

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

Brnabić s predstavnicima manjina

BROJ
721

Subotica, 10. veljače 2017. Cijena 50 dinara

Hrvatska
naš sus(j)ed

Etiketiranjem
po susjedu

Žitnica
na socijali

INTERVJU
Vladimira
Dorčova-Valtnerova

Veliko prelo

SADRŽAJ

TEMA

8-9

Iz povijesti bunjevačkih i šokačkih Hrvata (XVI.)

JOSO ŠOKČIĆ – ANTUN RADIĆ I BUNJEVCI (2.)

AKTUALNO

10-11

Tomislav Žigmanov, zastupnik u Skupštini Srbije: Zapisi iz Sjedinjenih Američkih Država (II.)

VLADAVINA ZAKONA NA DJELU

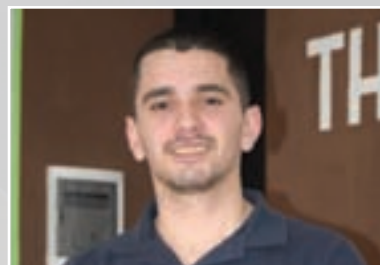

RAZGOVOR POVODOM

19

Dejan Matlak, absolvent antropologije, etnologije i učenik psihoterapijske edukacije

BORILAČKI SPORTOVI I PSIHOTERAPIJA

TREĆA STRANA MEDALJE

21

DESET GODINA NOVOG KAZALIŠTA

ŠIROM VOJVODINE

22-23

Promocija hrvatskih vina u Novom Sadu
OD VRHUNSKJE GRAŠEVINE DO SNAŽNOG PLAVCA

SPORT

50-51

Davis Cup u Osijeku
POBJEDNICI U PORAZU

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ: Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić, Martin Bačić, Josip Stantić, Ladislav
Suknović, Petar Pifat, Antun Borovac, Andrej
Španović, Josip Dumenžić, Thomas Šujić**RAVNATELJ**Ivan Ušumović
e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**

dr. sc. Jasminka Dulić (urednica@hrvatskarijec.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK**GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

LEKTOR:

Zlatko Romić

REDAKCIJA: Jelena Dulić Bako
(društvo)
Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA: Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (grafička urednica)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA: Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** desk@hrvatskarijec.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** *Sajnos* doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација

у публикацији Библиотека

Матице српске, Нови Сад

32+659.3(497.113=163.42)

Slika i prilika

Jeste li primijetili u najčitanijim i najgledanijim medijima u Srbiji naslove tipa »Glavni hrvatski pregovarač pomogao u segmentu vladavine prava« ili »Hrvatski eksperti pomažu Srbiji za poglavlje 24« ili »Hrvatski eksperti pomažu Srbiju u različitim oblastima europskih integracija«? Naravno da niste. Zato što ih nema. A upravo je to, među ostalim, izjavila šefica pregovaračkog tima za pregovore Srbije s Europskom unijom **Tanja Mišćević** neposredno prije konferencije pod naslovom »Hrvatska naš sus(j)ed« koja je održana ovoga

tjedna u Beogradu. Mišćević je naime podsjetila da je u Srbiji mnogo eksperata iz Hrvatske koji pomažu u različitim sektorima za poglavlje 24, da je glavni hrvatski pregovarač pomogao u segmentu vladavine prava kada je sastavljan akcijski plan, te da pomažu u mnogim drugim oblastima. »Kada to pogledate, mi zaista ne bismo trebali imati problema u razumijevanju da Srbija napreduje u procesu europskih integracija«, kazala je Mišćević.

S druge strane, navikli smo već na naslove tipa »Hrvatska blokirala Srbiju« »Što opet hoće Hrvati« i tome slično. Naravno, pri tome se ne govori precizno o tome »što to Hrvati hoće« već se stalno održava u javnosti slika Hrvata i Hrvatske (često podržano epitetima ustaško ovo ili ono u pojedinim tabloidima) kao glavnih neprijatelja Srba i Srbije na putu europskih integracija.

Naslovi članaka koji govore o gore pomenutoj konferenciji relativno su ovoga puta uravnoteženi kao i izvještaji s nje. Tako se prenosi izjava Tanje Mišćević kako je Vladi Srbije »jako stalo do dobrih odnosa s Hrvatskom«, ali i izjava »da pregovori o članstvu Srbije u EU ne smiju biti prostor za rješavanje bilateralnih sporova dvije države«. S druge strane, prenosi se i izjava profesora **Dejana Jovića** kako to hoće li biti proširenja ne ovisi niti od jedne pojedinačne zemlje, a da su metode pritiska potpuno legitimno sredstvo političke akcije te da svaka zemlja koristi moć i mehanizme koje ima. Kroz iskustva pritisa, pa i blokada prošla je svaka zemlja u procesu pridruživanja, neka manje neka više, a budući da su članice EU u boljoj poziciji u odnosu na zemlje kandidate i proširenje je postalo instrument vršenja pritiska na zemlje kandidate. »Hrvatska tu ne radi ništa što je protivno pravilima EU. Sve dok Srbija želi ući u EU i dok traje taj proces uvijek se može očekivati da će postojati ne samo s hrvatske strane, možda i s drugih, određeni bilateralni uvjeti«, rekao je Jović. On kaže da, sve dok zemlje kandidati žele biti članice EU, proces ulaska u EU ih stavlja u situaciju da moraju ispunjavati one uvjete koje neka zemlja ili sve zemlje EU postavljaju pred nju.

Zanimljivo ali niti u jednom mediju nismo pronašli neku izjavu predstavnika hrvatske manjine u Srbiji, premda je jedan panel bio posvećen i aktualnim manjinskim pitanjima u kontekstu odnosa Srbije i Hrvatske, a predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća je izlagao na skupu (istina, posljednji po redu, kada su se svi novinari već razišli). O manjinskoj problematiki ipak se u pojedinim medijima i moglo pročitati ponešto ali samo iz aspekta predstavnika srpske manjine u Hrvatskoj. A o tome što misle o ovome pitanju predstavnici Hrvata izvijestit će, kao i mnogo puta prije, tek *Hrvatska riječ* i program na hrvatskom jeziku Radio-televizije Vojvodine.

J. D.

SASTANAK MINISTRICE BRNABIĆ S PREDSTAVNICIMA KOORDINACIJE NACIONALNIH VIJEĆA

Hoće li se uvažiti primjedbe manjina?

Sastanak ministrice za državnu upravu i lokalnu samoupravu **Ane Brnabić** s predstavnicima Koordinacije nacionalnih vijeća nacionalnih manjina održan je u Beogradu 31. siječnja, gdje se, među ostalim, razgovaralo o radu na izmjenama i dopunama nacrtu Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i Zakona o nacionalnim vijećima, a dogovorena je intenzivnija suradnja Ministarstva i Koordinacije na pripremama sjednica republičkog Savjeta za nacionalne manjine. Na sastanku su, osim ministrice, bili prisutni predsjednik Bošnjačkog nacionalnog vijeća dr. **Sulejman Ugljanin**, predsjednica Nacionalnog vijeća slovačke nacionalne manjine **Ana Tomanova – Makanova**, predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća **Darko Sarić Lukendić** i pravni savjetnik predsjednika Nacionalnog vijeća mađarske nacionalne manjine **Emil Lulić**.

Ministrica Brnabić pozvala je nacionalna vijeća da još jednom dostave svoje primjedbe na nacrt Zakona o pravima i slobodama nacionalnih manjina. Znači, s jedne strane nacionalna vijeća mogu dostaviti i naknad-

ne primjedbe, a s druge strane ovim pozivom je produljen rok za dostavu primjedbi onim vijećima koja to još nisu učinila. Ostaje otvoreno pitanje imaju li sva vijeća nacionalnih manjina stručne kadrove za takvo što i kako nadvladati takvu situaciju u slučaju nepostojanja tih kadrova? HNV je koncem prošle godine dostavio prijedlog glede izmjena manjinskog zakonodavstva, a sve primjedbe će inicijalno razmatrati Radna skupina koja je pisala nacrt Zakona. U toj Radnoj skupini je bilo tri predstavnika nacionalnih manjina, jedan od njih je bio i predsjednik HNV-a. **Slaven Bačić**, koji je izišao iz te Radne skupine, jer nije postojalo dovoljno sluha za prijedloge nacionalnih manjina. Ostaje za vidjeti hoće li se oni ipak uvažiti i nacrt biti korigiran. Završni tekst nacrtu ići će prvo na javnu raspravu i na koncu će biti usvojen u Skupštini Srbije.

Ove godine težište aktivnosti prilikom suradnje Ministarstva i Koordinacije će biti na Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i Zakonu o nacionalnim vijećima, ali je na sastanku bilo riječi i o izvješću o realizaciji aktivnosti predviđenih Akcijskim planom za manjine.

Ukazano je na niz propusta kada je riječ o izvještavanju o realizaciji aktivnosti predviđenih Akcijskim planom za manjine, kao i na potrebu da nacionalna vijeća kao legitimno izabrani predstavnici manjinskih zajednica prate realizaciju svih aktivnosti predviđenih Akcijskim planom za manjine. U tom smislu zatraženo je i osiguravanje dodatnih sredstava za angažiranje jedne osobe za svako nacionalno vijeće.

U Akcijskom planu je predviđeno tko, kad, što i od kojih novaca provodi aktivnosti. Izvješća o realizaciji aktivnosti predviđenih tim planom, isto kao i primjedbe, dostavljaju razna državna tijela, nacionalna vijeća i Koordinacija, a za očekivati je da će nakon ovoga sastanka ta izvješća i primjedbe usvajati Savjet Republike Srbije za nacionalne manjine. Ostaje pitanje hoće li se primjedbe nacionalnih vijeća i Koordinacije usvojiti?

Na sastanku je ministrica Brnabić najavila i raspisivanje natječaja za raspodjelu sredstava iz proračunskog Fonda za nacionalne manjine u iznosu od 1.800.000 RSD (14.500 eura) i iznijela ideju da ove godine prioritet trebaju imati projekti u

oblasti informiranja. Podsjećanja radi, Vlada Srbije je usvojila Akcijski plan za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, koji je predviđen u Akcijskom planu za pregovaračko poglavlje 23 – pravosuđe i osnovna prava, u ožujku prošle godine, kada je na istoj sjednici donesena i Uredba o postupku raspodjele sredstava iz Proračunskog fonda za nacionalne manjine. Međutim, ta sredstva nisu raspodijeljena do danas jer proračunski Fond za manjine nije nikada profunkcionirao.

Predstavnici nacionalnih manjina koji su bili u Radnoj skupini za izradu Akcijskog plana zahtijevali su da spomenuti iznos iz Proračunskog fonda bude u većem iznosu, što je nedavno tražio i narodni zastupnik, predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** na sjednici Skupštine Srbije, te podnio i pismeno amandman za povećanje tih sredstava, koja su namijenjena za financiranje potreba nacionalnih manjina u kulturi, informiranju, obrazovanju i dr., odnosno za dalje jačanje položaja nacionalnih manjina koje u ukupnoj populaciji Srbije čine 17 posto stanovništva.

Nove e-mail adrese i ažuriraniji facebook

Zbog preseljenja na drugi server, uvedene su pojedine nove e-mail adrese u NIU *Hrvatska riječ*. Nova e-mail adresa Uredništva je: desk@hrvatskarijec.rs, glavne i odgovorne urednice: urednica@hrvatskarijec.rs, a ravnatelja: direktor@hrvatskarijec.rs. Nova e-mail adresa nakladničke djelatnosti je: naklada@hrvatskarijec.rs. Kontakt telefoni naših dopisnica su: 064-659-07-15 za Sombor (**Zlata Vasiljević**) te 064-659-07-30 za Srijem (**Suzana Darabašić**). Pišite nam o temama, događajima i ljudima o kojima biste voljeli čitati.

Uz čitanje naših tiskanih izdanja (tjednika i dva mjesečna podlistka), možete nas pratiti i na internetu. Vijesti iz hrvatske zajednice u Srbiji, ali

i druge informacije od značaja za našu zajednicu, osim na internetskoj stranici tjednika www.hrvatskarijec.rs, možete pronaći i na facebook stranici *Hrvatske riječi* koja će ubuduće biti češće ažurirana.

Prijava za državnu maturu u Hrvatskoj

Rok za prijavu ispita Državne mature (za studentske programe u Hrvatskoj) je 15. veljače u 12 sati na web stranici postani-student.hr. Za dodatne informacije možete se javiti članici Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zaduženoj za obrazovanje **Andeli Horvat**, na mail: obrazovanje@hmv.org.rs ili telefone: 024/554-623, 064/65-90-686.

U BEOGRADU ODRŽANA KONFERENCIJA O SRPSKO-HRVATSKIM ODNOSIMA

Hrvatska i Srbija – susjedi kroz povijest i u budućnosti

Međudržavna pitanja ne treba rješavati u kontekstu europskih pregovora, rekla je Mišćević * Manjinska pitanja se očito veoma teško rješavaju u neposrednim bilateralnim odnosima, rekao je Bačić

Dijalog, međusobno razumijevanje i rješavanje problema na temelju bilateralne komunikacije važni su čimbenici koji u srpsko-hrvatskim odnosima moraju biti još više prisutni, istaknuto je na konferenciji o odnosima Srbije i Hrvatske »Hrvatska naš sus(j)ed«, u organizaciji Centra za spoljnu politiku iz Beograda.

Konferencija, održana u Beogradu 7. veljače, sastojala se iz tri panela koji su obuhvatili hrvatsko-srpske odnose u kontekstu europskih integracija Srbije, povijesne kontroverze odnosa i neriješena bilateralna pitanja između Srbije i Hrvatske, hrvatsko-srpske odnose u regionalnoj i medijskoj prizmi te aktualna manjinska pitanja u podnosima Beograda i Zagreba.

Šefica pregovaračkog tima za pregovore Srbije s Europskom unijom **Tanja Mišćević** rekla je da kontekst pregovora ne smije biti prostor za rješavanje bilateralnih sporova, jer se oni rješavaju zbog odnosa u regiji i zbog odnosa samih država, a ne zbog srbijskih EU- pregovora. Po tehničkim pitanjima vezanim za pregovaračka poglavlja, komunikacija s hrvatskim kolegama postoji, a Mišćević je izrazila nadu da će ona biti i intenziv-

nija, po potrebi, sve zbog boljeg razumijevanja i njihova iskustva po ovim pitanjima.

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić** izdvaja da, iako se inzistira da se problemi oko neriješenih prava hrvatske manjine u Srbiji ne stavljaju u kontekst europskih integracija Srbije, praksa je pokazala, a čiji je Bačić neposredni svjedok, da je Međuvladin mješoviti odbor koji prati provedbu sporazuma o zaštiti srpske manjine u Hrvatskoj i hrvatske manjine u Srbiji nefunkcionalan u posljednjih četiri od šest sastanaka.

»Pitanje udžbenika se rješava od prije dvije godine, kada je ta tema pokrenuta za sve manjine. Rezultati u izjednačavanju tretmana *Hrvatske riječi* i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata s ostalim ovakvim manjinskim institucijama rezultat su isključivo djelovanja pokrajinske administracije, a ne kao rezultat inputa koji bi dolazio od MMO-a. Ova se pitanja očito veoma teško rješavaju u neposrednim bilateralnim odnosima«, upozorava Bačić.

Recentni odnosi Hrvatske i Srbije kao nulta – polaznu točku podrazumijevaju kraj osamdesetih i početak devedesetih

godina, vrijeme intenziviranja i najvećih sukoba koji su kasnije uslijedili, ukazala je redovita profesorica na Filozofskom fakultetu u Beogradu **Dubravka Stojanović**.

»Takvi odnosi se i danas nastavljaju iako smo u međuvremenu imali kvalitativnih poboljšanja, i na polju obrazovanja. Kada gledate povijest u odnosima Hrvata i Srba u udžbenicima, što se njih tiče, ratovi iz devedesetih bi se mogli komotno nastaviti, jer su neprijatelji jasno definirani.«

Odnosi Srba i Hrvata puno su bolji od međusobnih odnosa predstavnika njihovih državnih vodstava, ocijenio je docent na Filozofskom fakultetu u Zagrebu **Herivoje Klasić** sudjelujući na konferenciji. »Odnosi srbijskih i hrvatskih političkih elita u posljednjih 25 godina bili su u usponu i padu, ali tješi da su odnosi običnih ljudi, gospodarstvenika, sportaša, glazbenika mnogo bolji.«

Klasić dodaje da borba protiv nacionalizma i u Srbiji i Hrvatskoj mora biti prioriteta, kao i okretanje budućnosti, i dodao da je bitno razumijevanje da u regiji ne postoji samo jedan faktor stabilnosti. »Srbija, kao ni Hrvatska, ne može biti čimbenik

stabilnosti ako su svi ostali ili netko među ostalima čimbenik nestabilnosti. Moramo pomagati jedni drugima na izgradnji demokratskog građanskog društva i demokratskih institucija«, rekao je Klasić.

Ne može se reći da su odnosi Srbije i Hrvatske na zadovoljavajućoj razini i oni čak bilježe i negativan trend, ukazala je predsjednica Centra za spoljnu politiku **Aleksandra Joksimović**.

»To je prije svega bilo inducirano različitim predizbornim kampanjama. Zbog unutarnjih političkih problema i stavova, postoji potreba za pronalaženje vanjskih neprijatelja koji se najlakše pronalaze u Srbima ili Hrvatima«.

Konferencija je dio serije ovakvih susreta o bilateralnim odnosima Srbije sa svojim europskim susjedima. Kako je na konferenciji rečeno, bez ikakve dvojbe započelo se od Hrvatske, s kojom imamo suštinski najkompleksnije odnose. Želja je bila i u stanovitom smislu pokazati koliko Europska unija kroz svoje integrativne procese nudi značajne prednosti u reformskim procesima, ali i opasnosti koje su oličene u mogućim zastojećima pregovora.

S. J.

»NOVINARSKE« MANIPULACIJE NASLOVIMA TEKSTOVA

Etiketiranjem po susjedu

»**I**NR objavio spisak imena nacista iz Auschwitza, ima i Hrvata«. Ovakvo markiranje privlači pažnju brojnih čitatelja, nema što! Jeste, kada se pročita takav naslov teksta na portalu beogradske informativne kuće koja je u proteklim godinama važila za alternativu državnim, propagandnim medijima, čitalatelj može zaključiti sljedeće: Neki Hrvati su bili nacisti, valjda više njih, koji su stražarili u koncentracijskom logoru Auschwitz. Dakle, tamo su i Hrvati vršili zločine, a bili su članovi Nationalsocijalističke stranke, koja je djelovala u Njemačkoj.

Nakon pročitanog naslova, slijedi prva rečenica, uvod članka, a ta rečenica glasi: »Poljski Institut za nacionalno sjećanje (INR) na internetu je objavio imena nacističkih zapovednika i stražara u logoru Aušvic

za vreme nemačke okupacije Poljske. Među njima ima i folksdojčera iz Hrvatske.« E pa, tu nešto već ne štima. Zašto ta prva rečenica nije u skladu s naslovom?

ČINJENICE I »ČINJENICE«

Zbog toga što se kao stražari spominju i folksdojčeri iz Hrvatske, a ne više Hrvati, kako je to najavljeno u naslovu. A što je i što znači riječ folksdojčer? U pitanju je izraz koji je u prvoj polovici 20. stoljeća označavao Nijemce koji su živjeli izvan granica njemačke države, kao državljani drugih država.

Nadam se da nema srbijanskog čitatelja kojega neće obradovati ovakav rasplet od naslova, pa do prve rečenice teksta, ako ništa drugo u pitanju su susjedi, jel? No, ostaje pitanje, što se htjelo s takvim naslovom? Ponovno

lijepiti etikete na Hrvate? A lijepjenja nije manjkalo, a izgleda da ni i u skorijoj budućnosti neće manjkati. Ali tko zna? Ako ništa drugo, pozovimo se na šezdesetosmašku parolu: Budimo realni – tražimo nemoguće!

U daljnjem slijedu teksta ne spominju se Hrvati kao stražari u Auschwitzu, iako naslov tvrdi dugačije, a tek se u posljednje dvije rečenice, uz napomenu kako »na neslavnom popisu, osim Nijemaca, ima i pripadnika brojnih drugih naroda«, spominje ime: »Stanislav Vatce koji je rođen u Sremskoj Mitrovici« i navodi kako »U dokumentaciji piše da je reč o folksdojčeru iz Hrvatske«, kao i ime: »Josef Vogel rođen u Iloku.«

Interesantan je podatak i da se u tekstu objavljenom na portalu beogradske informativne kuće navodi i izvor vijesti o popisu imena nacista iz Auschwitza

koji je objavio INR, a taj izvor je »zagrebački portal Indeks.hr.« Takav izvor postoji, ali ako pročitate objavljen tekst na portalu Indeks.hr koji je naslovljen: »Poljska na internetu objavila popis stražara u Auschwitzu« (30. 1. 2017.), vidjet ćete da se ne spominju čak ni »folksdojčeri iz Hrvatske«.

Tekst o kojem je riječ, sve s naslovom, napisao je novinar, a tko bi drugi, a novinar je trebao znati što znači njemačka riječ Volksdeutsche. Ako nije znao, mogao je provjeriti. Dobro, možda nije provjerio i eto, nije bilo zle namjere kada je napisao takav naslov. Ali kako tumačiti nedavne brojne naslove u dije-lu srbijanskog tiska kojima se hrvatski narod u cijelosti poistovjećuje s ustašama i naslovnice na kojima se pojedincima i državi Hrvatskoj lijepe ustaške i fašističke etikete. Takvo što

momentalno jenjava, ali vratimo se sada u blisku prošlost.

AMANDMANI I ETIKETIRANJE

Što reći za »novinarske« naslove u pojedinim srbijskim novinama, poput: »Provaljena hrvatska zavera: Zaustaviti u Evropskom parlamentu Mekalisterov izveštaj o napretku Srbije!« »Šta Hrvati hoće od nas?!« ili »Traže deo Srbije: Hrvatska sprema nove ucene, pokreće pitanje državne granice«. Takvi naslovi pojavili su se u prosincu proš-

le godine, prije nego što je u siječnju izvijestitelj Europskog parlamenta David McAllister predstavio Nacrt izvješća o napretku Srbije. Naslove su slijedile prve rečenice kojima se »pojašnjava« kako hrvatski zastupnici u Europskom parlamentu spremaju te »ucjene« kroz mnogobrojne amandmane, čime će zatražiti oštiri stav Europe prema Beogradu i tako uvjetovati Srbiju pri rješavanju otvorenih bilateralnih sporova. Odmah se nameće pitanje – ako postoje obostrani sporovi, zašto je podnošenje amandmana ucjena?

Nakon podnošenja Nacrta, amandmani jesu podnijeti, a onda su uslijedili naslovi: »Hrvati ponovo koče srpski put ka Briselu«, »Smeta im rehabilitacija Draže«, »Hrvatska pokazala da bez Srba ne bi mogla da postoji«, »Smeta im i saradnja Beograda i Moskve!«...

Onda ispod tih naslova slijedi famozna prva rečenica: »Hrvatski poslanici podneli čak 84 od 325 predloženih amandmana.« Malo matematike i zaključit ćemo kako je podnijet još 241 amandman. Sizifov posao je pred vama, ako želite nešto pročitati o tim amandmanima.

Isti slučaj, kao i prethodnih godina, kada ste morali uložiti priličan napor da otkrijete koje su amandmane podnosili europski zastupnici iz Mađarske, Bugarske i Rumunjske. Ili ti amandmani nisu bili ucjena, kao što izgleda da ovi ovogodišnji, po broju 241 amandman, isto nisu ucjena.

Bilo je za brdo spomenutih naslova, a pitam se pitam: koja li će sljedeća tema zaokupiti vrsne novinare za etiketiranje svojih susjeda i putem novinarskih naslova?

Z. Sarić

Financiranje manjinskih medija – trajno opredjeljenje

Pokrajinski tajnik za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama **Miroslav Štatkić** potpisao je 31. siječnja ugovore o financiranju u 2017. godini s čelnim ljudima devet izdavačkih kuća koje na jezicima nacionalnih manjina izdaju ukupno 22 lista. Za njihovo funkcioniranje je u ovoj godini iz pokrajinskog proračuna izdvojeno 264.805.000 dinara.

»Veoma je važno da se osigura stabilno i održivo izlaženje vaših listova, a samim tim i informiranje pripadnika vaših nacionalnih zajednica i to je naše trajno opredjeljenje. Sredstva koja smo izdvojili, su značajan dio ukupnog proračuna našeg tajništva i veoma je bitno da budu svrsishodno realizirana«, rekao je Štatkić.

Ugovori o financiranju potpisani su s izdavačkim kućama *Magyar Szó, Hét Nap, Hlas l'udu, Libertatea, Ruske slovo, Hrvatska riječ, Bunjevačke novine, Ridne slovo i Makedonska videlina*.

Osim financiranja listova čiji su osnivači nacionalna vijeća nacionalnih manjina, Pokrajinsko tajništvo će, u okviru sufinanciranja kroz natječaje, s ukupno 6.200.000 dinara podržati i medije na manjinskim jezicima koji su u privatnom vlasništvu ili su im osnivači nevladine organizacije.

HGS podupire kandidaturu Saše Jankovića

Rukovodstvo Hrvatskog građanskog saveza 3. veljače 2017. donijelo je Odluku o potpori kandidaturi **Saše Jankovića** za predsjednika Republike Srbije.

Imajući u vidu ukupne prilike u društvu: višegodišnji trend urušavanja institucija i njihovog demokratskog kapaciteta, sužavanja prostora slobode i prava građana/ki, ispoljavanja netrpeljivosti spram pripadnika/ca manjina, izazivanja međuetničkih tenzija i širenje atmosfere straha među građanima/kama Srbije, Hrvatski gra-

đanski savez kao organizacija osnovana radi zaštite i unaprjeđenja ljudskih i manjinskih prava, podupire kandidaturu Saše Jankovića za predsjednika Republike Srbije.

Aktivisti/kinje Hrvatskog građanskog saveza uvjereni su da je Srbiji danas potreban predsjednik koji razumije i vjeruje u koncept ljudskih prava i koji je spreman bez uzmicanja braniti vrijednosti utemeljene u Ustavu, prema kojima je Srbija »...država zasnovana na vladavini prava i socijalnoj pravdi, načelima građanske demokracije, ljudskim i manjinskim pravima i slobodama i pripadnosti europskim principima i vrijednostima.«

Sve što je Saša Janković tijekom gotovo deset godina pokazao gradeći i braneći instituciju zaštitnika građana, odolijevajući pritiscima, osporavanjima i najbezočnijim napadima, govori da pred sobom imamo osobu s izgrađenom profesionalnom i etičkom vertikalom i nepokolebljivog zastupnika najranjivijih skupina u društvu. Stoga će se Hrvatski građanski savez aktivno uključiti u kampanju i staviti na raspolaganje sve svoje kapacitete, kako bi pridonio izbornoj pobjedi Saše Jankovića na predstojećim predsjedničkim izborima.

175 godina Matice hrvatske

Uoči proslave 175. obljetnice Matice hrvatske, predsjednik Vlade Hrvatske **Andrej Plenković** primio je predsjednika Matice hrvatske akademika **Stjepana Damjanovića**, potpredsjednika prof. dr. sc. **Stipu Boticu** i glavnog tajnika **Zorislava Lukića** s kojima je razgovarao o djelovanju i potpori Matice hrvatske, kao najstarije hrvatske kulturne ustanove.

Izaslanstvo Matice hrvatske predstavilo je bogato djelovanje Matice u području njegovanja nacionalnog i kulturnog identiteta hrvatskog naroda. Predstavljen je program proslave 175. obljetnice Matice hrvatske, koji će biti održan u subotu, 11. veljače 2017., a kojem će prisustvovati i predsjednik Vlade Plenković.

Predsjednik Vlade istaknuo je spremnost Vlade da nastavi podupirati rad i aktivnosti Matice hrvatske u razvoju umjetničkog i znanstvenog stvaralaštva budući da je riječ o ustanovi koja još od 1842. uspješno promiče hrvatsku kulturu i nacionalni identitet.

IZ POVIJESTI BUNJEVAČKIH I ŠOKAČKIH HRVATA (XVI.)

Joso Šokčić – Antun Radić i Bunjevci (2.)

U nastavku članka **Joso Šokčića Dr. Antun Radić o Bunjercima** – *Zašto se Bunjevci nisu nazivali Hrvatima pre ujedinjenja?*, poslije kratkog uvodnoga dijela, citiraju se Radićevi tekstovi o Bunjercima koje je pisao u časopisu *Dom* s početka XX. stoljeća. Knjige koje navodi Šokčić jesu *Sabrana djela* Antuna Radića, pri čemu jedna knjiga obuhvaća jedno godište *Doma*, a numeracija stranica u knjigama istovjetna je numeraciji u časopisu (primjerice, u II. knjizi sabrani su svi brojevi *Doma* iz 1900. godine, pa je stranica 318 u II. knjizi ista stranica u br. 20 *Doma* iz 1900. godine). Evo i nastavka Šokčićeva članka (podnaslovi i kurzivi su Šokčićevi):

HRVATI U UGARSKOJ

U II knjizi na strani 318 piše pod naslovom: *Hrvati u Ugarskoj* nalazimo i ovo:

Hrvati u Ugarskoj miču se barem nekako. I to se miču oni u Bačkoj preko Dunava, koji se zovu Bunjevci. Ovih se dana složilo nekoliko odličnih tih Bunjevaca, pa su poslali ugarskom ministru nauke jedinu i to vrlo poniznu molbu, u kojoj kažu i ovo:

»Imamo zakon, koji nalaže da se svako dite materinjskim jezikom ima podučavati... Samo se u Subotici dogodio, da je iz pučkih škola prognan jezik većine stanovnika, da su bunjevačku abecedu istirali iz naših škula... Dicu nam u skutama čak i tilesno gone zato, što dica na bunjevački izgovaraju, što im rič nije čisto mađjarska, što su gdigod prid gospodom učiteljima smila dica bunjevački progovoriti... Kod nas nadzornik škula rič satire u grlo učitelju, ako udaljen od škole, u

crkvi, u sridini svoga roda bunjevački progovori, ili bunjevački Bogu se pomoli...

Preuzvišeni gospodine ministre! Velikani domovine naše nepristano naglašavaju prid obrazovanim svitom, da u ovoj zemlji svaki može njegovati svoj jezik ... Pa gle u Subotici ni čitaniku najbrojnijeg naroda u mistu ne puštaju u škulu. Užasna je razlika između krasnih riči, kojima se u svitu hvalimo, i među stvarnim životom... Ako je ustavna zemlja ovo, ako pravo, pravda i zakon nisu prazne riči, onda se proti nama ovaka dila ne mogu neosvećena dogoditi...«

Pod ovom molbom i tužbom potpisano je 12 subotičkih građana. *Živjeli svi, i Bog im dao sreću, što se bore za narodnu pravicu!* Ej, što bi bilo da se ovako digne za svoje pravo čitav naš narod preko Drave i Dunava! A ima ga tamo blizu jedan milijon — a za njega nitko ni ne zna, ni ne pita! U lijepoj ugarskoj zemlji zna se samo za Mađžare, a Hrvati, Slovaci, Rumuni?

U II knjizi, na strani 342 nalazimo ovo:

Drugi su Ugri, a drugo Mađžari, *On u početku kaže:*

– U posljednjem broju *DOMA* javili smo, da se Hrvati preko *Save i Dunava* dižu, da odbrane svoj jezik. *Onda sam kazao, da se ovi Hrvati zovu »Bunjevci«.* Ja bih se rado s vama malo više porazgovorio o tim našim Bunjercima, ali je prije svega potrebno, da vam kažem dvie tri riječi: što je to Ugarska, u kojoj žive ta naša braća Bunjevci.

Dr. Antun Radić iznosi koje sve narodnosti sačinjavaju stanovništvo Mađžarske pa kaže:

Od našeg hrvatskog jezika i plemena Hrvati: »Bunjevci« i

»Šokci«, pa Srbi i Slovenci ili na mađžarsku: *Vendi.*

U toj ugarskoj zemlji i državi ima više različin jezika i više naroda, kako smo već rekli: ima tamo narod i jezik mađžarski, slovački, vlaški ili rumunjski, njemački i hrvatski ili kako ga još zovu: *racki, bunjevački i što ti ja znam.*

Za ove svoje »narodnosti« stvorili su Mađžari posebni zakon, u kojem se i ovim narodnostima daje jedan dio mađžarske slobode. Ja nemam pri ruci toga zakona, a ne znam na žalost ni mađžarski. Ali koliko sam čuo, po tom zakonu neće biti ugarski Hrvat ili ugarski Vlah — odmah obješen, ako i zapjeva jačku (pjesmu), ili ako Vlah vlaški progovori s kom šijom preko plota. Pa i to je sloboda! Smiješ pjevati hrvatski i razgovarati se »ušće frašće rumunješće« — a nećeš biti zato ni obješen, a kamo li šta drugo! A govori se u tom zakonu i o školi: da se sva djeca moraju u školi učiti u **svome materinskom** jeziku. I to je nešto — samo što, kako bi rekao, samo što ta stvar nikako ne ide. I tu smo eto opet došli do naših Bunjevaca, koji se tuže mađžarskom ministru: »da im u škuli dicu tilesno gone« t. j. da našu bunjevačku djecu tuku — ako ne izgovaraju dobro mađžarski! *Pa i to je sloboda — kad te slobodno biju!*

U daljem delu članka pok dr. Antun Radić iznosi ostale nepravde koje se čine Hrvatima i Srbima i ostalim narodima u Ugarskoj, pa zaključuje da su Mađžari postali jedini gospodari u Ugarskoj i to zbog toga što su ih teli da budu slobodni, što su se borili za svoju slobodu. Svoj članak zaključuje: *Učimo se od njih!*

„BUNJEVCI NE SMIJU PRIZNATI DA SU HRVATSKI NAROD“

U III knjizi na strani 192 nalazimo:

Naši Bunjevci i Šokci. Već sam vani prošle godine napisao nekoliko riječi i spomenuo ovaj naš svijet preko Dunava u Bačkoj. Čovjeka upravo duša boli, kad čita, kako se ona naša braća bore proti sili. Duša te boli kad čitaš, kako zovu u pomoć same »mađžarske zakone« kako pišu: da se pokoravaju tim »mađžarskim zakonima« i traže samo mrvicu pravice za svoj jezik. Ne kažu mi da su Hrvati; možda oni i ne čute u srcu da su jedno pleme s nama ovamo na ovoj strani Drave; ali kad bi to i nosili u srcu da su naša braća, da su isto što smo i mi oni to ne bi smjeli kazati niti napisati da su Hrvati! Sad je zlo i naopako a onda bi sigurno imali posla s tamnicom, a možda i s vješalima! Subotica je velika varoš u Bačkoj, ima u njem preko 70.000 duša (dakle više nego Zagreb a od toga je po mađžarskom računu do 30.000 našega naroda rimokatoličke vjere. U tom gradu trebalo je izabrati župnika za župu sv. Terezije. Naši su htjeli g. Paju Kulundžića, jer je prijatelj našem jeziku, ali varoška uprava izabere Vecu Mamužića, koji nema ni ispita za župnika. I premda je nadbiskup kalački pisao varošu, da Mamužića neće potvrditi, ako do mjeseca svibnja ne položi ispit, oprost mu ispit samo da ne bude izabran g. Kulundžić. Bunjevačko šokački list »Neven« piše o toj stvari:

»Ovo je nasilje na bunjevački jezik, na naš narod... mi se proti tome **moramo** ograditi i izjaviti da je svaki grijeh, koji se proti Bunjercima čini, dvostruki gri-

jeh, jer težnje i želje Bunjevaca su nevine i pravedne koje potiču iz prirodnog prava svakoga naroda, a slažu se s pisanim pravom mađjarskih zakona i sa naredbom sv. Oca rimskog Pape. I kad se ovako borimo u ime naroda proti nepravdi moramo izjaviti, da ne žalimo, nego se borimo u tom osvodočenju da nam i ovo novo progonstvo dolazi. Svako novo nasilje nove i nove privrženike i borce radja, a za nas, otvara oči slipima, budi spavajuće i ojačuje svijest onima, koji su bili ravnodušni još do juče. Jedino je nepravda stvorila bunjevačko pitanje a nepravda i nasilje će ga

Hercegovce, Slavonce, Race, Šokce, pa i Bunjevce — a sve je to jedan jezik i jedan narod.

»Svi ovi krajevi su hrvatske zemlje, koji se zovu jedan ovako, drugi onako, sve je to jedna domovina, i to Hrvatska.

DOM IZNOSI BUNJEVAČKE ŽALBE

Da je pok. dr. Antun Radić govorio istinu potvrdio je bunjevački puk posle oslobođenja.

U VI. knjizi. pak dra Antuna Radića na 124 strani:

Naši Bunjevci (u Ugarskoj) pišu u svom listu »Nevenu«:

No braća se naša me tuže samo i ne čekaju krštenih ruku, dok im dodje spas, nego se primaju i posla.

Tako čitamo u istom »Nevenu«, da će njihova »Zemljodilska štedionica, koju su lanjske jeseni počeli, snovati, u mjesecu svibnju početi, hvala Bogu, svoj posao. Bog im dao svaku sreću i napredak!

Naši se Bunjevci ljuto tuže i na svog nadbiskupa u Kalači. Tako pišu u »Nevenu« iz Sombora (Sombor ili Samobor, to je kakih 4 do 5 sati daleko od Dunava, od banske medije), pišu, rekoh, iz Sombora, da su

nisu izbatinali svećenika kod jednog ukopa. Naravno katehizam se ne uči bunjevački (hrvatski) a socijalisti svoje nauke i bunjevački šire. *Svaki ono viruje i slidi, što razumi!*

Pod naslovom »Dom i rod« piše (u IV. knjizi – S.B.) na 299 strani knjige ovo:

Dvi hrvatske otkinute grane — to su bunjevački Hrvati u Bačkoj i »bosanski Hrvati — ne u Bosni — nego u zapadnoj Ugarskoj, tamo oko Pečuha, Šopruna itd. *Jednih i drugih ima po mađjarskom popisu oko 60.000, a zajedno oko 120.000 — a nemaju ni jedne hrvatske škole, sve mađjarski! Oni u Bačkoj imadu barem svoje novine i koledare, ali oni tamo bliže Švabi — oni nemaju ništa, baš ništa! Oni ne bi valjda ni razumjeli dobro »Dom« a bunjevački ga Hrvati rado čitaju, jer oni govore i često hrvatski, baš tako, kako u knjizi piše, samo što govore na i: dite, mliko, misto itd. Rekoh zato da su otkinute grane, jer s nama nemaju nikakvog posla, niti oni za nas znadu, niti mi za njih.*

K onima oko Pečuha (Pečuh je bliže hrvatskoj medji, nego što je od Zagreba do Siska, t. j. niti jedan dan hoda! bio je prije 50 godina otišao pokojni hrvatski književnik Fran Kurelac, ali je imao s policijom posla, pa još malo, i bio bi u buhari. *A danas bi Hrvatu bilo i teže tamo — odmah bi mislili, da je došao buniti narod.* Mađžari na to jako paze. Tako je mali bunjevački »Neven« pisao nešto, kako se u Ugarskoj ne radi po zakonu, *kod 50.000 bunjevačkih Hrvata u Subotici nema ni jedne knjige u školi u svojem jeziku*, — tužio je državni odvjetnik urednika i porota je izrekla da je kriv, da je bunio protiv mađjarskom narodu i sud ga osudio na tamnicu. Sad vi prosudite: usred Zagreba, gdje nema nijednoga možda odrasloga Mađjara, koji se je u Zagrebu rodio — tu ima prava mađjarska škola; a stotine tisuća našeg naroda pod mađjarskom vladom nema nijedne hrvatske škole.

Slaven Bačić

List hrvatskomu seljaku za razgovor i nauk.

„DOM“
izlazi u 2. i 4. petak
svakoga mjeseca.

DOM

Uredništvo i uprava
u Zagrebu
Jurjevaka ulica 28.

Vlastnik, izdavač i urednik Dr. ANTUN RADIĆ.

Ciena je „DOMU“ (bez priloga) na godinu 3 (tri) Krune. — Ako desetorica ili više zajedno šalju predplatu za „DOM“, dobit će „DOM“ za manju cieniu, i to: desetorica i više svaki za 2 Krune 40 filira, dvadesetorica i više svaki za 2 (dvie) Krune. S prilogom „DOMOVA KNJIŽNICA“ stoji „DOM“ 1 K. 20 fil. više. — Pojedinci se mogu predplatiti i na pol i na trećinu, a desetorica i više i na četvrt godine.

Broj 20.
U Zagrebu, u petak, 12. listopada 1900.
God. 1.

našom, srećom ojačati. U to ime mi primamo svaki udarac, ali ćemo ga uvijek javno odplatiti...«

Evala, braćo, tako valja!

A do zgođe ćemo se o tom još porazgovoriti. Za danas ćemo spomeniti još samo to da naši Bunjevci i Šokci imadu već lijepi broj učenih glava, osobito odvjetnika koji čvrsto stoje uz narod. Hvala Bogu!

U III knjizi na 258 strani:

Dr. Antun Radić ovde piše pod naslovom *Ilirci* članak u kome kaže da međjumurski Hrvati ne smiju da kažu da su Hrvati, jer ih u tom slučaju progone, Mađžari kažu da to nije hrvatski jezik kojim se oni služe već međjumurski jezik. Zatim piše:

\ I tako mi danas imamo Srblje, Dalmatince, Bošnjake,

»Bog je dao nas na ovaj svit. On će nas uzdržati. Protivnici misle: ovaj narod umriti mora. A Bog veli: ovomu narodu ja sam dao života. Tko, će biti jači? Sigurno gospod Bog. Uzaludno je dakle što su poduzeli naši neprijatelji, uzaludno progone one, koji branu naša bogomdana prava, uzalud hoće da nas u grob stave oni, koji nam svakojake poteškoće čine i koji nas potiskuju te zatvaraju narodu put k prosviti. Uzaludne su uhode, koje hoće da traže butovnike med nama. Nas nitko ne buni na svist narodnu, sav se narod od probudjuje, rastaće iz groba nehajnosti, pa će kršćansku i modernu »naprednu« prosvitu primiti i savladati propast.

Ovako se evo tuže i tiješe braća naša pod ugarskom vladom, kojoj su gospoda Mađžari.

naši Bunjevci gradili 50 godina i sagradili napokon crkvu. A kad je crkva bila gotova, kaže nadbiskup, da nema popa za tu crkvu. I tako je nova crkva predata fratrima karmelitnicima a narod je želio franjevce. Kad to nije moglo biti, želio je narod, da barem jedan frater bude naš t. j. da znade hrvatski, ali nadbiskup ne da ni to! Zato baš vrlo dobro piše »Nevenov« dopisnik: »No, ali kako radi nadbiskup, tako mu se i vraća. Kalača nas želi otudjiti od svoga materinskoga jezika, al nas otudjuje od sebe same. Naš je narod bio najpobožniji, a sad medju njima širi se socijalizam.

U Sonti (to je odmah preko Dunava, kakva dva sata) je i danas vojska još od poklada. U Čonoplji (to je dalje od Sombora) javno izrugali sve što je sveto, a u Somboru mal što

TOMISLAV ŽIGMANOV, ZASTUPNIK U SKUPŠTINI SRBIJE: ZAPISI IZ SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA (II.)

Vladavina zakona na djelu

Razumjeti sustav cjelokupne vlasti u SAD-u nije lako iz razloga što je riječ o federaciji, koju čine, unutar sebe podosta različite, čak 50 saveznih država. I dok je na federalnoj razini trodioba vlasti za demokraciju i više nego razumljiva – zakonodavnu čini Kongres, izvršnu predsjednik i ministarstva (»departmenti«) a sudsku Vrhovni sud – kao i njihov izbor (izravno predsjednik, senatori i zastupnici, a uz imenovanje predsjednika, Kongres potvrđuje ministre i suce), veliku nejasnoću za strance predstavlja samo funkcioniranje američke demokracije. Naime, postoji veliki broj definiranih pravila i strogo određenih procedura u međusobnom odnošenju izvršnog, zakonodavnog i sudskog segmenta vlasti tako da i sami Amerikanci moraju biti politički

»eksperti« ne bi li sve dobro i do kraja razumjeli.

MIŠLJENJE I ODLUKA SUČA SU POSLJEDNJI!

No, odsudan i kvalitetni nadomjestak tomu čini zainteresirana i stručna javnost, napose

mediji i analitičari, koji su uvijek spremni točno izvještavati i ispravno tumačiti o onome što se događa. Odličan primjer toga je i informiranje javnosti o jednoj od prvih odluka novoizabranog američkog predsjednika **Donald Trumpa** o zabrani ulaska u SAD izbjeglica i imigrana-

ta iz Sirije, Iraka, Irana, Libije, Jemena, Sudana i Somalije.

Inače, sama je, po dosta čemu, kontroverzna odluka predsjednika Trumpa ubrzo poništena! Naime, savezni sudac iz države Seattle **James Robart** donio je takvu odluku na temelju američkog Ustava i nekoliko

DEVET NARODNIH ZASTUPNIKA IZ SRBIJE U PROGRAMU OTVORENI SVIJET

Po izboru Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država iz Beograda devet zastupnika Skupštine Srbije sudjeluje u programu *Otvoreni svijet*. Osim predsjednika Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislava Žigmanova**, u SAD-u borave i zastupnici: **Snežana Paunović** (Socijalistička partija Srbije), **Ana Stevanović** (Dosta je bilo), **Miroslav Aleksić** (Narodni pokret Srbija), **Jahja Fehratović** (Bošnjačka demokratska zajednica), **Vesna Marković** (Srpska napredna stranka), **Jasmina Karanac** (Socijaldemokratska partija Srbije), **Marija Jevđić** (Jedinstvena Srbija) i **Ognjen Pantović** (Srpska narodna partija). S njima su na putu i predstavnici Veleposlanstva SAD-a **Denis Ibišbegović**, savjetnik u političkoj sekciji, i **Dejan Gajić**, savjetnik u Gospodarskoj sekciji.

Zastupnik uz Texasa Ted Poe, kopredsjednik Cocusa Kongresa za Srbiju sa srbijanskim parlamentarcima

»Stari znanci« – sudionici programa s ministrom vanjskih poslova Ivicom Dačićem na prijmu u veleposlanstvu Republike Srbije uvečer prije Molitvenog doručka

zakona – Trumpova naredba, naime, bila je suprotna pojedinim odredbama američke pozitivne pravne normative, te je Ministarstvo nacionalne sigurnosti (Department of Homeland Security) trenutačno suspendiralo provedbu iste. Toliko o tomu što znači vladavina prava! Iznad slova zakona ne smije biti nitko, pa ni predsjednik države! Mišljenje i odluka suca su posljednji!

Ustroj vlasti saveznih država jednaka je onoj federalnoj. Na čelu Ohia, savezne države čiji smo gosti postali nakon dvodnevnog boravka u Washingtonu, nalazi se guverner – on je predstavnik izvršne vlasti, koji također ima i svoja »ministarstva«. Zakonodavnu vlast u Ohio obnaša 33 senatora i 99 zastupnika, a na čelu sudske vlasti je vrhovni savezni sudac. Ono što je zanimljivo jest da je njegov izbor doživotan – jednom izabran, ima mandat do kraja života. Naravno, postoji i vrlo složen institut opoziva, a po riječima saveznog suca Ohaja **Edmunda A. Sorgusa** u posljednjih 100 godina takvog slučaja nije bilo. Kultura poštivanja zakona i raširena moralnost kada je riječ o pridržavanju etičkih normi od strane predstavnika ne samo

U SAD-U VRIJEDE DRUGAČIJE MJERE

Svaki se Europljanin teško snalazi u Americi kada je riječ o mjerama, jer se ne koriste ni metri, ni litre, ni stupnjevi Celzijevi... Mjere za duljinu su palac (eng. inch), čija je vrijednost 25,4 mm, zatim stopa (eng. foot = 12 inča ili 0,3048 m), jard (eng. yard = 3 stope ili 0,9144 m) i milja (1,609344 km). One predstavljaju i osnov za iskazivanje veličine površina (četvorni palčevi, stope, jardi i milje). Od mjera za zapreminu tekućina najpoznatiji je galon (3,785412 l), jer je on osnovna jedinica mjere za benzin (njegova je cijena, inače, dva i pol puta manja nego li u Srbiji!), te barel, kojega čini 42 galena. Jedinica mjere za temperaturnu veličinu naziva se Fahrenheit, po njemačkom fizičaru koji je izumio termometar u staklu. Voda se smrzava na 32 °F (= 0 °C), a vrije na 212 °F (100 °C). To znači da se stupnjevi Celzija linearno vezuju uz Fahrenheit po sljedećoj formuli: vrijednost Fahrenheita je devet petina vrijednosti Celzija + 32. Jedinice mjerenja vremena su iste: sekunde, minute, sati, dani, mjeseci, godine...

sudske administracije na izuzetno je visokoj razini u SAD-u.

DOBAR, ALI SKUP PRAVOSUDNI SUSTAV

Inače, ustroj i organizacija sudske vlasti izuzetno su složeni. Osim lokalnih sudova, postoji 94 pravosudna administrativna područja (»districta«) i isto toliko osnovnih sudova. Što se tiče apelacijskih, to jest žalbenih sudova, njih je samo 11 i pokrivaju područja više »districta«. Na vrhu piramide sudske vlasti nalazi se Vrhovni sud, koji godišnje ima tek 70-ak predmeta. To

samo govori, kako o učinkovitosti tako i o pravičnosti nižih instanci sudova. Zanimljivo je da u SAD-u nema instituta »zastarivanja« predmeta – svaki predmet ima točno određen vremenski rok u kojem mora biti riješen, a svaki sudac dužan je svakih 6 mjeseci prijaviti koliko ima predmeta koji traju više od tri godine. Zato će i sudac Sorgus reći kako SAD imaju »dobar«, ali će i odmah dodati, »skup pravosudni sustav«.

No, najveća razlika s kontinentalnim pravnim sustavom sadržana je u postojanju porote, to jest u sudjelovanju građana

u donošenju presude u slučajevima kada je riječ o kaznenoj odgovornosti – optužbama za kazneno djelo. Oni imaju status sudaca laika, povremeni su, u smislu da se biraju od sudske predmeta do sudske predmeta na način slučajnog odabira iz popisa birača s prostora na kojoj važi mjesna nadležnost danog suda, a odluke moraju donositi jednoglasno. Broj sudaca-porotnika u SAD-u je 12, dobivaju dnevnicu od 40 \$ a imenovanje, to jest izbor porotnika, građani ne mogu odbiti. Osim, naravno, u slučajevima kada postoji sukob interesa.

VLADIMIRA DORČOVA-VALTNEROVA, ODGOVORNA UREDNICA TJEDNIKA HLAS L'UDU

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Svjesni smo da su mediji ne samo sredstvo informiranja, već i korektiv društva * Ono na čemu posljednjih nekoliko godina intenzivno radimo jest suradnja s mladim dopisnicama

* Prodaja putem pretplate se obavlja preko naših suradnika – kolportera kojeg imamo skoro u svakom selu gdje žive Slovaci u većem broju * Razvijamo tiskano izdanje kroz moderniju grafičku obradu te povećanjem većih, odnosno »težih« tekstova, a mnogo snage, ideja, kreativnosti ulažemo u razvoj naših digitalnih platformi

Informacije nikada nisu bile dostupnije ljudima nego sada, u današnjem digitalnom dobu. S odgovornom urednicom tjednika na slovačkom jeziku *Hlas ľudu* i njegovog online izdanja **Vladimirom Dorčovom-Valtnerovom**, razgovarali smo o radu redakcije i životu ovog tjednika, te o ulozi manjinskih medija, kao i o potrebi razvijanja novih komunikacijskih strategija i važnosti eksperimenta, kao ključa razvoja u manjinskim medijima.

HR: Kakva je koncepcija tjednika *Hlas ľudu*? Koje su teme u fokusu?

Tjednik na slovačkom jeziku *Hlas ľudu* s tradicijom od 73. godine ima svoj renome i svoju poziciju u zajednici Slovačka u Vojvodini, odnosno Srbije. Koncepcija tiskanog izdanja se sporim, ali vidljivim koracima prilagođava uvjetima koje nudi tjednik u pravom smislu riječi, jer za sada spadamo među tzv. novine koje su prema periodicitetu izlaženja tjednik, ali sadržaj je bliži dnevnom listu. U fokusu su nam teme, događaji i ljudi iz zajednice Slovačka, ali naravno da i *Hlas ľudu* živi interkulturalizmom, jer nismo zatvoreni u getu, mada nas, medije koji informiraju na jezicima nacionalnih zajednica često kritiziraju da se »getoiziramo.« Osim toga što se držimo osnovnih novinarskih principa i novinarske etike, uvijek imamo na umu što je javni interes koji je definiran u Zakonu o javnom informiranju i medijima. Posljednjih nekoliko godina se ne libimo objavljivati i kritičnije tekstove, te analitičke, što je u jednom razdoblju nedostajalo u našim novinama, jer smo svjesni da su mediji ne samo sredstvo informiranja već i korektiv društva.

HR: Koliko je zaposlenih novinara u redakciji? Postoji li razvijena dopisnička mreža?

U redakciji je zaposleno 12 novinara, novinara-dopisnika i urednika, osim odgovorne urednice i zamjenice odgovorne urednice. Ono čime se *Hlas*

ľudu može pohvaliti u vezi s dopisničkom mrežom jest činjenica da imamo jako dobro teritorijalno raspoređene dopisnike. Oni imaju status povremenih, odnosno redovnih honorarnih suradnika koji pokrivaju razne vrste događaja u njihovim sredinama, ukoliko nemamo iz konkretnih mjesta našeg zaposlenog novinara-dopisnika. Posebno bih istaknula mrežu sportskih dopisnika, jer bez njih ne znamo zamisliti rubriku sport. Ono na čemu posljednjih nekoliko godina intenzivno radimo jest suradnja s mladim dopisnicama koje tijekom godine pokrivaju određeni teren, ali kao nadogradnju njihovom kratkom iskustvu pružamo im potporu u smislu organiziranja ljetnog volonterskog novinarskog staža u trajanju najmanje od jednog mjeseca. Tijekom tog razdoblja dopisnice, uglavnom djevojke, dolaze u redakciju gdje imaju mogućnost surađivati i učiti od iskusnih novinara, idu na teren s njima, diskutiraju, žive redakcijski život. Osjećaju se kao dio naše obitelji. Osjećaj pripadnosti nekom kolektivu je važan za sve, a za mlade ljude ima poseban značaj. Osim toga, imamo odličnu suradnju s dopisnicima karikaturistima, ilustratorima i fotografima koji imaju moderniji način rada, viđenja stvarnosti i na taj način moderniziramo oba izdanja, tjednik i omladinski časopis *Vzlet*, a sve s ciljem da se približimo našim sadašnjim i potencijalnim konzumentima.

HR: Jeste li zadovoljni prodajom tjednika, zainteresiranošću čitatelja za vaš medijski proizvod u vidu tiskanog izdanja? Na koje se načine obavlja prodaja?

Unatoč svom relativno dobrom pozicioniranju kod čitatelja i relativno stabilnom čitateljskom publikom tiskanog izdanja u vidu pretplatnika i u našem mediju se osjeća utjecaj svjetskog trenda koji se odnosi na opadanje broja čitatelja usljed globalnog razvoja raznih digitalnih medijskih platformi. Kada ovaj globalni trend opa-

danja naklade tiskanih medija spustimo na razinu manjinskih tiskanih medija, moramo znati i da je u sadašnjosti jako izraženo opadanje broja jedne manjinske zajednice. Primjerice 2011., u Srbiji je živjelo 52 750 stanovnika koji se izjašnjavaju kao Slovaci dok ih je po popisu pučanstva iz 1991. bilo 66 772. Imajući ovo u vidu, ne čude ni podaci vezani za opadanje tiraža novina *Hlas ľudu*. Naši podaci govore da početkom 80-tih godina XX. stoljeća, tjedna tiraža novina iznosi čak 7.000 primjeraka, dok je 1991., na tjednoj razini činio 4.700 primjeraka, od čega je uglavnom putem pretplate do čitatelja stizalo 4.500 primjeraka. Dvadeset godina kasnije, 2011., tiraž *Hlas ľudu* na tjednoj razini iznosi 4.050 primjeraka, od čega remitenda iznosi oko 8 posto, a putem pretplate se proda čak oko 90 posto novina. U sadašnjosti naš tiraž je 3.700 primjeraka. Prodaja putem pretplate se obavlja preko naših suradnika – kolportera kojeg imamo skoro u svakom selu gdje žive Slovaci u većem broju. Svjesni smo da trebamo pridobiti mlađu čitateljsku publiku, pokušavamo to na taj način što se trudimo više pisati o mladim ljudima. Ali znamo i to da je mlađa čitateljska populacija, ali ne samo ona, na internetu. To što glasno »priznajemo« kako znamo da su naši čitatelji i na digitalnim platformama, a mnogi samo tamo, gledamo kao na prednost, jer onda prilagođavamo sadržaj jednog medija i drugog, potrebama tih ciljnih grupa koje nas prate na internetu i onima koji nas čitaju na papiru. Zaključak je taj da razvijamo i tiskano izdanje kroz moderniju grafičku obradu te povećanjem većih, odnosno »težih« tekstova, a mnogo snage, ideja, kreativnosti ulažemo u razvoj naših digitalnih platformi.

HR: Od kada je u funkciji internet portal tjednika? Je li redizajniran u međuvremenu?

Proces digitalne transformacije u najširem smislu je u našoj redakciji otpočeo prije skoro

sedam godina, kada je registrirano online izdanje. No, još 2003. naša ustanova je imala svoju web-stranicu. Rekla bih da od 2014. transformacija dobija na brzini, snazi i važnosti. U listopadu 2014., pored standardnog prisustva na webu kroz online izdanje i prisustva na društvenim mrežama, *Hlas ľudu* dobija svoju prvu android aplikaciju, odnosno novu digitalnu platformu. Od travnja 2015. naša se komunikacija s konzumentima online sadržaja razvija, jer dobijamo novu ciljnu grupu koja nije orijentirana prema Slovacima već prema neslovačkim čitateljima, posjetiteljima na sajtu – uvodimo prijevod naših pojedinih vijesti na srpski jezik. Nastojimo portal svake godine redizajnirati i uvesti makar male promjene, nove sadržaje, a sve u skladu s financijskim, kadrovskim i vremenskim mogućnostima. Upravo prisutnost na nekoliko medijskih platformi, počev od printa preko internet-platforme, mobilne platforme i na platformama socijalnih mreža, povećava nam broj realnih čitatelja i konzumenata i stvara mogućnost pridobijanja novih potencijalnih čitatelja, sljedbenika i izvan lokalne zajednice, jer sada »poslužemo« na globalnoj razini samim tim što imamo multiplatform princip plasiranja informacija. Prelazak na multiplatform izdanje u suštini znači promjene u tehnologiji stvaranja sadržaja, novina i online izdanja. Tehnološki koncept stvaranja tjednika se mijenja i u tehničkom smislu – različiti pristupi i pisanju, kreiranju medijskog priloga, kao sredstva stvaranja medijskog sadržaja uvodi se korišćenje pametnih uređaja, audio i video snimača, tehnologije za obradu zvuka i slika, raznih web alatki, programa, softvera, kao i u organizacijskom – mijenja se sustav organizacije redakcije, raspored sastanaka, objavljivanje priloga itd, ali mijenja se i sustav naplaćivanja sadržaja – nekoliko tipova paketa za pretplatnike sadržaja u printu i online izdanju. Kao

što sam napomenula, mijenja se i uloga našeg medija u zajednici prvenstveno zbog uključivanja čitatelja u kreiranje online izdanja, do usvajanja »pravila ponašanja« u kulturi dvosmjerne komunikacije između redakcije i konzumenata.

HR: Tko uređuje, tko kreira sadržaje i tko piše za digitalno izdanje tjednika?

Za digitalno izdanje tjednika pišu skoro svi novinari i urednici, jer kod nas funkcionira model integrirane redakcije. Svaki novinar ili urednik koji prati neki događaj je dužan da u roku od najviše 24 sata napiše novinarsko izvješće za online izdanje koje ima svoju urednicu, ali ipak i online i print spadaju pod istu uređivačku koncepciju. Treba napomenuti da se trudimo da ne dođe do tzv. kanibalizacije medija, odnosno da online izdanje »ne pojede« tiskano izdanje i da nam se ne preklapaju tekstovi. Nešto imamo samo u tiskanom izdanju, a nešto samo na online. Stoga koncepcija i rubrike u ova dva izdanja nisu identične. Teško je naći mjeru, rješenje, dobar recept. Ali eksperimentiramo. Jer digitalna transformacija je jedan veliki eksperiment koji se sastoji od mnoštva manjih eksperimenata s kojima »ispitujemo« što posjetitelji na sajtu žele, a što ne žele. Nekad uspijemo, nekad ne. Ali tek smo na početku. Polako uvodimo i audio i video segment, ali, složiti ćete se, redakcija kojoj je prosječna životna dob visoka, ne može sve odjednom uraditi.

HR: Zbog čega ste se odlučili pokrenuti digitalnu platformu tjednika putem android aplikacije, kao i na otvaranje Facebook naloga? Smatrate li važnom dvosmjernu komunikaciju?

Na razvoj novih tehnologija i medija, odnosno medijske industrije gledamo kao na prekretnicu koja pruža razvoj novih mogućnosti u informiranju zajednice Slovačka i praktično povećanje konzumenata informacija s naših medijskih

platformi. Primjerice, kroz uključivanje mladih u takozvano civilno novinarstvo na digitalnoj platformi, što smo i probali, i pokazalo se kao dobro rješenje za uključivanje čitatelja u kreira-

nje sadržaja, ali i komunikaciju s njima ili povezivanje s matičnom državom kroz institucionalizaciju suradnje između našeg medija i medija u Slovačkoj za razmjenu sadržaja. Dvosmjerna komunikacija koju pružaju društvene mreže, a naše prisustvo je najjače na Facebooku, ali imamo naloge i na Twitteru i Youtubeu, je jako važan segment, mada ne mora značiti da je uvijek i plodonosan, i ugodan, ali ipak nam donosi dobre informacije o tome kako naši čitatelji dišu i razmišljaju.

HR: Koja je ciljna skupina čitatelja koji do vašeg tjednika stižu digitalnim putem?

Ciljna grupa čitatelja digitalnog izdanja tjednika jesu prije svega mladi ljudi i ljudi u srednjem dobu. Ali, da budem iskrena, u velikoj mjeri nas čita i starija populacija. Druga ciljna grupa

da se poštuju grafičke, novinske, odnosno digitalne zakonitosti i pravila i to je dobra stvar. S druge strane, ne treba zaboraviti da je sadržaj to što je naša misija.

HR: Kako vidite način funkcioniranja suvremenog novinara? Kakva je uloga manjinskih medija, sada i ovdje?

Po mojim shvaćanjima suština modernog medija i novinara jeste da bude medijator uz karakteristike komunikatora i moderatora, ali i »watchdog«, to jest čuvar kapije. Znači, kanal masovne komunikacije koji pokreće razmjenu informacija, objavljuje ih, vrednuje i na taj način gradi socijetu, pruža konzumentima razna tumačenja raznih pojava, od socijalnih, političkih, kulturnih, zabavnih, edukativnih, informacije o dobroj praksi, kritiku loše prakse da bi na taj način pridonijeli izgradnji, utopistički rečeno, boljeg svijeta. U demokratskim društvima, što mi zasigurno nismo, mediji trebaju biti nadzor vlasti i informirati javnost o svim relevantnim temama za društvenu zajednicu, kako bi se ispravno formiralo javno mišljenje građana. Tako ja vidim medije i novinare. Ne samo, uvjetno rečeno, većinske medije već i tzv. manjinske. Jer iako smo »manjinski« novinari, naš cilj, zvanje, posao, uloga, pravo, ali i obveza prema građanima se ne umanjuje. To znači da bi i konkretno mediji na slovačkom jeziku – tiskani, elektronički, digitalni – morali ispunjavati sve funkcije, prava i obveze medija – da informiraju, ali i da vrednuju, komentiraju, analiziraju, što u većini slučajeva, da mi kolege ne zamjere, ne radimo. Mediji nacionalnih zajednica su integralan dio informacijsko-komunikacijskog sustava jedne države. Takozvani manjinski mediji su oblik komuniciranja unutar same zajednice, sredstvo komuniciranja između manjine i okruženja i na kraju, oni predstavljaju kanal komunikacije između manjine i matične države i ostatkom dijaspore. I to uvijek treba imati na umu.

je slovačka dijaspora, a treća koja se tek razvija i to sporo, jer nam nedostaju financijski i kadrovski resursi, jeste ciljna grupa neslovaka.

HR: Koliku važnost ima grafičko uređenje tiskanog tjednika, ali i portala?

Grafičko uređenje tiskanog tjednika, ali i portala je jako važno, jer ipak svi mi volimo u ruci držati lijepu novinu s kvalitetnim sadržajem, odnosno kliknuti na lijepo uređen sajt, optimiziran i pregledan koji pruža dobre i kvalitetne informacije. Mislim da dobra grafika daje signal čitateljima da se i grafički dio tima *Hlas ľudu* pita,

Bunjevačka nošnja – za kraljevske dvorove

Hrvatska turistička zajednica u Mađarskoj na *Velikom prelu* 2017. bila je sponzor prve nagrade na tomboli, te će dobitnici uživati tjedan dana u Rovinju. Nagradu je uručio voditelj ureda HTZ-a u Mađarskoj **Marin Skenderović**. On je početkom 90-ih bio dopredsjednik HKC-a *Bunjevačko kolo*, predsjednik Organizacijskog odbora *Dužijance* te član Organizacijskog odbora *Prela* 1990. godi-

ne. Iako živi u Budimpešti, Skenderović ne zaboravlja svoje korijene i svoj rodni kraj, te je bio gost na ovogodišnjem *Prelu*. Voli, kaže, doći, sresti se sa starim prijateljima iz djetinjstva, iz momačkog, a i kasnijeg doba.

»*Prel* je dio nas, kao i *Dužijanca*«, kaže Marin Skenderović. To su dvije manifestacije za koje moramo imati strpljenja i razumijevanja i dati si truda da to dobro uspije, da bude dobro organizirano. To

je prilika za proveseliti se, zaplesati, zapjevati, biti dio te hrvatsko-bunjevačke priče. Mislim da je ovo *Prel* sasvim dobro organizirano, veselo je, svi su razdragani, bile su tu i prelje i preljske pisme, ove godine je i klapa zapivala iako su uglavnom na našim prelma tamburaši, ali sve je to dio tog hrvatskog miljea. Dobro poznajem sve hrvatske krajeve i nošnje, ali naša nošnja je zbilja za nekakve kraljevske dvorove«, kaže Skenderović.

N. S.

Za aktivne mjere zapošljavanja 2,8 milijardi dinara

Vlada Srbije je ove godine opredijelila 2.8 milijardi dinara za različite aktivne mjere zapošljavanja i 550 milijuna dinara za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja **Aleksandar Vulin** je poslije potpisivanja sporazuma s direktorom Nacionalne službe za zapošljavanje **Zoranom Martinovićem** o učinku za 2017. godinu rekao da se ta ustanova osigurala da 95 posto tih sredstava potroši. On je istaknuo kako su prvi put osigurane subvencije za zapošljavanje žrtava trgovine ljudima i djece palih boraca.

Prema njegovim riječima, Vlada Srbije će učiniti sve da zajedno sa NSZ učini ambijent za zapošljavanje daleko boljim i jednostavnijim, među ostalim, i da se poslodavcima olakšava da zapošljavaju što više ljudi.

Govoreći o iznosima za samozapošljavanje, Vulin je rekao da su oni povećani sa 180.000 dinara na 200.000 dinara, odnosno za osobe s invaliditetom s 200.000 na 220.000 dinara.

Vulin je izrazio nadu da će i ove godine, kao i prošle, rezultati biti bolji od planiranih, dodajući kako će Vlada pokušati osigurati sredstva za dodatne obuke nezaposlenih.

H.R.

IN MEMORIAM

SLAVKO PARAĆ

(27. RUJNA 1954. – 7. VELJAČE 2017.)

Znao je Slavko, a znali su to i svi koji su mu bili bliski, da je ishod bitke poznat od trenutka kada je saznao za ime protivnika. Pa ipak, svojstvenom mu vedrinom i optimizmom vjerovao je u čudo: da će ga baš tim svojim osobinama nadvladati. To se, ipak, nije dogodilo.

A vedrina, optimizam, blag humor i nadasve ljudskost osobine su koje je Slavko Parać iz svog kućnog odgoja unio u javni život, bilo kao predsjednik Saveza socijalističke omladine SFRJ početkom osamdesetih bilo kao predsjednik Gradskog odbora Demokratske stranke s čijeg se mjesta nedavno povukao zbog bolesti. Pa ipak, može se učiniti kako su te Paraćeve osobine u oprečnosti s čvrstinom njegova karaktera, koji mu je nalogao da se nakon razmjerno lagodnih pozicija predsjednika Komisije za međunarodne odnose ili člana Pokrajinskog komiteta Saveza komunista Vojvodine s početka i kraja osamdesetih vrlo brzo opredijeli za neizvjesnu i rizičnu stranu – obranu primarnih ljudskih i građanskih vrijednosti, koja je od početka devedesetih do današnjih dana ugrožena sa svih strana. Od tih svojih uvjerenja Parać nije odstupao niti kao predsjednik Saveza građana Subotice, niti kao zastupnik u Skupštini Vojvodine, niti kao predsjednik Skupštine grada Subotice, niti kao šef Kluba vijećnika DS-a u lokalnom parlamentu.

A znali su to i njegovi politički protivnici i ideološki oponenti. Pa su ga opet odreda poštovali i cijenili.

I upravo je tim šarmantnim spojem čvrstine uvjerenja i blagih osobina Slavko Parać pokazao kako je moguće graditi imidž političara s likom čovjeka. O tom liku podjednako svjedoče i njegova djela što ih je za života učinio i njegovi suvremenici koji su se u to svakodnevno uvjeravali.

Sahrana Slavka Paraća obavljena je jučer na groblju na Paliću.

HR

VIŠE OD 200.000 VOJVOĐANA KORISTI SOCIJALNU POMOĆ

Žitnica na socijali

U Vojvodini više od 210.000 stanovnika prima socijalnu pomoć *

U narodnim kuhinjama hrani se oko 10.000 Vojvođana

Vojvodina, žitnica Europe, sama bi mogla prehraniti dio Europe – učili su nas tome desetljećima. I zaista, kad se pogledaju ukupne količine onoga što godišnje rodi na plodnoj vojvođanskoj crnici moglo bi se reći da ne samo da gladnih u Vojvodini ne bi smjelo biti, već i pride, ima i za one kojima zemlja baš nije bila izdašna i darežljiva. Paradoks je onda da u Vojvodini više od 10 posto stanovništva živi od socijalne skrbi, a to je više od 210.000 njenih stanovnika. Još veći paradoks je da najviše korisnika socijalne skrbi ima upravo u Vojvodini. Ako se broj korisnika socijalne skrbi u Vojvodini usporedi s ukupnim brojem korisnika ovog vida državne skrbi, a on je oko 680.000, zaključak je da je bezmalo trećina korisnika socijalne skrbi u Vojvodini.

IZ CENTRA ZA SOCIJALNU SKRIB U NARODNU KUHINJU

Svaki dan po porciju kuhanog obroka i pol vekne kruha u Crveni križ dođe 500 najsiromašnijih Somboraca. Oni su korisnici narodne kuhinje. Među njima ljudi različite dobi, bolesni i zdravi, oni iz jednočlanih ili dvočlanih obitelji, onih čije obitelji imaju i po više članova, oni koji godinama žive u siromaštvu i oskudici, ali i oni koji su do nedavno živjeli jedan sasvim prosječan život. Svima njima zajedničko je to da su u narodnu kuhinju upućeni iz Centra za socijalnu skrb i zajedničko im je što je taj jedan obrok koji dobiju u narodnoj

kuhinji jedini kuhani obrok koji imaju tijekom dana.

»Suprug je pet godina bez posla. Dok je bio zdrav radio je što god je našao, ali kako nesreća uvijek ide na sirotinju, prije dvije godine imao je tešku operaciju i sada jedva da se diže iz kreveta. Ja sam nekoliko godina radila u jednom tekstilnom poduzeću, ali ne dovoljno dugo da steknem uvjet za mirovinu. Iskreno da vam kažem bilo me je sramota doći ovdje u narodnu kuhinju, ali što mogu kada drugog izbora nemam. Da je suprug zdraviji, pa da nešto može raditi, bilo bi drugačije. Ovako ostaje nam socijalna skrb i kazan. Teško je kada dođete do toga, ali nitko se ne želi naći svojom voljom u takvom stanju«, pognute glave priča M. L.

Slične i još teže priče su u tom tužnom redu. Najtužnije su one gdje u kući topao tanjur kuhanog graha, paprikaša, sata-

raša čeka po nekoliko gladnih dječjih usta. U Vojvodini ima oko 10.000 korisnika narodne kuhinje, a tisuću njih su djeca. U Vojvodini, onoj žitnici s početka priče, narodnih kuhinja ima u 24 grada. Trebalo bi ih biti još, napose u onim najsiromašnijim sredinama, ali tu čak nema sredstava ni za ostvarivanje ovog vida skrbi.

»U narodnoj kuhinji hrani se 500 Somboraca, dakle samo stanovnika s teritorija grada, jer narodnom kuhinjom nisu obuhvaćeni najsiromašniji na selima. Zahvaljujući Crvenom križu Srbije, Ministarstvu za rad i lokalnoj samoupravi koja je osigurala 24 milijuna dinara za narodnu kuhinju i humanitarne pakete narodna kuhinja nije prestajala s radom«, kaže tajnica Crvenog križa Sombor **Biljana Klipa**. Kuhane obroke dobivaju socijalno ugroženi iz Sombora. Za one na selima namijenjeni

su humanitarni paketi, a njihovu nabavu financira lokalna samouprava. Pomažu aktivisti Crvenog križa i starim i bolesnim Somborcima. Volonteri na kućne adrese nose tople obroke onima koji ne mogu sami doći do narodne kuhinje.

TRAŽI SE I JEDNOKRATNA POMOĆ

U Apatinu koji se, ako je mjerilo prosječna zarada, može svrstati u razvijene općine oko 1.400 ljudi koristi novčanu socijalnu pomoć, a tijekom ove zime za jednokratnu novčanu pomoć ili neku drugu vrstu pomoći obratilo se oko 300 ljudi.

»Mjesečno obradimo oko tri stotine zahtjeva za jednokratnu pomoć, a to je pomoć u ogrjevu, hrani, lijekovima, zatim odlasci kod liječnika radi pregleda, terapije... Godišnje primimo oko 11.000 zahtjeva za razne

BROJ KORISNIKA SOCIJALNE POMOĆI U REPUBLICI SRBIJI

Regija	Broj stanovnika	Broj korisnika socijalne pomoći	Broj korisnika socijalne pomoći u postotcima (%)
Beograd	1 659 444	92 356	5,5
Južna i Istočna Srbija	1 563 916	187 267	11,9
Vojvodina	1 931 809	205 364	10,7
Šumadija i Zapadna Srbija	2 031 697	177 865	8,7

Izvor: Republički zavod za statistiku

BROJ KORISNIKA SOCIJALNE POMOĆI U VOJVODINI

Godina	Broj korisnika socijalne pomoći	Postotak (%)	Broj stanovnika
2012	136 370	9	1 916 889
2013	194 620	10,1	1 916 889
2014	205 364	10,7	1 916 889
2015	210 056	10,8	1 916 889

Izvor: Pokrajinski zavod za socijalnu zaštitu

STATISTIKA

Vojvodina ne samo da spada u vodeće regije po broju korisnika socijalne skrbi, već se ne može pohvaliti ni velikom stopom zaposlenosti. Stopa zaposlenosti u Srbiji je 42,6 posto. Najveća stopa zaposlenosti je u regiji Šumadije i zapadne Srbije – 45 posto, slijedi zatim Beograd s 43 posto. Vojvodina je iza njih s 41,4 posto, a na začelju su južna i istočna Srbija s 40,7 posto.

vidove dodatne pomoći», kaže ravnatelj Centra za socijalni rad u Apatinu **Vladimir Vukosav**. Slična je situacija i u drugim vojvođanskim gradovima. U somborskom Crvenom križu tražila se topla odjeća, a zahvaljujući humanim Somborcima skladište Crvenog križa bilo je puno zimskih jakni, toplih džempera, dječjih dukseva, deka, dušeka... Prema podacima iz posljednjeg izvješća o radu vojvođanskih centara za socijalnu skrb, a on se odnosi na 2015. godinu, u Vojvodini je bilo 210.056 korisnika socijalne pomoći, a zanimljivo je da je ta brojka od 2009. godine povećana za skoro 20.000. Skoro polovica korisnika socijalne skrbi su ljudi odrasle dobi, djeca se kao korisnici ovog vida skrbi javlja-

ju u 29 posto slučajeva, dok se stariji Vojvođani kao korisnici socijalne skrbi pojavljuju u 13,6 posto slučajeva. Ako se analizira obrazovna struktura korisnika, podaci pokazuju da je najviše, oko 27 posto, onih s osnovnom školom, dok je bez škole petina korisnika socijalne pomoći. Ima i onih s visokim obrazovanjem, i to 3.500. Poražavajući podatak je da je izlazak iz sustava socijalne skrbi rijetka pojava. Oko 80 posto korisnika u jednoj godini pravo na socijalnu skrb stiže i u narednoj godini, dok je u 2015. godini oko 12 posto korisnika prvi puta ušlo u sustav socijalne skrbi. Sudeći prema podacima izlazak iz sustava socijalne skrbi je rijetka pojava, što govori da korisnici socijalne skrbi dugo ostaju u

sustavu, odnosno dugo koriste novčanu socijalnu pomoć. To je pokazatelj da za one obitelji koje su ostale bez sredstava za život skoro i da nema načina i mogućnosti da promijene status svoje obitelji, odnosno da izađu iz sustava socijalne skrbi i postanu obitelji koje će živjeti od onoga što zarade.

TKO IMA PRAVO?

Pravo na novčanu socijalnu skrb pripada kako pojedincu tako i obitelji, koji svojim radom, prihodima od imovine ili iz drugih izvora ostvaruje prihod manji od iznosa novčane socijalne pomoći, a to je u prosincu 2016. godine bilo 7.946 dinara. Ova naknada korisnicima se isplaćuje mjesečno. Osnovica u prosincu bila je već spomenutih 7.946 dinara, ali pojedinac koji je nesposoban za rad, odnosno obitelj čiji su svi članovi nesposobni za rad i jed-

noroditeljska obitelj imaju pravo na uvećanu novčanu socijalnu pomoć. Uvećana novčana socijalna pomoć utvrđuje se tako što se pripadajući iznos novčane socijalne pomoći za pojedinca, odnosno obitelj uvećava za 20 posto. Korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć, odnosno njegov zakonski zastupnik dužan je da nadležnom centru za socijalni rad prijavi svaku promjenu od utjecaja na priznato pravo u roku od 15 dana od dana kada je promjena nastala. U posljednjem kvartalu prošle godine jednočlano kućanstvo ostvarivalo je pravo na socijalnu pomoć od 7.946 dinara. Za svaku sljedeću odraslu osobu ova naknada uvećava se za 3.900 dinara, a za dijete do 18 godina 2.300 dinara. Tako, primjerice, samohrana majka s dvoje malodobne djece može ostvariti mjesečno socijalnu pomoć od oko 13.000 dinara.

Zlata Vasiljević

Zašto odlazite na prela?

LUCIA KNEZI,
Lemeš

Nedostaje mi *Marinbal*

Prije svega, morate znati da sam velika tradicionalistkinja, pa će vam biti jasno zbog čega volim, a oduvijek sam i voljela prela, kako kućna, tako i ona velika, koja danas u duhu tradicije organiziraju udruge kulture. Najljepša sjećanja iz djetinjstva upravo me i vežu za prela kod moje bake, na kojima se okupljala rodbina i susjedi, a to je za mene bilo poput nekog čarobnog svijeta iz moje mašte. Obožavam i ova velika prela i balove u organizaciji kulturnih udruga. Od malih nogu idem na *Marinbal*, manifestaciju koju organizira moj HBKUD Lemeš. Ove godine sam izostala, prvi put otkad znam za sebe. Jednostavno, zdravlje mi nije dopustilo takav napor. Ove balove i prela koje organiziraju udruge unutar naše zajednice upravo i volim zbog toga što kroz njih čuvamo bar dio naše bogate tradicijske zaostavštine i naših najstarijih običaja. Dok mi je zdravlje dopuštalo i sama sam aktivno pomagala organizatorima naših tradicijskih manifestacija, a svakako oduvijek sam se najviše angažirala oko organizacije *Marinbala*. Bilo kakav angažman u očuvanju tradicije smatram dužnošću i obvezom svakog od nas. Imam i jednu jako veliku želju, jedan san koji će, kako vidim, zauvijek ostati nedosanjan. Uvijek zamišljam kako bi bila veličanstvena slika kad bi svi gosti bili u starinskim narodnim nošnjama, ali sam potpuno svjesna da je to neizvedivo. Dodatno me na takvim balovima i prelima nerviraju žene u hlačama i muškarci u trapericama.

I. A.

MATIJA KOVAČEV,
Bereg

Živim za *Šokačko prelo*

Jedva čekam *Šokačko prelo* našeg HKPD-a *Silvije Strahimir Kranjčević*. Za tu večer živim cijele godine, pa sam tako i u danima proteklog vikenda radio dvostruku smjenu kako bih u subotu bio slobodan i potpuno se posvetio *Šokačkom prelu*. Ovu manifestaciju volim, tu se najljepše opustim. Ne znam što bih izdvojio. Sve u svemu, to svake godine bude noć za nezaborav. Organizatori nas uvijek uspiju obradovati dobrom glazbom, a to je osnovni preduvjet da svi budemo razigrani. A tko i ne bi kad se na jednom mjestu okupe Šokci sa svih strana, pa kroz pjesmu i igru pokažu da svi dišu kao jedno.

Na *Šokačko prelo* idem redovito već dugi niz godina. Ta manifestacija mi je poput nekog ispusnog ventila. U danu održavanja jednostavno zaboravim na sve svakodnevne brige i probleme. Organizatorima sam svake godine na raspolaganju za pomoć u pripremnim radovima, sudjelujem u namještanju dvorane i ostalim pomoćnim poslovima, kako bi aktivni članovi udruge bili slobodni za pripremu kulturno-umjetničkog dijela programa. Posljednje dvije godine sam čak i ložio u dvorani, pa ukoliko sam potreban, tu sam i sada. Sve ovo radim od srca i to me ispunjava velikim zadovoljstvom. Kvalitetom *Prela* uvijek sam prezadovoljan, jer nam gosti redovito dolaze iz naših susjednih šokačkih sela, ali i naši Šokci iz Slavonije i Posavine. A uvijek smo imali prilike slušati i gledati neke od tamburaša i pjevača zvučnoga imena. Siguran sam da će tako biti i ove godine.

I. A.

JOZEFA SKENDEROVIĆ,
Subotica

Dah novih ljudi

Na *Prelu* dolazim prvo zato što je to naša tradicija i naš običaj, štogod što trebamo sačuvati. Na svako prelo je lipo otići, al na veliko prelo posebno, zato što svako od nas treba doprineti tom da se vidi da nas ima, zato je *Veliko prelo*. Ima milijun lipi, mali prela, i kad sam bila mlađa, od mađarski do naši, nije skoro bilo prela na koje nismo ošli. Danas smo malo smanjili odlazak na ta prela, al *Veliko prelo* ritko kad priskočim. Drugi razlog je što je to prilika da se vidim s našim svitom. Mnoge ljude koji žive u Subotici srećem samo na našim manifestacijama, na *Prelu*, *Dužijanci jel kakim* drugim događanjima, al *Prelu* je u svakom slučaju prilika da se vidim s tim ljudima i da popričamo, s našim ljudima koji ne žive više u Subotici, a imaju običaj doći skoro na svako *Prelu*. Takođe, dolazim zato da se lipo provedem, lipo osiđam. Lani nisam bila na *Prelu*, bila sam priklani, a ovogodišnje *Prelu* je malo drugačije, vrlo lipo. U komentaru na facebooku sam napisala: veselo, svečano, gospodsko i prilipo. Novi su ljudi u organizaciji i to se vidi, ima niki pomaka, novina... Sviđa mi se, a nije se odustalo od tradicije, od onog što *Prelu* treba biti i što ono jeste. Na svim prelima muzika bude priglasna, a sad čak i to nije bilo tako glasno. Ako je *Prelu* misto di se srećemo i di ćemo divanit, onda i trebamo moć divanit. Uvijek se mož nać mana, nikima je smeto *light show*, al meni je bilo lipo. Ja sam se lipo osiđala. Ostio se taj niki novi, pozitivan dah novi ljudi.

N. S.

**RAZGOVOR POVODOM VIKEN-
DA MENTALNOG ZDRAVLJA:**
**DEJAN MATLAK, APSOLVENT ANTROPOLOGIJE,
ETNOLOGIJE I UČENIK PSIHOTERAPIJSKE EDUKACIJE**

Borilački sportovi i psihoterapija

šanja da biste osjetili efekt borilačkih vještina na Vaš život. Nakon samo tri mjeseca treniranja možete dobiti samopouzdanje, ali to nije ono samopouzdanje koje je lako izgubiti nego ono raste vremenom. Također, to nije agresorsko samopouzdanje što često ljudi pomisle. Ukoliko trenirate borilačke sportove imate izraženu samoaktualizaciju, postajete vještiji, lakše ulazite u koštac s problemima...

Kako iscrpno vježbanje utječe na tjelesno i psihičko stanje čovjeka?

Iscrpno vježbanje izaziva tijelo na mehanizme »samoopuštanja« koji relaksiraju centralni i periferni nervni sustav, čime se stječe dojam opuštenosti i ispunjenosti. Osim endokrinog aspekta, vježbanje pozitivno djeluje i na samovrjednovanje osobe koja ga prakticira, kao i na generalno raspoloženje i aktivnosti iste osobe. Pomenuta aktivnost zapravo ima opoidno dejstvo na organizam radi čega možemo govoriti o »zavisnosti od sporta«. Istraživanja su pokazala da fizička aktivnost utječe na endokrine reakcije u organizmu. Točnije, fizička aktivnost djeluje stimulativno na lučenje neurotransmitera poput serotonina i dopamina. Također može utjecati na količinu kortizola u krvotoku koji ukoliko se javi u velikim količinama smeta radu pankreasa, odnosno utječe na lučenje insulina i varenje šećera tako što uslijed fizičke iscrpljenosti endokrini sustav luči endorfin koji stimulativno djeluje na cijeli organizam. Ovu reakciju je korisno podsticati kod osoba koje imaju anksiozne i depresivne epizode.

Kakav je filozofski aspekt borilačkih sportova?

Ono što se može primijetiti iz učenja koja dolaze iz borilačkih sportova je da postoji ideja da ima nerazdvojiva veza između vježbanja borilačkih vještina i razvijanja moralnosti, odnosno svatko tko se krene baviti borilačkim sportom neminovno će se početi pitati: »Na koji način ću početi koristiti ove tehnike koje učim?« Druga stvar je da u svim borilačkim sportovima disciplina i ritual imaju jako bitno mjesto. Na primjer na

početku svakog treninga džuda se staje u red na temelju hijerarhije, tj. boje pojaseva čime svaki dan znate gdje je vaše mjesto i koliko još trebate raditi da bi bili bolji ili najbolji u skupini, što je izuzetno bitno i za život... Također je tu poklanjanje prije borbe koje služi kako biste se zahvalili protivniku što Vam omogućava da postanete bolji u onome što radite. To su stvari koje su ritualne, ali svaki ritual ima značenje. Na ovaj način borilačke vještine omogućavaju dolazak do produhovljenja i mudrosti.

Kako komentirate stereotip da su osobe koje treniraju borilačke sportove agresori?

Iako postoji stereotip da se ljudi koji treniraju borilačke sportove zamišljaju kao agresori, oni su ljudi koji su zbog tog samopouzdanja koje im borilačka vještina daje u stanju sagledati sebe i druge realno i nemaju potrebu biti nervozni, stabilni su. To je ono što jeste neki vid mudrosti do koje se dolazi vremenom. Samuraj je bio stroj za ubijanje kojemu nitko ništa nije mogao uraditi, ali je bio naučen da ovako postupa premasvijetu, odnosno nasilje je koristio samo kad mu je bilo naređeno i ništa nije sam inicirao. Tako je i danas s ljudima koji treniraju borilačke sportove.

Jesu li borilački sportovi vremenom izgubili duhovnost?

Većina ljudi počinje trenirati borilački sport kako bi mogla nekome nauditi, a tek kasnije se možemo početi baviti duhovnim aspektom. Nije istina da je sport izgubio duhovnost. Mislim da je to subjektivno i uvijek je i bilo. Često borci nemaju svijest ovom duhovnom aspektu koji dobiju prilikom treniranja. Prvo primijete da sve probleme koji im se nakupe u toku dana izbace na strunjaču, a nakon godinu ili više dana shvate da su im uravnoteženije životne energije, smanjena agresivnost i anksioznost. Događaju se neke reakcije u organizmu, ali nekad ih ljudi ne znaju kanalizirati i sačuvati na duži životni period. U ovome može pomoći psihoterapija jer ona ima moć u rješavanju ovih pitanja.

J. Dulić Bako

Fondacija *Danilo Kiš* iz Subotice organizirala je vikend mentalnog zdravlja u kojemu je sudjelovao i **Dejan Matlak** predavanjem o borilačkim sportovima i filozofiji za postizanje duševnog i mentalnog zdravlja.

Dejan Matlak je apsolvent antropologije i etnologije, i na drugoj je godini psihoterapijske edukacije u oblasti geštalt psihoterapije. U slobodno vrijeme se bavi filozofijom, istraživanjem odnosa kulture i kulturnih okvira naših života, filozofije, spiritualnosti i psihoterapije.

Koje su implikacije borilačkih sportova za psihoterapiju?

Borilački sportovi i psihoterapija pokušavaju razumjeti čovjekov karakter s nastojanjem da se osoba razvija i postaje jača u svijetu. Obje djelatnosti nas uče kako da kanaliziramo negativne emocije iz sebe i kako da se izborimo s onim dijelovima sebe s kojima nismo zadovoljni. Također obje djelatnosti imaju za cilj ostvarivanje samoaktualizacije idividue, kao i postizanje dovoljne razine samopouzdanja neophodnog za »autentično« bivstvovanje u svijetu. Neki autori porede dejstvo verbalne terapije s dejstvom treniranja borilačkog sporta, čak i uspoređuju majstora s psihoterapeutom.

Može li prakticiranje borilačke vještine »samo od sebe« promijeniti osobu i koliko utječe na njeno ponašanje?

Definitivno da. Ne morate se baviti svim pitanjima morala, ratničkog kodeksa i pona-

Hoće li zgradi vratiti stari sjaj

NEKAD
i
SAD

Subotičane je obradovala najava rekonstrukcije fasade zgrade u kojoj je smještena Kemijsko-tehnološka škola (Ulica Maksima Gorkog 53) na koju se čeka desetljećima. Prema aktualnoj najavi, predstoji kompletno uređenje zgrade, i izvana i iznutra. Ured za upravljanje javnim ulaganjima Republike Srbije sklopio je ugovor s Gradom, na temelju kojeg se za ove poslove osiguravaju sredstva u iznosu od oko 180 milijuna dinara.

Fasada dvokatnog objekta na uglu Harambašićeve i Ulice Maksima Gorkog uvelike je oštećena i odavno čeka obnovu. Zgrada je podignuta po projektu **Jánosa Bobule** iz 1893/94. godine, za potrebe Učiteljske škole. Projekt je zatim prepravio i prilagodio **Titus Mačković**, a gradnja je završena 1898. godine. (Podaci iz *Zaštitara*, zbornika zaštite nepokretnih kulturnih dobara, u izdanju Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture 2006. godine)

Građevina je oblikovana u duhu eklektike, skladnih je proporcija, a njen položaj omogućavao je najbolje osvijetljenje unutarnjih prostorija. Proglašena je spomenikom kulture. Nakon Prvog svjetskog rata u ovom objektu se nalazio Pravni fakultet.

K. K.

Deset godina novog Kazališta

Mnogi poznanici, kada se sretnemo u gradu, najčešće mi postavljaju pitanje: »kada će biti gotova rekonstrukcija Kazališta, kada ćemo gledati predstave, slušati koncerte, opere u novim dvoranama?« Često dajem vrlo kratak odgovor: »pojma nemam, zavisi od volje i novaca«. Ako se pak radi o starom dobrom poznaniku, često dajem i duža objašnjenja. Navodim primjer katedrale u Barceloni, posljednji projekt čuvenog španjolskog arhitekta **Antonia Gaudija**, čija je gradnja počela 1882. godine i do današnjeg dana nije završena. Radi se u fazama, ali nedovršena impozantna zgrada godišnje privlači milijune i milijune posjetitelja. Naravno to nije, niti će biti slučaj s našim Kazalištem. Jedno od najpoznatijih djela arhitekture koje se gradilo stoljećima je katedrala u Milanu, popularni *Il Duomo*, koja je također turistička atrakcija. U povijesti njene gradnje pronašao sam dosta sličnosti sa slučajem našeg Kazališta.

DUOMO U MILANU

Katedrala u Milanu je najveća gotička crkva na tlu Italije, gradnja je započeta 1386. godine u savezu kralja i Crkve. Naime, 1385. godine vojvoda **Gian Galeazzo Visconti**, kraljevski namjesnik i nadbiskup **Antonio di Salica** su se dogovorili o gradnji velike nove crkve u centralnom dijelu grada, gdje je postojala stara i dobro očuvana bazilika *Jemale*, koju su bez žaljenja odredili za rušenje. Radi nadgledanja radova osnovana je tzv.

Tvornica katedrale. Podizana je uz neprestane sukobe više generacija, brojnih graditelja i naručitelja, između domaćih majstora i iskustva stranih. Završena je »na brzinu, uz malo troškova« kako je želio Napoleon, da bi se u njoj 1805. godine krunisao za kralja Italije. Manji radovi su trajali sve do 1865. godine. Kasnije su u javnosti izbile žestoke rasprave o opravdanosti napoleonske intervencije, prije svega na fasadi ubacivanjem baroknih elemenata. Spor je okončan kada je 1886. godine raspisan međunarodni natječaj za novu fasadu crkve. Na natječaju je sudjelovalo 120 arhitekata, izabrano je njih petnaest da ponovno natječaj. Pobjednik natječaja, mladi **Giuseppe Brentano**, uskoro je umro, a utjecajni su željeli da se ništa ne mijenja na Duomu. Interesantno je da ova katedrala uopće nema zvonik, a sudeći po prvobitnom projektu, maketi on je bio predviđen.

SUBOTIČKI »DUOMO« KAZALIŠTA

Naša priča počinje sredinom osamdesetih godina prošlog stoljeća kada je tadašnje rukovodstvo Pokrajine Vojvodine donijelo odluku o rekonstrukciji subotičkog kazališta, jer je završena gradnja Srpskog narodnog pozorišta (1981.), a i ostale kazališne zgrade u Pokrajini su rekonstruirane (npr. somborsko i zrenjaninsko). Slično kao u Milanu formiran je i odbor za rekonstrukciju subotičkog doma Talije. Izrađene su prve studije o povijesti i stanju zgrade, napravljen je projektni zadatak, međutim projekt grupe subotičkih arhi-

tekata nije prošao javnu raspravu. Poslije ovog Međupćinski zavod za zaštitu spomenika kulture smatrao je da zgradu treba vratiti u izvorni barokni oblik i izvana i iznutra. Ni ovaj prijedlog nije prošao dobro u stručnoj javnosti, te se od njega odustalo. **József Kasza** je 1989. godine postao izabrani pred-

lišta, kako se službeno zove projekt. Ključni moment, slično kao u Milanu, bio je onaj kada su tadašnji »moćnici« premijer Vlade **Vojislav Koštunica** i **József Kasza**, predsjednik partije SVM-a i bivši potpredsjednik Vlade, dogovorili o gradnji. Premijer je osigurao onoliko sredstava iz republičkog proračuna da se stara zgrada sruši i da se počne prva faza izgradnje. Od tada od Republike nisu stizali novci. Sada postoji obećanje.

DESETOGODIŠNJI JUBILEJ GRADNJE

Usprkos prosvjedima stručnjaka i građana koji su potpisivali i dvije peticije, zgrada je srušena 2007. godine. Minule godine završena je šesta faza gradnje, ove godine će se nastaviti s unutarnjim radovima i izgradnjom jedne od dvije dvorane, bar tako obećavaju nadležni iz Ravnateljstva za izgradnju, koji vode sve poslove oko gradnje. Danas je u našoj republici ponovno u modi ktitorstvo (osnivač zadužbine, dobrotvor, zaslužan za gradnju). Primjerice, to je još i aktualni predsjednik Republike. Pošto su u planu unutarnji radovi, predlažem da na jednom zidu naprave jednu »fresku ktitora Józsefa Kasze« kako u ruci drži maketu, kao jednog od najzaslužnijih za novu zgradu. Inače, po mom proračunu, ako radovi budu tekli ovim tempom financiranja, za oko petnaest godina će možda biti i potpuno završeni. Tko do tada bude živio, možda će i doživjeti prvu premijeru u novoj zgradi. Ali, ne treba žuriti. Imamo svjetske primjere kao što sam naveo.

PROMOCIJA HRVATSKIH VINA U NOVOM SADU

Od vrhunske graševine do snažnog plavca

Vinarstvo je grana koja se u Hrvatskoj konstantno razvija, te postoji puno vinarija i vina. Hrvatska gospodarska komora (HGK) radi na promociji hrvatskih vina u inozemstvu, a jedna takva promocija održana je prošlog tjedna u Novom Sadu. Bila je to izuzetna prigoda za upoznavanjem s bijelim i crvenim vinima, od brojnih vrhunskih graševina do snažnih i autohtonih plavaca. Vinarije koje su promovirale svoja vina su: *Zlatan otok, Dingač Skaramuča, Vina Matošević, Veralda, Erdutski vinogradi, Feravino, Iločki podrumi, Kronos, Podrumi Kolar, PP Orahovica, Vina Belje i Kutjevo*.

ZNAČAJ SURADNJE

»Danas su se predstavile četiri vinske regije ovdje u Novom Sadu, što smatram jednom dobrom suradnjom«, istaknuo je veleposlanik Hrvatske u Beogradu **Gordan Markotić**.

»Novosađani su imali prigodu probati vina od Slavonije do juga, sve ono što Hrvatska nudi. Suradnja između vinara iz Srbije i Hrvatske je mnogo važna. Vinarstvo je usko vezano za turizam. Kroz vino predstavljamo državu u svijetu i treba ponuditi ono što je najbolje. Cijela priča je pokrenuta zbog potrebe turista, povezati vinima regiju je čarolija koja može ponuditi kako Hrvatska tako i Srbija«.

HGK je krenula s promocijom hrvatskih vina na tržištima izvan Europske unije, što obuhvaća i Srbiju.

»Dobar korak je bio pokrenuti suradnju sa Srbijom, tržište je poznato, naša vina su pozna-

Veleposlanik Hrvatske Goran Markotić

ta po kvaliteti što ljubitelji vina veoma cijene. Hrvatska vina su zastupljena u Srbiji dugi niz godina, na sajmovima vina u Beogradu i Novom Sadu. Iako se hrvatska vina promoviraju odavno u Srbiji, u Novom Sadu, ovdje je riječ o projektu koji se financira izravno iz EU. Osnovni cilj ovog projekta je bio da se promoviraju manji vinari koji nemaju financijska sredstva da se samostalno promoviraju, kako u Srbiji tako i na preko-oceanskim tržištima«, kazao je **Vanja Kaluđer** iz HGK-a.

OBITELJSKA VINARIJA

Jedna od prisutnih bila je vinarija *Kolar*, obiteljska vinarija.

»Kolar je specifična vinarija i takvih primjera ima dosta po Hrvatskoj, gdje ljudi imaju male biznise. Takve vinarije vežu restoran, prenočište, gdje upotpunjuju ponudu jednog obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva. Manjim vinarima je također važno da traže nova tržišta, opravdano su danas ovdje kako bi pokazali ono što nude. Mislim da bismo mogli osvojiti srbijansko tržište ne s velikim količinama već kvalitetom proizvoda«, kaže **Miodrag Hruškar**, enolog i konzultant za vinarstvo.

Anita Klinac

PREPOZNATA KVALITETA

Dragan Đukić je uvoznik i distributer vina vinarije *Dingač Skaramuča* s Pelješca.

»Dugi niz godina radim s vinima, ali toliko dobar prijem hrvatskih vina nije bio kao sada. Ljubitelji vina su prepoznali kvalitetu koju posjeduju vina s Pelješca. U Srbiji postoji krug ljubitelja plavaca, to su ljudi koji poznaju ta vina, koji su ljubitelji Pelješca i plavca kao sorte«, kaže Đukić.

NI ZIMA NE ZAUSTAVLJA ANU TUDOR

Živjeti Dunav teče dalje

Prigodom nedavnog dolaska na jedan skup u Beogradu, **Anu Tudor** je posjetio projekt menadžer Asocijacije za zaštitu divljine (AWP) iz Njemačke **Mario Kumel**, kako bi u osobnim kontaktima s umjetnicom utvrdio dinamiku završetka rada na njezinom projek-

vom *Kilometar Dunava*. Umjetnica je s radom na slici dugoj točno tisuću metara, na kojoj prati čitav tok velike rijeke od izvora do ušća, dakle 2.860 kilometara, započela prije tri godine. Sada je izvjesno da se do ljeta može očekivati i europska premijera ovog atipičnog slikarskog djela. Ovih dana,

iako su temperature vrlo nepovoljne, Tudor u maloj dvorani Šokačkog doma pojačano radi na realizaciji svojega projekta. »Bože zdravlja, nadam se da ću do konca lipnja dovršiti sliku. Šokadija mi je izašla u susret i dopustila da radim ovdje, ali i pored pojačanog loženja, ovaj prostor je teško ugrijati. No, mi umjetnici smo takvi, nije nam se teško žrtvovati, osobito radi svojeg životnog djela. Gospodin Kumel je zadovoljan dinamikom mogega rada, a načelno smo dogovorili da projekt u okviru Dana Dunava u srpnju ove godine bude predstavljen u više europskih gradova, koje zapljuskuju vode Dunava«, kaže nam Tudorova.

I. Andrašić

tu *Živjeti Dunav*. Podsjetimo, AWP i beogradska filijala svjetske organizacije posvećene brizi o vlažnim staništima (WWF) odobrili su donaciju u vidu slikarskog platna i akrilnih boja, vrijednu 5.000 eura, kako bi Tudorzavršila svoj projekt, u to vrijeme s radnim nazi-

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, na temelju članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Investitor **TELEKOM SRBIJA** ad Beograd, Takovska 2, podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: Bazne stanice mobilne telefonije »SU49,SUH49,SUL49 SU-HIPODROMSKA« zaveden pod brojem IV-08/I-501-61/2016, a koji se planira na katastarskoj parceli 21124/2 KO Donji grad (46.091512°; 19.643965°).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 129).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

TJEDAN U BAČKOJ

Susjedi

Svoje susjede, reklo bi se, vrlo dobro poznajem. Znam kada ustaju, znam kada liježu, znam koji TV program prate, znam kada im dolaze gosti, znam kakve su im higijenske navike. I sve to bez da ih uopće i vidim. I sve to unatoč tomu što jedva znam kako se zovu i što jedva jedni drugima pri slučajnom susretu u hodniku poželimo dobar dan. Ali to je cijena života u, kako se to kaže, zgrada kolektivnog stanovanja. Svoje susjede više čujete nego što i vidite, a napose ako ti isti susjedi ne znaju što znači stanovati u zgradi i što znači isti (zvučni) prostor dijeliti s drugim ljudima.

A nama se baš posrećilo da poslije mirnog bračnog para (koji se nisu čuli, ali su se zato znali zabrinuti ako nas ne vide dan-dva, uplašiti da je od običnog cijedenja tijesta pored otvorenog kuhinjskog prozora požar u našem stanu) iznad glave dobijemo bračni par osrednjih godina (bez djece), koji, pokazalo se, uopće nema osjećaj da je zgrada zajednički prostor i da tu važe malo drugačija pravila ponašanja nego li u vlastitoj kući. U tihoj i mirnoj zgradi baš se nama posrećilo. Baš se nama posrećilo da nam iznad glave tutnji teška konjica i u poprilično kasnim večernjim satima. I prekipe nam neki dan, te cika i dreka, te tutnjanje kao da se svi katovi iznad nas ruše. Odjednom. Kulturno smo susjede prvo upozorili da su 22 sata i da se malo utišaju, ali to kao da im je dalo dodatnu volju da svu tu larmu, u inat, još pojačaju. Pa dobro. Ima i drugog načina, tješimo se mi, a sve odgađamo poziv policiji. I na koncu, razbuđeni, iznervirani okrenemo i taj famozni broj. Policajci ljubazni, slušaju, obećavaju da će doći. Nešto baš i ne vjerujem u to, jer vikend je i toliko je prečih stvari od onih koji ne mogu oka sklopiti od veselih susjeda. Ali, bila sam u krivu.

Naravno da su prvo pozvonili na naša vrata, legitimirali i onda onako prijateljski rekli da u remećenje javnog reda i mira više ne spada buka, galama, glazba i sve ono što dolazi iz stanova, jer stanovi nisu javni prostor. Samo hodnici. Da sve ovo remeti mir i tišinu na hodniku, oni bi mogli napisati prijavu, ovako ostaje da prijavu podnesemo mi, a kod suca za prekršaje uz dva svjedoka dokažemo ono što tvrdimo. Od prijave smo odustali. Zadovoljili smo se time što su ih upozorili i što su ti upozoreni obećali da će ubuduće biti tiši.

Nama za neki drugi put ne preostaje ništa drugo nego da uvijek imamo spremna dva svjedoka koja ćemo privedi u stan. Za svaki slučaj, ako se susjedi ponovno zaborave. A sve samo zato što želim miran život. U svome stanu.

Z.V.

PROSLAVA MARINDANA U HKD-U ŠID

Pjesmom je godina počela

Hrvatsko kulturno društvo *Šid* svoju prvu aktivnost u ovoj godini započelo je proslavom *Marindana*. U četvrtak, 2. veljače, u prostorijama hrvatske udruge u Šidu okupili su se njeni članovi kako bi uz druženje i pjesmu obilježili ovaj dan u čast svih onih koji su toga dana slavili imendan. Predsjednik HKD-a *Šid* **Josip Pavlović** tom prilikom pozdravio je članove Društva:

»Upućujem iskrene čestitke svim Marijama i svima onima koji danas slave imendan. Zahvalio bih se svim članovima koji su tijekom protekle godine dali sve od sebe da sve sekcije u Društvu budu podjednako uspješne. Prvu aktivnost u ovoj godini započinjemo proslavom *Marindana*, a potom krećemo u nove radne pobjede. Nadam se da ćemo i ubuduće postizati dobre uspjehe, zajedničkim radom i naporima, usprkos teškoćama koje nam se nađu na putu. Važno je

Veselo uz tamburaše

da istrajemo na očuvanju kulture, vjere i tradicije i njegovanju našeg identiteta«.

Svima njima i onim članovima Društva, koji su tijekom prethodnog razdoblja dali svoj doprinos u radu Društva od Predsjedništva uručeni su prigodni darovi. Večer je protekla u ugodnom druženju članova udruge iz Šida, Sota, Ljube, Vašice i Batrovaca uz pratnju tamburaškog orkestra, pjesmu i ples. Želja članova ovog društva je, kako su rekli, da i u ovoj godini budu uspješni kao što su bili i u protekloj godini, a već u narednom razdoblju u planu su im mnoge novine koje će, prema riječima čelnništva, pridonijeti većoj kvaliteti rada pojedinih odjela.

S. D.

UDRUGA BUNJEVAČKIH HRVATA DUŽIJANCA

Risarski disnotor u Đurđinu

U organizaciji UBH Dužijanca u utorak je u Đurđinu održan *Risarski disnotor*. Ova svinjokolja, na kojoj se ostavlja slanina za *risarski ručak* u sklopu *Takmičenja risara*, održana je po drugi puta. Kao jedan od najvažnijih programa subotičke *Dužijance*, *Takmičenje risara* se održava u srpnju, a 15-ak sudionika

mangulica. Sudionike disnotora koje je predvodio direktor UBH *Dužijanca* **Marinko Piuković**, dočekaao je oko 7 sati izjutra s rakijom i friškim prsnacom. A onda se prešlo na posao... Glavni majstor – mesar bio je i ove godine **Stipan Kujundžić** poznat kao dugogodišnji pobjednik *Takmičenja risara*.

(članova udruge i prijatelja *Dužijance*) angažiralo se da na vrijeme spravi slaninu koja – uz domaći kruv, crni luk te *kiselnu* – čini čuveni obrok kosaca pred odlazak u ris.

Osim slanine, ove su godine pravljene i *divenice* (kobasice) za potrebe natjecanja u kuhanju tarane koje je također jedan od pratećih programa *Takmičenja risara*. Razlog tomu je što je danas, kako kažu u UBH *Dužijanca*, domaću *divenicu* sve teže naći u prodaji.

Kao i lane, disnotor je započeo u Mirgešu. Prijatelj *Dužijance* iz toga sela **Josip Mačković**, ponovno je za disnotor darovao domaće *svinče*, rase

Disnotorski radovi nastavljeni su u Đurđinu, na salašu u dvorištu župe sv. Josipa Radnika, u čijoj se blizini nalazi stalna lokacija za *Takmičenje risara*. Tu su tijekom rada služeni *fanki* koje je *mutila* i pekla **Katica Savanović**. Nakon uspješno završenog radnog dijela akcije u dvorani župe služena je *užna*, koju su spremili sudionici disnotora. Na meniju su bili svinjski paprikaš i friška pečena *divenica*, a mogle su se probati i friško pečene *žmare*. Druženje je nastavljeno i nakon *užne*. Doduše, ove godine bez tamburaša, ali u veselom pokladnom duhu.

D. B. P.

16. veljače 2017.

TJEDAN U SRIJEMU

Stiže li bolje vrijeme za stočare?

Ratarstvo, stočarstvo i povrtlarstvo su najzastupljenija grana poljoprivrede u Srijemu. Nekada su Srijemci mogli lijepo živjeti ubirući plodove svoga rada. Danas je situacija bitno drugačija, pa srijemski poljoprivrednici i stočari teško si mogu osigurati sredstva za život od tog rada. Dovijaju se stočari na razne načine. Neki od njih, s obzirom na nisku cijenu svinja, od mesa prave veću količinu suhomesnatih proizvoda, vodeći se geslom »ako ne možemo prodati po pravoj cijenu, onda je bolje sačuvati suho meso i iskoristiti ga za osobne potrebe«. Svim stočarima problem predstavlja upravo niska otkupna cijena svinja. A kako unaprijediti stočarstvo u Srbiji bila je tema nedavno održanog sastanka u Gradskoj kući u Srijemskoj Mitrovici između poljoprivrednika iz Austrije i predstavnika Asocijacije Srem-Mačva, na kome su prisustvovali i ministar poljoprivrede i zaštite životnog okoliša **Branislav Nedimović**, ataše za poljoprivredu, šumarstvo i životni okoliš Veleposlanstva Austrije dr. **Christian Brawenz**. Kao jedan od načina unaprjeđenja stočarstva istaknut je projekt suradnje proizvođača svinja iz Srbije i Austrije, koji bi se kretao od transfera znanja i iskustva, preko formiranja posebnog oblika organiziranja proizvođača svinja na prostoru Srijema i Mačve do formiranja reprocentra. Kao ideja vodilja navedeno je podizanje razine kvalitete proizvodnje svinja na području Srijema i Mačve, s jedne strane i, s druge, donošenje posebnih pravilnika za mjerenje kvalitete mesa na liniji klanja, kako bi se standardizirali određeni postupci predviđeni u Europskoj uniji. Mali proizvođači bi prema tom projektu bili primarni, i to oni koji gaje 50 do 100 svinja u ciklusu. Projekt bi prema Nedimovićevim riječima trebao otpočeti na području Srijema, odnosno Mačve, ali je cilj da se proširi na čitavu Republiku. Jedan od važnih ciljeva suradnje stočara dvije države jeste okupljanje svinjara koji bi na tržištu mogli parirati većim proizvođačima. Na teritoriju Srijema i Mačve ima preko 1.000 gospodarstava koja se bave uzgojem svinja kojima je svima potrebno da se pripreme i budu spremni na nove načine poslovanja u narednom razdoblju. U Asocijaciji stočara Srem-Mačva ističu veliki značaj suradnje s austrijskim poljoprivrednicima kod kojih je grana stočarstva na zavidnoj razini. Znaju Srijemci svoj posao vrlo dobro, to su nebrojeno puta pokazali i u praksi. Ali ne vide način da se izbore s velikim proizvođačima na tržištu.

S. D.

VELIKO PRELO 2017.

Ovogodišnje *Veliko prelo* ostat će upamćeno po iznimno dobrom raspoloženju i mnogim novinama koje je proveo organizacijski odbor na čelu s **Denisom Lipozenčićem** * *Prelo* je otvorio gradonačelnik Subotice **Bogdan Laban**

Veliko prelo 2017., održano prošle subote u organizaciji Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo*, ostat će upamćeno po iznimno dobrom raspoloženju i mnogim novinama koje je proveo organizacijski odbor na čelu s **Denisom Lipozenčićem**. On je na početku večeri, kao domaćin *Prela*, pozdravio prisutne, te istaknuo da je bit prela biti zajedno, dodavši da je ovo druženje znak i poruka: kad smo zajedno u slavlju i radosti, znat ćemo biti zajedno i u krizama i poteškoćama.

Veliko prelo 2017., kom je prisustvovalo oko 530 gostiju, otvorio je gradonačelnik Subotice **Bogdan Laban**, a ovoj manifestaciji su prisustvovali i potpredsjednik Skupštine grada Subotice **Veljko Vojnić**, generalni konzul Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, konzul prvog razreda **Hrvoje Ambreuš**, opunomoćeni ministar u Veleposlanstvu RH u Beogradu **Ivan Sabolić**, načelnica sektora za pravne poslove i statusna pitanja Hrvata izvan Republike Hrvatske **Mirjana Vatauvuk** i viša stručna savjet-

nica **Dubravka Severinski**, te predstavnici hrvatske zajednice – predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. **Slaven Bačić** i ravnatelj NIU *Hrvatska riječ* **Ivan Ušumović**.

Na početku večeri voditeljski par **Klara Dulić** i **Augustin Žigmanov** najavio je pjesmu *Kolo igra, tamburica svira* izvedenu na prvom *Prelu*, 1879. godine, koju je otpjevala **Antonija Dulić** uz pratnju ansambla HKC *Bunjevačko kolo*. Tijekom večeri izvedena je još jedna uglazbljena preljska pjesma, *Prelo Stipana*

Bašića Škarabe, koju je otpjevala **Marija Kovač**, a Folklorni odjel i ansambl *Kola* sudjelovali su u programu s nenadmašnom koreografijom *Bunjevačko momačko kolo*.

Neizostavni dio *Prela* je mimohod i natjecanje za najljepšu prelju. Među 12 prelja u nošnjama po vlastitom izboru, publika je za najljepšu glasovala ocjenjujući nošnju, kako je ispletena kosa, držanje, šarm. Titulu najljepše prelje je ponijela **Ana Ivanković Radak**, prve pratilje **Marija Gabrić**, a druge **Martina Čeliković**.

Zajedništvo kao znak i poruka

Prelo ne bi bilo prelo bez prelske pjesme, a nagradu za najbolju prelsku pjesmu je dobio **Nikola Kujundžić**, za pjesmu *Prošlost*. Prema ocjeni žirija kojega su činili profesorica **Nevena Mlinko**, pjesnikinja **Željka Zelić**, književnik **Milovan Miković** i predsjednica, profesorica **Katarina Čeliković**, drugu nagradu je dobila **Verica Dulić** za pjesmu *Pisma u boji*, a treću **Marjan Kiš** za pjesmu *Sićanje*.

Ono što je ovu prelsku večer učinilo zaista posebnom je i dvosatni nastup klape *Kampanel*.

Uz mandolinu, gitare, udaraljke, osmorica članova ove klape svojim izvrsnim glasovima su oduševljavali goste poznatim klapskim i drugim pjesmama. Uz neagresivno, a ipak sigurno stvaranje iznimno veselog ozračja koje je klapa vodila, pred pozornicom se stvorilo jedno zajedništvo onih koji su plesali, pjevali, zaista uživali.

Tamburaški ansambl *Biseri*, koji je goste ovu večer zabavljao, osigurao je ono što ne može nitko drugi osim tamburaša – jedinstveni doživljaj pripadanja bunjevačkoj grani hrvatskog

naroda. Uz bunjevačka kola do jutarnjih sati *Biseri* su nizali starije i novije srcu drage pjesme.

Prelo, koje je poteklo iz obiteljskih prela, uz preslicu se odvijalo u sobi na salašu. Tamo se *pripovidalo*, kartalo, radilo, *pivalo*, veselilo. Tu »živu sliku« kadgodašnjeg prela, namjestili su **Marga Lendvai** i **Grgo Piuković**, a činile su je obitelji **Tome Vidakovića** i **Ivana Dulića** iz Đurđina.

Dio ovakvih zabava je i tombola, organizirana tako da ne remeti sam tijek *Prela*. Osim vrijednih nagrada, dobitnik prve

će s još jednom osobom, zahvaljujući voditelju ureda Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj, **Marinu Skenderoviću**, moći ljetovati tjedan dana u Rovinju.

Prema dojmovima većine gostiju organizatori su uspješno ostvarili svoju zamisao, te se s pravom može reći »Prelo kupi, svaki mu se divi, nek se znade da Bunjevac živi«.

Nela Skenderović

Kompletnu galeriju fotografija s *Velikog prela* pogledajte na Facebook stranici *Hrvatske riječi*.

Stara Subotička Danica i na mobitelima

SUBOTICA – Vlasnici tableta, *mobitela* i sličnih suvremenih uređaja mogu čitati stari tečaj *Subotičke Danice*, ali i drugih digitaliziranih sadržaja na internetskoj stranici Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Dovoljno je da na svom uređaju odu na link: http://www.zkvh.org.rs/downloads/digital/periodika/danica/danica_1884.pdf i otvara se kalendar za 1884. godinu.

Dostupnost građe zainteresiranim istraživačima i svim drugim korisnicima bila je glavni cilj razvojnog projekta ZKVH-a *Digitalizacija arhivske, knjižnične i muzejske građe Hrvata u Vojvodini i izgradnja digitalne zbirke* čiju je realizaciju pomoglo Ministarstvo kulture Republike Srbije. Internetska stranica Zavoda napravljena je po sistemu slobodnog upravljanja sadržajem (CMS). Podržava nove jezike HTML5 i XHTML za kreiranje web sadržaja koji omogućuju da se njen sadržaj može vidjeti, osim na računalima, i na tabletima te mobilnim telefonima nove generacije.

Podsjetimo, digitalizirana građa dostupna je na internetskoj stranici Zavoda od kraja 2016. godine, a broj posjeta pokazuje veliku zainteresiranost. Tako se mogu čitati »stari« tekstovi, kao što su knjige: *Slavjan na svetih dnevih ili blagdanah crkvenih* (1875.) **Ivana Antunovića**, *Bunjevci i Šokci* (1939.) **Marka Čovića** i **Alekse Kokića**, *Povijest Hrvata u Vojvodini* (1930.) **Petra Pekića**, ali i stari časopisi, primjerice *Bunjevačko kolo: omladinski časopis za književnost i kulturu* (1933. – 1936.). Oni koji vole glazbu naći će zanimljive skladbe dr. **Josipa Andrića**. Povijest nam je sada bliža nego ikada, a u pripremi su i drugi sadržaji, priopćili su iz ZKVH-a.

Za obnovu Petrovaradina 200 milijuna dinara

NOVI SAD – Za projekt *Novi Sad – Europska prijestolnica kulture 2021* u prošloj godini iz republičke kase stiglo je skoro 200 milijuna dinara, a u ovoj se očekuje još toliko, izjavio je za RTV gradonačelnik **Miloš Vučević**. Odluka grada je da tim novcem prvo budu obnovljene fasade u podgrađu Petrovaradina, kaže Vučević.

Projektom Zavoda za zaštitu spomenika kulture, prioritet u radovima dan je Petrovaradinskom podgrađu, koje sa Tvrđavom čini cjelovitu povijesnu i kulturnu cjelinu, gdje su, u prošloj godini, već izmješteni neki događaji iz centra grada, poput Festivala uličnih svirača.

»Namjera je da taj dio bude osposobljen biti turistička zona, tako da se neće obnavljati samo fasade, nego će se trajnije rekonstruirati cijele kuće, uključujući krovove«, objasnio je gradonačelnik Vučević.

Novi Sad je također izdvojio dio novca u gradskoj kasi za obnovu fasada u centru, a radovi će početi od Sokolskog doma. »Razgovarali smo i s Eparhijom bačkom o obnovi fasade Vladačanskog dvora«, napominje Vučević.

Šokačko prelo u Bregu

BEREG – *Šokačko prelo* u Bregu bit će održano sutra (subota, 11. veljače) u mjesnom Domu kulture, s početkom u 19 sati. Na prelu će gostovati udruge iz Odžaka (BiH) i Bogdanovaca (RH). Za dobru atmosferu poslije programa bit će zadužen Tamburaški sastav *Čokanj* iz Našica. Cijena ulaznice je 1200 dinara, u što su uračunati večera i piće za cijelu noć.

Za sve dodatne informacije nazvati: 025/809-439. Organizator prela je HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega.

Šokačka večer u Vajskoj

VAJSKA – *Šokačka večer* u Vajskoj bit će održana sutra (subota, 11. veljače) u restoranu *Bački Dvor* na jezeru *Provala*. Gosti večeri su: Tamburaški sastav *Dike* iz Vinkovaca, muška pjevačka skupina KUD *Mijat Stojanović* iz Babine Grede, a najavljen je i gost iznenađenja. Sve informacije na telefon: 063/765-00-42; 069/721-796.

Promocija knjige Monoštor u povijesti

MONOŠTOR – U Monošturu će u nedjelju 12. veljače biti priređena promocija knjige *Monoštor u povijesti* **Marije** i **Martina Šeremešića**. Početak je u 18 sati u maloj dvorani Doma kulture u Monošturu. Knjiga je tiskana u nakladi Udruge građana *Urbani Šokci* i Gradske knjižnice *Karlo Bijelički* iz Sombora.

Z. V.

Šokački bal u Baču

BAČ – Tradicionalni, dvanaesti po redu, *Šokački bal* bit će održan u iduću petak 17. veljače, s početkom u 19 sati, u dvorani Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Baču. Bal i ove godine organizira Rimokatolička župa Sveti Pavao – Bač. Za dobru zabavu pobrinut će se tamburaši *Rujna zora* iz Subotice. Cijena ulaznice je 1000 dinara, a uključuje i večeru (bez pića). Sve informacije mogu se dobiti na telefon 064-22-96-303, a ulaznice u župnom uredu u Baču. Svi su dobrodošli, poručuju organizatori.

Đurđinsko prelo

ĐURĐIN – HKPD *Đurđin* organizira pokladno druženje *Đurđinsko prelo* koje će biti održano u iduću nedjelju 19. veljače u župnoj dvorani crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu. Bit će organiziran i prigodan program. Organizatori poručuju: dođite da se zajedno družimo i provešimo! Početak je u 16 sati.

Žedničko prelo

ŽEDNIK – Rimokatolička župa svetog Marka Evanđeliste po deveti put organizira *Žedničko prelo* koje će biti održano 25. veljače u *Sali kod Zvonka*. Početak je u 19.30 sati. Cijena ulaznice za odrasle je 800 dinara. Cijena ulaznice za odrasle je 800 dinara, za djecu od 4 do 10 godina 400 dinara, dok djeca ispod četiri godine ne plaćaju ulaznicu.

U NOVOM SADU ODRŽANA SVEČANOST U ČAST JOSIFA RUNJANINA

Omaž skladatelju hrvatske himne

Predavanje je održao Dominik Deman

Novi Sad se ponosi spomenikom podignutim na posmrtnim ostacima skladatelja današnje himne Republike Hrvatske, **Josifa Runjanina** (1821.-1878.). Da Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Jelačić* iz Petrovaradina kroz svoje aktivnosti nastoji očuvati duh velikana, bitnih za hrvatski narod, svjedoči i prošlotjedna svečanost održana u spomen na spomenutog skladatelja.

Program je započeo polaganjem cvijeća na Runjaninov grob i zajedničkom molitvom okupljenih rodoljuba i znatiželjnika od kojih velika većina njih nije ni znala gdje počinjavu kosti ovoga velikana. Štoviše, na iznenađenje nazočnih, predsjednik HKPD-a *Jelačić* **Petar Pifat** tom je prigodom ukazao i na zanimljiv detalj s nadgrobnog spomenika, otkrivajući uklesane taktove melodije *Lijepa naša domovino* koji su zbog zuba vremena, nebrige i zapuštenosti, postali gotovo nečitki.

Nastavak svečanosti uslijedio je u dvorani *Trening centar* Sportskog i poslovnog centra *Vojvodina* (na SPENS-u u Novome Sadu) gdje je Petar Pifat naglasio nadmoć glazbe u državnim himnama u odnosu na tekst, imajući u vidu da se njihovo into-

niranje često zasniva samo na instrumentalnoj izvedbi odnosno reprodukciji.

VOJNIK I GLAZBENIK

O doprinosu Josifa Runjanina hrvatskome narodu, ali i njegovom životnom putu, podrijetlu, odrastanju, školovanju, te vojničkoj i glazbenoj karijeri, opširno je govorio povjesničar i član *Jelačića* **Dominik Deman**.

Rođen 8. prosinca 1821. godine, Runjanin je bio najstarije među sedmero djece svoje obitelji koja je tada živila u Vinkovcima. Nakon završene osnovne škole i niže gimnazije, sa 14 godina odlazi u Ogulin gdje započinje vojnu, a docnije i časničku karijeru. Godine 1840. prelazi

u Glinu gdje je služio u Prvoj banskoj pukovniji kod hrvatskog bana **Josipa Jelačića** kojemu je tijekom života posvetio skladbu *Ljubimo te naša diko*, skladanu na riječi **Ivana pl. Trnskog**. Upravo tu skladbu je, između dva dijela Demanova predavanja, izveo mješoviti pjevački zbor HKPD-a *Jelačić* pod ravnanjem prof. **Vesne Kesić Krsmanović**.

Kada je riječ o Runjaninovu stvaralaštvu, ono treba promatrati u ozračju romantizma tj. vremena buđenja koje je obilježilo prvu polovicu 19. stoljeća. Za tekst pjesme *Lijepa naša domovino* autora **Antuna Mihanovića**, poznatog ilirca, pjesnika i diplomata koja je 1835. godine prvi puta objavljena u *Gajevoj danici*, Runjanin je, najvjerojatnije u Glini, ishitrio

napjev koji će u izvedbi zborova 13. godina nakon njegove smrti (1891.) u Zagrebu biti proglašena hrvatskom himnom.

Imali smo prilike čuti i kako je Runjanin završio svoj život. Naime, nakon incidenta s jednim mađarskim husarom – plemićem kojega je 1876. godine ubio u dvoboju ispred jedne gostione na putu za Beč, Runjanin je bio odmah umirovljen 1876. godine. Nakon toga je nepune dvije godine živio u Novom Sadu gdje je i preminuo.

GROB VELIKANA

Grob Runjanina duže je vrijeme bio zaboravljen, ali ga je srpski književnik, novosađanin **Ilija Ognjanović Abukazem**, otkrio koncem 19. stoljeća. Stogodišnjica skladateljeva rođenja svečano je obilježena 1921. u Hrvatskoj, ali i u Novom Sadu gdje je sve do nedavno postojala Runjaninova kuća. Skupljenim prilozima diljem Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, 12. je srpnja 1924. godine podignut i nadgrobni spomenik iznad skladateljeva groba. Na čelu odbora za podizanje spomenika bio je pravoslavni svećenik, paroh **Velja Miroslavljević**, dok je tajnik Odbora bio Petrovaradinac, profesor **Franjo Malin**. Prilikom otkrića spomenika, nastupili su mnogi pjevački zborovi, među kojima i zbor Hrvatskog pjevačkog društva *Neven* iz Petrovaradina.

Na koncu svog izlaganja, Deman je podsjetio na riječi pokojnog petrovaradinskog pijanista i orguljaša **Đure Rajkovića** kako nije važna nacija onoga koji nekome narodu stvara velika djela, već njegova ljubav prema zemlji i otadžbini u kojoj je živio. Tako je i u slučaju Josifa Runjanina koji je bio srpskoga ili cincarskoga podrijetla i pravoslavne vjeroispovijesti, ali i u primjeru srpske državne himne *Bože pravde* koju je uglazbio slovenski skladatelj **Davorin Jenko**.

Melher Kralj

Posjet grobu Josifa Runjanina

POKRAJINSKO TAJNIŠTVO ZA OBRAZOVANJE, PROPISE, UPRAVU I NACIONALNE MANJINE – NACIONALNE ZAJEDNICE RASPISUJE:

NATJEČAJ

za dotacije organizacijama etničkih zajednica u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini

Natječaj se raspisuje za sufinanciranje redovite djelatnosti, projekata i organiziranje manifestacija, kao i nabave opreme i investicijska ulaganja organizacija etničkih zajednica s teritorija Autonomne Pokrajine Vojvodine u 2017. godini.

I. RASPODJELA SREDSTAVA

Natječaj se raspisuje na ukupan iznos od **29.950.000,00 dinara** i to po nacionalnim zajednicama:

Mađarska nacionalna zajednica: 14.600.000,00 dinara; Hrvatska: 3.000.000,00 dinara; Slovačka: 3.000.000,00 dinara; Rumunjska: 2.220.000,00 dinara; Romska: 1.730.000,00 dinara; Rusinska: 1.110.000,00 dinara; Bunjevačka: 1.000.000,00 dinara; Makedonska: 630.000,00 dinara; Ukrajinska: 390.000,00 dinara; Njemačka: 280.000,00 dinara; Češka: 125.000,00 dinara; Aškalijaska: 95.000,00 dinara; Egipćanska: 95.000,00 dinara; Grčka: 95.000,00 dinara; Crnogorska: 580.000,00 dinara i ostale nacionalne zajednice: 1.000.000,00 dinara.

II. UVJETI NATJEČAJA

Rok za podnošenje prijava je: **3. ožujka 2017. godine.**

Na natječaj se mogu prijaviti isključivo registrirane pravne osobe – organizacije i udruge pripadnika etničkih zajednica sa sjedištem na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, čija se djelatnost zasniva na očuvanju i njegovanju nacionalnog i kulturnog identiteta ili čija se djelatnost zasniva na očuvanju i unapređenju međunacionalne tolerancije.

Na Natječaj se ne mogu prijavljivati izravni i neizravni proračunski korisnici.

Neće se uzimati u razmatranje nepravodobne i nepotpune ili nepravilno popunjene prijave, prijave koje nisu podnesene od strane ovlaštenih osoba, kao ni prijave koje nisu predmet Natječaja.

Neće se uzimati u razmatranje prijave od strane aplikanta kojima su dodijeljena sredstva po osnovi prethodnih natječaja Tajništva, a nisu izmirili preuzete obveze po tim natječajima ili nisu pravodobno zatražili od Tajništva produženje roka za realizaciju sredstava dobivenih po osnovi ranijih natječaja Tajništva.

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice zadržava pravo od podnositelja prijave po potrebi zatražiti dodatnu dokumentaciju i informacije ili izići na lice mjesta, odnosno za dodjelu sredstava odrediti ispunjenje dodatnih uvjeta;

Tajništvo nije obvezno obrazložiti svoje odluke;

Protiv ovih odluka Tajništva ne može se uložiti pravni lijek;

Prijave i priložena dokumentacija se podnositeljima ne vraćaju.

III. NAČIN APLICIRANJA

Prijave se podnose isključivo na natječajnim obrascima Tajništva. Kompletan natječajna dokumentacija s uputama i pravilima može se preuzeti od **6. veljače 2017. godine** u prostorijama Tajništva ili na web-adresi: www.puma.vojvodina.gov.rs

Uz prijavu se obvezno podnosi:

Zvaničan dokaz o registraciji organizacije;

Potvrda o poreznom identifikacijskom broju;

Zvaničan dokaz o otvorenom računu kod Uprave za trezor s naznakom jedinstvenog broja korisnika javnih sredstava kod Uprave (JB KJS).

NATJEČAJ

za sufinanciranje projekata očuvanja i njegovanja međunacionalne tolerancije u Vojvodini u 2017. godini

Natječaj se raspisuje za sufinanciranje programa, projekata i aktivnosti koje za cilj imaju očuvanje i njegovanje međunacionalne tolerancije u Vojvodini u 2017. godini, u okviru projekta »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini«.

Natječaj se raspisuje na ukupan iznos od **14.688.700,00 dinara.**

I. RASPODJELA SREDSTAVA

Sredstva se dodjeljuju za sufinanciranje programa, projekata i aktivnosti organizacija, udruga, asocijacija i drugih subjekata, koje imaju za cilj afirmiranje vrijednosti multikulturalnog društva i očuvanje i njegovanje međunacionalne tolerancije u Vojvodini u 2017. godini, namijenjenih naročito za:

unapređenje produkcije i produkciju televizijskog i radijskog programa, internet prezentacija, drugih oblika elektroničkih prezentacija, tiskanih propagandnih aktivnosti, aktivnosti u tiskanim medijima i drugih oblika medijskih aktivnosti;

naklada knjiga, brošura, časopisa ili drugih publikacija neprofitnog karaktera;

organiziranje seminara, konferencija i drugih oblika znanstvenih i edukativnih skupova;

nabavu opreme, opremanje i adaptaciju prostora i investicijska ulaganja;

organiziranje kulturnih, obrazovnih, sportskih i drugih manifestacija.

II. UVJETI NATJEČAJA

Na natječaj se mogu prijaviti isključivo registrirane pravne osobe – organizacije, udruge, asocijacije i drugi subjekti sa sjedištem na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, čija se djelatnost zasniva na očuvanju međunacionalne tolerancije, odnosno organizacije, udruge i asocijacije čiji su programi, projekti ili aktivnosti usmjereni na očuvanje i njegovanje međunacionalne tolerancije u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini;

Na Natječaj se mogu prijaviti isključivo neprofitne organizacije (udruge, asocijacije, fondacije i zaklade i druge neprofitne organizacije).

Prilikom odlučivanja o dodjeli sredstava procjenjivat će se opseg i značaj podnesenog prijedloga projekta, način realiziranja i konkretni efekti koje će projekt ostvariti;

Prilikom odlučivanja o dodjeli sredstava prednost će imati oni projekti koji se odnose na razvijanje, očuvanje i njegovanje duha međunacionalne tolerancije kod mladih.

III. POSEBNI UVJETI

Javne nabave

Ukoliko korisnik sredstava iz ovog Natječaja potpada pod regulaciju Zakona o javnim nabavama, odnosno ukoliko će se sredstva ostvariti po ovom natječaju koristiti za nabavu radova, dobara ili usluga, a udio javnih sredstava čini više od 50% vrijednosti nabave, korisnik sredstava će se smatrati naručiteljem i u obvezi je primijeniti Zakon o javnim nabavama.

IV. NAČIN APLICIRANJA

Prijave se podnose u jednom primjerku, isključivo na natječajnim obrascima Tajništva;

Natječajna dokumentacija se može preuzeti od **6. veljače 2017.** godine u prostorijama Tajništva ili na web-stranici: www.puma.vojvodina.gov.rs

Podnositelj može podnijeti samo jednu prijavu na Natječaj;

Uz prijavu se obvezno podnose preslike sljedećih dokumenata:

1. Zvaničan dokaz o registraciji organizacije (preslika rješenja AGR-a);
2. Potvrde o poreznom identifikacijskom broju (PIB);
3. Zvaničan dokaz o otvorenom računu kod Uprave za trezor.

V. OCJENJIVANJE PROJEKATA I ODLUČIVANJE O DODJELI SREDSTAVA

Podnesene prijave razmatra povjerenstvo koje imenuje pokrajinski tajnik za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice;

Povjerenstvo neće uzimati u razmatranje nepravodobne i nepotpune ili nepravilno popunjene prijave, prijave koje nisu podnesene od strane ovlaštenih osoba, prijave ispisane nečitljivo ili grafitnom olovkom, kao ni prijave koje nisu predmet Natječaja;

Povjerenstvo neće uzimati u razmatranje prijave podnosioca kojima su dodijeljena sredstva po osnovi prethodnih natječaja Tajništva, a nisu izmirili preuzete obveze po tim natječajima;

Povjerenstvo neće uzimati u razmatranje prijave izravnih proračunskih korisnika;

Tajništvo zadržava pravo od podnosioca prijave, po potrebi, zatražiti dodatnu dokumentaciju i informacije ili izići na lice mjesta, odnosno za dodjelu sredstava odrediti ispunjenje dodatnih uvjeta;

Rješenje o raspodjeli sredstava donosi pokrajinski tajnik, na temelju prijedloga natječajnog povjerenstva;

Tajništvo nije obvezno obrazložiti svoje odluke;

Rješenje pokrajinskog tajnika je konačno i protiv rješenja se ne može uložiti pravni lijek;

Prijave i priložena dokumentacija se podnositeljima ne vraćaju;

S podnositeljima prijava kojima su odobrena sredstva, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice će sklopiti ugovor o sufinanciranju aktivnosti na temelju kojeg će sredstva biti isplaćena.

Rezultati natječaja se objavljuju na zvaničnoj web-stranici Tajništva po okončanju Natječaja.

NATJEČAJ

za dodjelu proračunskih sredstava tijelima i organizacijama u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini u čijem radu su u službenoj uporabi jezici i pisma nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica za 2017. godinu

Sredstva u iznosu od 9.500.000,00 dinara se dodjeljuju radi unapređivanja ostvarivanja prava na službeni uporabu jezika i pisama nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

Pravo sudjelovati na natječaju imaju:

tijela jedinica lokalne samouprave s teritorija Autonomne Pokrajine Vojvodine, u kojima je statutom grada, odnosno općine utvrđena službena uporaba jezika i pisama nacionalnih manjina - nacionalnih zajednica na cijelom teritoriju jedinice lokalne samouprave ili u naseljenim mjestima na njihovom teritoriju; mjesne zajednice na teritoriju gradova i općina iz prethodnog redka; druga tijela, organizacije, službe i ustanove, korisnici proračunskih sredstava, koji imaju sjedište na teritoriju lokalne samouprave ili koji obavljaju djelatnost na teritoriju lokalne samouprave, iz redka jedan.

Sredstva se dodjeljuju za financiranje, odnosno udio u financiranju: Osposobljavanja zaposlenika u tijelima i organizacijama, da se koriste jezikom nacionalne manjine – nacionalne zajednice koji je u službenoj uporabi, naročito zaposlenika na radnim mjestima na kojima se ostvaruje kontakt sa strankama (sudjelovanjem na natječajima, seminarima i drugim načinima organiziranim u tu svrhu) i za razvitak sustava elektroničke uprave za rad u uvjetima višejezičnosti. Troškova izrade i postavljanja ploča s nazivom tijela i organizacija, nazivom naseljenih mjesta i drugih geografskih naziva na putnim pravcima, nazivom ulica i trgova, kao i drugih obavijesti i upozorenja za javnost ispisanih i na jezicima nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica koji su u službenoj uporabi u općini, gradu ili naseljenom mjestu i za tiskanje dvojezičnih ili višejezičkih obrazaca, službenih glasila i drugih javnih publikacija.

Visina sredstava za dodjelu utvrđuje se na temelju sljedećih kriterija: broj jezika i pisama nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica koji su u službenoj uporabi na cijelom teritoriju općine, grada ili naseljenog mjesta;

procentualni udio pripadnika nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica čiji su jezici i pisma u službenoj uporabi u ukupnom broju stanovništva prema zvaničnim podacima Republičkog zavoda za statistiku, na temelju posljednjeg popisa stanovništva;

ukupni materijalni troškovi potrebni za realiziranje aktivnosti;

postojanje drugih izvora financiranja aktivnosti;

kontinuitet u financiranju aktivnosti od strane Tajništva, odnosno traže li se sredstva prvi put.

Prijave na natječaj se podnose isključivo na natječajnim obrascima Tajništva. Kompletan natječajna dokumentacija može se preuzeti u prostorijama Tajništva ili na internetskoj adresi: www.puma.vojvodina.gov.rs.

Prijave na natječaj se dostavljaju u dva primjerka s dvije izjave ovjerene i potpisane od strane ovlaštene osobe podnositelja prijave, ukoliko se podnosi prijava na natječaj po jednoj osnovi, ukoliko se istodobno podnosi prijava na natječaj po drugoj osnovi, prijave se dostavljaju ukupno u četiri primjerka, s četiri ovjerene izjave.

Neće se uzeti u razmatranje nepravodobne ili nepotpune prijave, kod kojih nedostatak nije otklonjen po ukazivanju, kao ni prijave koje se ne odnose na natječajem predviđene namjene ili su podnijete od strane neovlaštenih osoba.

Korisnik je dužan koristiti sredstva isključivo za namjene za koje su ona dodijeljena, a neutrošena sredstva vratiti proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine. Korisnik je u obvezi na odgovarajući način istaknuti da je u financiranju sudjelovalo i Tajništvo. Korisnik je dužan najkasnije do isteka kalendarske godine podnijeti Tajništvu izvješće o utrošku dodijeljenih sredstava s odgovarajućom dokumentacijom. U slučaju sumnje da dodijeljena sredstva u pojedinim slučajevima nisu namjenski korištena, Tajništvo će pokrenuti postupak pred pokrajinskim tijelom uprave nadležnim za proračunsku inspekciju, radi kontrole zakonitog i namjenskog korištenja sredstava. Ukoliko se utvrdi da se dodijeljena sredstva u pojedinim slučajevima nisu namjenski koristila, prijave tih korisnika sredstava neće se ubuduće uzimati u razmatranje prilikom njihovog sudjelovanja na natječaju. Postupak natječaja provodi povjerenstvo za razmatranje prijave koje obrazuje pokrajinski tajnik. Povjerenstvo nakon razmatranja prikupljenih prijave sačinjava obrazloženi prijedlog za dodjelu sredstava po natječaju i dostavlja ga pokrajinskom tajniku.

O dodjeli sredstava korisnika po provedenom postupku odlučuje pokrajinski tajnik rješenjem, koje je konačno. Rješenje o dodjeli sredstava će se objaviti na internetskoj stranici Tajništva.

NATJEČAJ

za sufinanciranje projekata usmjerenih na realiziranje afirmativnih mjera i procesa za integraciju Roma za nastavak »Dekade inkluzije Roma« u 2017. godini

Natječaj se raspisuje za sufinanciranje projekata usmjerenih na realiziranje afirmativnih mjera i procesa za integraciju Roma za nastavak »Dekade inkluzije Roma« u 2017. godini.

I. RASPODJELA SREDSTAVA

Natječaj se raspisuje na ukupni iznos od **1.900.000,00 dinara**.

II. UVJETI NATJEČAJA

Na natječaj se mogu prijaviti isključivo registrirane pravne osobe – organizacije i udruge romske nacionalne zajednice sa sjedištem na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, čija se djelatnost zasniva na očuvanju i njegovanju nacionalnog i kulturnog identiteta ili organizacije čija je djelatnost usmjerena na realiziranje afirmativnih mjera i procesa za integraciju Roma za nastavak »Dekade inkluzije Roma« u 2017. godini.

Neće se uzimati u razmatranje nepravodobne i nepotpune ili nepravilno popunjene prijave, prijave koje nisu podnesene od strane ovlaštenih osoba, kao ni prijave koje nisu predmet Natječaja.

Neće se uzimati u razmatranje prijave od strane aplikanta kojima su dodijeljena sredstva po osnovi prethodnih natječaja Tajništva, a nisu izmirili preuzete obveze po tim natječajima ili nisu pravodobno, a do isteka roka za prijavu po ovom natječaju, zatražili od Tajništva produljenje roka za realiziranje sredstava dobivenih po osnovi ranijih natječaja Tajništva.

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice zadržava pravo od podnositelja prijave po potrebi zatražiti dodatnu dokumentaciju i informacije ili izići na lice mjesta, odnosno za dodjelu sredstava odrediti ispunjenje dodatnih uvjeta;

Tajništvo nije obvezno obrazložiti svoje odluke;

Protiv ovih odluka Tajništva ne može se uložiti pravni lijek;

Prijave i priložena dokumentacija se podnositeljima ne vraćaju.

III. PRIMJENA ZAKONA O JAVNIM NABAVAMA

Ukoliko korisnik sredstava iz ovog Natječaja potpada pod reguliranje članka 2. stavak 1. točka 2) Zakona o javnim nabavama (Službeni glasnik R. Srbije, broj 124/2012, 14/2015, 68/2015), odnosno ukoliko će se sredstva ostvarena po ovom natječaju koristiti za nabavu radova, dobara ili usluga, a udio tih sredstava čini više od 50% vrijednosti nabave, korisnik sredstava će se smatrati naručiteljem i u obvezi je primijeniti Zakon o javnim nabavama.

IV. NAČIN APLICIRANJA

Prijave se podnose isključivo na natječajnim obrascima Tajništva. Kompletan natječajna dokumentacija s uputama i pravilima može se preuzeti od **6. veljače 2017. godine** u prostorijama Tajništva ili na web-adresi www.puma.vojvodina.gov.rs

Uz prijavu se obvezno podnosi:

Zvaničan dokaz o registraciji organizacije;

Potvrda o poreznom identifikacijskom broju;

Zvaničan dokaz o otvorenom računu kod Uprave za trezor, s naznakom jedinstvenog broja korisnika javnih sredstava kod Uprave (JB KJS).

Rezultati natječaja se objavljuju na zvaničnoj web adresi Tajništva.

Prijave na natječaj se podnose na srpskom jeziku ili na jeziku nacionalne zajednice koji je u službenoj uporabi u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini;

Prijave se podnose osobno, predajom pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (zgrada Pokrajinske vlade) ili se upućuju poštom na adresu:

**Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise,
upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice
21000 Novi Sad**

Bulevar Mihajla Pupina 16

S naznakom: - naziv Natječaja na koji se podnosi prijava -

Natječaji su otvoreni do **3. ožujka 2017. godine**.

Pokrajinski tajnik, Mihály Nyilas, v.r.

MARIN BAL U LEMEŠU

U duhu nekadašnjih prela

U organizaciji HBKUD-a Lemeš u Lemešu je održan tradicionalni *Marin bal*. Bila je to i ove godine prigoda da se Lemešani podsjetе nekadašnjih okupljanja u vrijeme poklada koja su počela koncem XIX. stoljeća. Organizatori s ponosom ističu da *Marin bal* priređuju isto toliko dugo koliko i *Dužijancu* i da su taj običaj očuvali nakon gašenja

Konjičkog kluba koji je do tada bio nositelj organiziranja ovog preljskog okupljanja. Da *Marin bal* ima već i svoje redovite goste nije ništa novo, ali u Lemešu se mogu pohvaliti da je dobar glas o njihovom balu otišao i dalje od Lemeša: do Sombora, Čonoplje, Alekse Šantića, Stanišića, Milčića, Obzira, Bezdana...

Predsjednik HBKUD-a Lemeš **Marko Vilić** zadovoljan

je kako je ova pokladna manifestacija prošla. »Potrudili smo se napraviti dobar ugođaj i mislim da su svi bili zadovoljni. Toliko da se ni dva sata poslije ponoći još nikome nije išlo kući. Bez obzira jesu li na *Marin bal* došli prvi puta ili ne, većina gostiju suglasila se da bi ovako nešto valjalo ponoviti barem još dva-tri puta na godinu«, kaže Vilić.

Bal su ove godine otvorili folklorashi HKUD-a *Vladimir Nazor* iz Sombora, a tijekom večeri za dobru pjesmu i glazbu pobrinuo se Tamburaški sastav *Ravnica*. Što se tiče večere, tu dileme nema – juneći paprikaš, naravno s lemeškom paprikom i u ponoć *fanki*. A pica tko koliko može. I tako do sitnih sati iza ponoći.

Z. V.

HRVATSKA GLAZBENA UDRUGA FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA RASPISUJE NATJEČAJ

za skladbe koje biti izvedene na XVII. Festivalu bunjevački pisama a koji će biti održan 24. 9. 2017. u Subotici

Temeljna svrha ovoga festivala je promocija i popularizacija nove bunjevačke pisme i poticaj svima, a osobito mladima kako bi sami pridonijeli očuvanju i unapređenju kulturne baštine svoga roda i naroda.

PROPOZICIJE NATJEČAJA:

Tekst i glazba trebaju predstavljati život i običaje bačkih Bunjevaca;
Tekst pjesme mora biti pisan ikavicom ili ijekavicom;
Pjesma može imati 3 ili 4 strofe;
Dužina pjesme je od 3 do 5 minuta;
Note (melodija, akordi) i tekst treba dostaviti u 2 primjerka;

Uz tekst i melodiju obvezno dostaviti i demo snimku;
Radovi prethodno ne smiju biti izvođeni (premijerno izvođenje);
Jedan autor može dostaviti najviše 3 skladbe;
Primljeni radovi se ne vraćaju;
Radovi se šalju pod šifrom, a rješenje šifre (ime, prezime i adresa autora i kontakt telefon) mora biti u posebnoj, zatvorenoj kuverti;
Nakon odabira najboljih radova, stručna komisija će autore izvijestiti o rezultatima;
Festival se organizira isključivo na volonterskim principima, te se radovi neće honorirati;
Autor skladbe koja je odabrana za izvedbu na festivalu samim njezinim slanjem daje svoj neopozivi pristanak da se skladba studijski snimi i izda na nosaču zvuka i video zapisa radi popularizacije festivala.
Natječaj je otvoren do 31. 5. 2017.

Skladbe slati na adrese:
Vojislav Temunović, Skerlićeva 17, Subotica;
HGU FBP, Lajoša Joa 4a, Subotica;
ili na mail: hgu.fbp@gmail.com
s naznakom: ZA XVII. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

SUBOTIČKI BISKUP MONS. IVAN PÉNZES O POSJETU AD LIMINA APOSTOLORUM

Susret je protekao u dijalogu

Rekao je da ga možemo slobodno kritizirati i reći mu što god nam padne na pamet. To još nisam čuo ni od jednog pape * Program mi se svidio jer je papa Franjo još jednom pokazao da je otvoren za suradnju, spreman na kritike i veoma jednostavan papa

Biskupi konferencije Svetih Ćirila i Metoda i tajnik s papom Franjom. Izvor: L'Osservatore Romano

Protekloga tjedna papa **Franjo** je primio biskupe iz Srbije, Makedonije, Crne Gore i Kosova prilikom posjeta *Ad limina apostolorum* Svetoj Stolici i Rimskoj kuriji. Susretu je nazočio i subotički biskup mons. **Ivan Pénzes** kojemu je ovo bio četvrti *ad limina* posjet u proteklih 28 godina njegove biskupske službe. O prijašnjim posjetima, ali i ovom posljednjem i na koji način se posjet *ad limina* vremenom mijenjao govori nam mons. Pénzes.

SJEĆANJE

»Moj prvi posjet *ad limina* bio je 1993. godine za vrijeme sv. **Ivana Pavla II.** Posjet je započinjao zajedničkom jutarnjom svetom misom, nakon koje su Papa i biskupi zajedno doručkovali. Uslijedio je prijem svakog biskupa ponaosob, 'razgovor u četiri oka' u trajanju od 15 minuta, zajednički ručak te prijam biskupa i svih svećenika i bogoslova iz Srbije koji su u to vrijeme bili u Rimu. Nakon toga, 2001. smo

drugi put bili kod njega, a onda je već malo slabije govorio. Usprkos zdravstvenim tegobama, ponovno je imao je misu s nama, kratki prijam, susret sa svakim ponaosob i sve ostalo kao i prvoga puta. On nije slučajno proglašen svetim. Taj Papa je i polu mrtav radio s velikim žarom sve što je trebalo. Bio je čovjek jake volje i čvrstog karaktera«, kaže mons. Pénzes te dodaje da je nakon 2001. susret *ad limina* bio organiziran 2007. godine, na kojemu je bio papa **Benedikt XVI.** Tada je, kako kaže mons. Pénzes također bio petnaesto minutni osobni susret biskupa s Papom.

BOGAT PROGRAM

O posljednjem susretu s Papom Međunarodne biskupske konferencije Svetih Ćirila i Metoda najstariji biskup konferencije, mons. Pénzes kaže: »U ponedjeljak, 30. siječnja, Papa nas je primio u svojim odajama. Na moje, ali i iznenađenje drugih prisutnih biskupa Papa nije spremio nikakav govor da

nas pozdravi. Samo je rekao da se raduje što smo došli i da bi htio da nam susret protekne u dijalogu. Rekao je da ga možemo slobodno kritizirati i reći mu što god nam padne na pamet. To još nisam čuo ni od jednog pape, da kaže da ga smijemo kritizirati pred svima. Rekli smo mu da nam je zasmetao protokol koji je bio prigodom njegovog apostolskog putovanja u Sarajevu. Ondje je bilo nas četrdeset biskupa iz regije i nismo imali priliku Papi pružiti ni ruku. Bili smo na svetoj misi i poslije smo imali kratki prijam s njim i ništa više. Također smo mu predložili da bi bilo dobro kada bi na našoj godišnjoj konferenciji bili nazočni i sva četiri nuncija da čuju naše probleme i zahtjeve, jer ako uzmete u obzir da u našoj konferenciji ima šest nacija (hrvatska, albanska, slovenska, rusinska, makedonska i mađarska) sigurno nije sve uvijek jednostavno... Papa je usvojio naš prijedlog uz komentar da je svaki zakon podložan promjenama ukoliko to praksa pokaže potrebnim.

Imao sam velike predrasude oko ovoga susreta jer sam još ranije čuo da ovaj papa ne prima biskupe u četiri oka. I zaista nas nije primio. Bilo mi je krivo jer mi je ovo posljednji put da posjećujem papu kao biskup i nisam ništa posebno očekivao od susreta. Ali, mogu reći da sam pogriješio i da mi je ovo možda bio i najbolji susret s papom. Program mi se veoma svidio jer je papa Franjo još jednom pokazao da je otvoren za suradnju, spreman na kritike i veoma jednostavan papa.«

Mons. Pénzes pričao nam je i da su imali misu s papom iako to nije bilo predviđeno protokolom, obišli su kongregacije i razna vijeća koja su u službi Svete Stolice, četiri papinske bazilike, bili su na grobu sv. Petra i sv. Pavla, susreli su se s ambasadorom Srbije u Rimu pri Svetoj Stolici te su imali i misu na grobu sv. Ivana Pavla II. koju je predvodio predsjednik Međunarodne biskupske konferencije Svetih Ćirila i Metoda, zrenjaninski biskup mons. **Ladislav Németh.**

J. Dulić Bako

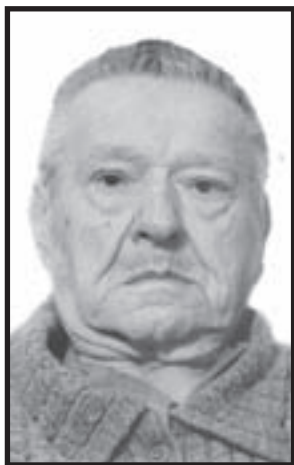
SHKM u Vukovaru

Susret Hrvatske Katoličke Mladeži bit će u Vukovaru od 29. do 30. travnja. Cijena sudjelovanja za mlade Subotičke biskupije je 1000 dinara. Mladi, od 15 do 30 godina, mogu se prijaviti kod mjesnih župnika, najkasnije do 20. veljače. Geslo susreta je: *Krist, nada naša* (1 Tim 1,1). Sve detaljnije informacije mogu se pogledati na <http://shkm2017.com>. »Neka i ovaj Događaj bude prigoda da se naši mladi međusobno bolje upoznaju te osvjedočeni i osnaženi zajedničkom vjerom, jedni druge u slobodi odabira potiču na postojan hod u susret Kristu Gospodinu«, poručuje povjerenik za pastoral mladih Subotičke biskupije vlč. Patrik Tvorek.

J. D. B.

IN MEMORIAM

IVAN – IVICA ORČIĆ

1931. – 2017.

Ivan – Ivica Orčić je rođen 3. kolovoza 1931. godine u Tavankutu u obitelji vojvođanskih Hrvata Lajče i Tone Orčić. Bio je jedan od osnivača DSHV-a u Subotici i Tavankutu, veliki borac za prava Hrvata u Vojvodini.

Ožalošćena obitelj: sin, kćer, zet, unučad i prauučad.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Već treću nedjelju zaredom Isus nas poučava kršćanskom načinu života. Iako se mi smatramo kršćanima, i mislimo da u skladu s tim i živimo, ako nismo prije, kroz ovonedjeljno evanđelje (Mt 5,17-37) ćemo shvatiti da se gotovo svaki dan događa da ne postupamo kao kršćani, da kršćanski živjeti nije lako, jer se treba boriti sam sa sobom. Ali, Isus nam daje jasne smjernice.

NOVI ZAKON

Temelji moralnog ponašanja u vjerskim krugovima, a i izvan njih mogu se pronaći u deset Božjih zapovijedi. One nam kratkim i jasno izrečenim zapovijedima daju osnovne smjernice za odnos prema Bogu i prema bližnjemu. Iako ih je samo deset, pokrivaju sva područja ljudskog života. One su za Židove i više od moralnih propisa, jer obvezivanje na njihovo čuvanje bilo je trenutak sklapanja saveza s Bogom. Zapovijedi su i moralna i vjerska obveza za Židove, jer dokle god njih čuvaju, čuvaju i savez sa Svevišnjim. Tako sve što su proroci govorili i poučavali ima svoj sažetak u Dekalogu. No, dogodilo se da su ljudi Božje zapovijedi sveli na legalizam. Mnogima je bilo važno izvršiti ih u formalnom smislu, a srce je ostalo daleko od toga. Ipak, vršeci ih smatrali su se pravednicima.

Isus je, kao poznavatelj ljudskih srdaca, lako vidio problem

Isusov nauk

svoga vremena. Zato je svojim naukom donio jedan novi porok u poimanju pravednosti, pobožnosti, odnosima prema drugima, te u poimanju povezanosti s Bogom. Njegov nauk prelazak je iz legalizma u zakon ljubavi. On naučava kao onaj koji ima vlast, tj. drugačije od svih prijašnjih učitelja i proroka. No, ne u smislu da donosi novi zakon koji se protivi starom i dokida ga, nego produbljuje stari, pojašnjava ga i daje drugačiji pogled. Svako Isusovo »A ja vam kažem« nije dokinuć Zakona, nego njegovo savršenstvo koje počiva na ljubavi. Ono nas upućuje da je odnos prema Bogu i prema čovjeku mnogo više od zapovijedi, da taj odnos mora biti ispunjen ljubavlju. Tek tada čovjek može smatrati da živi prema Božjim zakonima.

TEMELJ SVEGA JE LJUBAV

I čini nam se kao da je Isus postrožio zapovijedi, proširio ih i učinio težima za izvršavanje, ali nije. On ih je obasjao svjetlom ljubavi, kako ih i trebamo gledati. Otkrio je novu njihovu dimenziju, koju su ljudi zanemarili. Na taj način otklonio je svaku mogućnost da čovjek traži opravdanja i izgovore za svoje loše postupke, da mislimo kako postoje situacije u kojima možemo sami određivati pravila u međuljudskim odnosima, kako smijemo ići za većinom iako ona zanemaruje Božje zapovijedi, kako se možemo izgovarati da nešto nismo razumjeli ili nismo dobro protumačili. Isus donosi nauk vrlo jasan, pojašnjava starozavjetnu Božju poruku, a temelj svega toga je ljubav.

Svojim naukom Krist ne želi opteretiti svoje učenike, niti

im nametati neke teške zahtjeve. On želi da naše odnose s Bogom i ljudima ne doživljavamo površno, jer je površno izvršena zapovijed često isto kao i neizvršena, jer kršćanin ne može biti površan u izvršavanju Božjih zahtjeva, jer su oni put u nebo. Tako, primjerice, Isus kratkoj zapovijedi »Ne ubij!«, koja nam se čini vrlo konkretno i jasno, produbljuje značenje, te nam daje do znanja da se ubiti može i jezikom. Naše grube riječi mogu zaboljeti više nego udarci. Isto tako nam daje do znanja da kršiti zapovijed »Ne čini preljuba« ne znači samo učiniti čin preljuba, već taj čin započinje mnogo prije, u čovjekovim mislima. Čuvati ovu zapovijed znači čuvati svoga bračnog druga, ljubiti ga i kada je teško i u najvećim dubinama svoga bića biti pošten prema njemu.

Tako svaku zapovijed trebamo sagledati iz šire perspektive i time se voditi u svome životu. Na taj način Isus zapravo od nas traži ljubav, bezuvjetnu, koja sve podnosi, koja je spremna žrtvovati, trpjeti, kao što je on trpio. Jedino s ljubavlju u srcu možemo oprostiti, možemo priznati da nismo bili pravedni i tražiti oprost. Ako mislimo kako to nitko ne radi, kako to znači poniziti sebe, nema u nama ljubavi s kojom trebamo doći pred Isusa. Zapovijedi nisu tu da bi nam se zapovijedalo, da bi kršćanina učinile poniženim. One su tu da nas usmjere, da nam pomognu čuvati se od grijeha. Poslušni Kristu postat ćemo drugačiji od svijeta. Ponizni na ovom svijetu, pa možda i poniženi, svjedočit ćemo ljubav koju je Sin Božji imao umirući na križu, koju mi u sebi nosimo i na taj način svjedočimo Krista.

ANA IVANKOVIĆ RADAK, NAJLIPČA PRELJA

Ljepota nošnje

Nagradu za *najlipču prelju Velikog prela* dobila je Ana Ivanković Radak iz Subotice. Ana je studentica Poljoprivrednog fakulteta u Bačkoj Topoli. Nema dugoročne planove za budućnost, a kratkoročni plan joj je završiti fakultet što uspješnije i pronaći posao.

Jel ti je ovo prvi put da si sudjelovala na izboru za najlipču prelju?

Na izbor za *najlipču prelju* prijavila sam se prvi put 2015. godine i bila sam druga *pratilja*. Ove godine sam se ponovno prijavila i evo, proglašena sam za *najlipču prelju*. S obzirom na to da volim tradiciju bunjevačkih Hrvata, osobito cijenim ljepotu nošnje i volim sudjelovati na natjecanju jer mogu pokazati svoju nošnju. Zato sam se 2014. godine, također, prijavila na izbor za *pratilje* bandašice na Dužijanci te sam tada izabrana za drugu *pratilju*.

Koju si nošnju nosila na prelu?

Nošnja koju sam nosila na prelu je sašivena za mene 2014. godine. Ovo nije prvi put da sam ju obukla i svaki put mi je drago što ju mogu pokazati.

Kako si se osjećala kada si bila izabrana?

Nošnja mi je oduvijek bila najimpresivniji dio naše tradicije i zato se i osjećam vrlo ponosno što imam bunjevačku svilu u svojoj kolekciji. Na izbor sam se prvenstveno prijavila iz te ljubavi i nisam se nadala nagradi. Štoviše, ostala sam zbunjena kad sam čula svoje ime i shvatila da me je publika odabrala za *najlipču prelju*. Osjećaj je bio neopisiv. Svakako bih se još jednom svima zahvalila što su glasovali za mene.

Koju vrstu bunjevačke nošnje najviše voliš oblačiti?

Smatram da je svaka nošnja lijepa na svoj način te volim oblačiti bilo koju vrstu nošnje. Osim svile, oblačila sam još i sefire te bijeli šling. Bijeli šling mi je prekrasan, osobito u kombinaciji s rađenim papučama koje sam, također, nedavno uvrstila u svoju kolekciju bunjevačke nošnje.

MARIJA GABRIĆ, PRVA PRATILJA

Volim šling i svilu

Marija Gabrić izabrana je za prvu *pratilju* na *Velikom prelu* u Subotici. Marija živi u Subotici, ima 17 godina i ide u Kemijsko-tehnološku srednju školu, smjer tehničar za industrijsku farmaceutske tehnologije. Najdraži predmet u školi joj je mikrobiologija, a nakon srednje škole planira upisati Farmaceutski fakultet u Novom Sadu.

Jel ti je ovo prvi put da si sudjelovala na izboru za najlipču prelju?

Nije mi prvi put, sudjelovala sam na prelu u Žedniku 2015. godine gdje sam bila izabrana za *najlipču prelju*.

Koju si nošnju nosila na prelu?

Nosila sam svilu koju mi je dala obitelj Kujundžić i ovom prigodom im se zahvaljujem.

Kako si se osjećala kada si bila izabrana?

Nisam se nadala da ću osvojiti neko mjesto i za mene je to bilo veliko iznenađenje. Naravno da mi je drago što sam izabrana za prvu *prelju*.

Koju vrstu bunjevačke nošnje najviše voliš oblačiti?

Jako volim oblačiti nošnju, a najviše volim šling i svilu.

Što voliš raditi u slobodno vrijeme?

U slobodno vrijeme volim gledati filmove, igrati društvene igre s obitelji i družiti se s prijateljima.

MARTINA ČELIKOVIĆ, DRUGA PRATILJA

Uživala sam

Titulu *druge pratilje* na *Velikom prelu* ponijela je **Martina Čeliković** iz Subotice. Martina ima 17 godina, ide u drugi razred srednje Glazbene škole, odsjek za tradicionalno pjevanje. Voli tradiciju i igrati se s djecom. Nakon srednje škole želi upisati Učiteljski fakultet u Zagrebu ili Akademiju umjetnosti u Novom Sadu, smjer etnomuzikologija.

Jel ti je ovo prvi put da si sudjelovala na izboru za najlipču prelju?

Do sada se nisam natjecala za *najlipču prelju*. Zapravo, s. **Eleonora Merković** me upitala hoću li se obući i rado sam prihvatila.

Koju nošnju si nosila?

Bila sam u šlingu, staroj nošnji koju s. Merković brižno čuva, na čemu sam joj veoma zahvalna.

Kako si se osjećala kad si bila izabrana?

Svaku nošnju volim, ali držim se onog – »Svojim se diči, tuđe poštivaj« i ja to činim. Na prelo sam krenula bez ikakvih očekivanja, ustvari došla sam se družiti i pokazati što volim i čime se bavim u školi, ali izgleda da je Bog htio drukčije. Mislila sam da zbog mog niskog rasta ne mogu ništa očekivati, ali dobro sam se osjećala u našoj bunjevačkoj nošnji i to sam vjerojatno i pokazala. U šetnji po dvorani sam i zapjevala s gostima i uživala. Izbor za drugu pratilju me više nego iznenadio i obradovao.

Koju vrstu bunjevačke nošnje najviše voliš oblačiti?

Volim svilu – roditelji su me obradovali kupovinom tkanine za nošnju koju ćemo uskoro sašiti i jedva čekam pokazati ju na ovogodišnjoj dužijanci, ali i na nastupima u školi.

NIKOLA KUJUNDŽIĆ, AUTOR NAJLIPČE
PRELJSKE PISME:

Prošlost

Pjesma *Prošlost* koju je napisao **Nikola Kujundžić** proglašena je za *najlipču preljsku pismu* Velikog prela 2017. Nikola ima 30 godina, živi na Klisi na salašu, a inspiraciju za pjesmu je dobio u svojoj okolini. Kako kaže, prvi dio pjesme opisuje uvijek aktualnu obiteljsku situaciju, opisanu kao da se događa prije 100 godina, a drugi dio pjesme govori o problemu Bunjevaca: »Kad netko kaže nešto o Bunjevcima to uvijek mora biti u arhaičnom kontekstu i to me nervira. Još više od toga me nervira što smo sami o sebi stvorili takvu sliku i što ne poštujemo svoje!«

Prošlost

Još prid Božić zima zemlju stegne,
injem okite se grane,
priko njiva debò snig tad legne,
a salaši puni dice nasmijane.
Uj 'tru bačo namirio josag,
priko đerma navuk 'o je vode,
a nana propalila u peć
da ladnoća iz sobe njim ode.
Iz zapečka starac uvik mudar savit dili,
pita dicu jesu se naili,
kad kroz pendžer vidi momka
što na sankama luta,
sakriven ispod opaklije i striganskog kaputa...

Sve je to bilo još kad je moj dida bio mlad,
a naši stihovi, samo o tome govore i sad.

Šta se desilo? Di smo to zastali?

Zašto smo tako u davnini zaspali?

Pa koristimo bunjevačke riči samo kad se gogod sa sićanjem diči.

Znamo da dukati već odavno nisu valuta,

i konji vrani više ne pasu pored puta,

a naše pisme još uvik ne podnose struju,
one se isključivo za tambure kuju.

Od budućih generacija tražićemo oprost
što smo postali sinonim za prošlost.

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (46.)

Priprema: Milovan Miković

Slika sela i ruralnih vrijednosti u operi

Operu *Dužijanca* dr. **Josip Andrić**, praižvedenu 29. travnja 1953. godine, režirao je **Vojmil Rabadan**, gostujući redatelj iz Zagreba. Uistinu su se tom prigodom, pred posjetiteljima mlade Subotičke opere našla dva djela: *Cavalleria rusticana* **Pietra Mascagnija** (nastala 1890.) i *Dužijanca* Josipa Andrića (iz 1952.). Prvu je skladao Talijan, drugu Hrvat, a ovom valja pridodati još i šezdeset dvije godine između vremena njihova nastanka, budući da je svaka ponijela značajke svoje epohe, premda je srodna tematika koja ih povezuje, a to su selo i ruralne vrijednosti života, o čemu prof. Rabadan piše:

PREMA OBIČAJIMA EPSKIH VREMENA

»Različitost scensko-muzičkih osobina tih dvaju djela uvjetovala je i njihovo scensko ostvarenje. *Cavalleria rusticana*, to jest 'Seoska čast' ili točnije 'Seosko viteštvo', bila je poznata najprije kao novela i 'pučka gluma' pisca **Giovanni Carmelo Verga** (1840. – 1922.), najizrazitijeg predstavnika talijanskoga verističkoga smjera, koji je u književnosti tražio istinu (vero = istinit), dakle neuljepšan život u svim njegovim elementarnim manifestacijama, pa je za junake svojih djela uzimao obične ljude, bliske prirodi i iskonskim porivima, odbacujući likove iskvarene razvojem društva. Taj isti cilj postavio je sebi i Mascagni, pišući svoju istoimenu operu, u kojoj dominira neobuzdana strast, vrela južnjačka krv, povezanost s prirodom i tragovima nazora i običaja iz epskih vremena. Mascagni je sve to u znatnoj mjeri uspio izraziti, zato glazba *Cavallerie* ni do danas nije izgubila svoju snagu djelovanja. Nažalost, između Verge i Mascagnija posredovali su libretisti, koji im nisu ni iz daleka bili dorasli. Oni su u riječi opere unižili nejasnoću, nelogičnost (osobito u karakteru Turidda), praznu grandelokvenciju i mnoge besmislice, dakle, sve negativne crte šablonskog libreta operne romantike, protiv koje je Mascagni svojom glazbom ustao. Postavljajući na scenu *Cavalleriu* želio sam u prvom redu (koliko je bilo moguće bez temeljite dramaturške revizije, koja ovoga puta nije dolazila u obzir) objasniti sadržaj koji opera obrađuje, i atmosferu, koja ju je

Ana Ivanišević i Aleksandar Marinković u subotičkoj izvedbi *Cavallerie rusticane*

inspirirala, da bi se slušatelji, lišeni odgovora, o čemu se tu zapravo radi (kao na većini predstava starih opera), mogli potpuno prepustiti doživljavanju muzike.

OPERA TRAGOM IDILE ŽITNOG VIJENCA

Sasvim je drugačija vrst scensko-muzičkog djela Andrićeve *Dužijanca*. To je vrst opere, koju možemo nazvati prije opera-kan-tata, kao što na primjer postoji i opera-oratorij, scenski stiliziran narodni obred s korijenom u pradašnjim ritusima i proslavama žetve, jednog od najtipičnijih primjera kolektivnog doživljaja važnog događaja zajednice. Zato je tu u okviru idiličnih i himničkih korskim momenata, ritualno svečanih i pomalo statičkih i protkanih lirskim izljevima sola, manje važna sama radnja, koja je svedena na minimum i tretirana, pogotovo muzički, sasvim sekundarno. Nisam htio nametljivom režijom mijenjati karakter ove, – mislim, da bi to za *Dužijancu* bio najtočniji naziv – opere kolede, oko žetvenog vijenca, koja je srdačna, jednostavna i skromna kao prijateljsko sijelo, pa sam pustio, da mirno i sabrano govori od srca srcu ljepotom pjesme, nikle, nikle kao i zlatno klasje iz ravnica Bačke naše i kroz njene salaše» napisao je prof. Rabadan o djelu, a zatim se osvrnuo na učinak članova

Subotičke opere: »Radini i talentirani članovi mlade Subotičke opere, solisti, kao i zbor, balet i orkestar, našli su se i ovog puta ne samo pred teškim nego i sasvim novim zadatkom u odnosu na njihova ranija ostvarenja, koja se još uvijek mogu prebrojiti prstima jedne ruke. Ni oni ni njihovi rukovodioci ne umišljaju sebi, da su se ovom predstavom vinuli do stupnja opernih scena stvorenih nadogradnjom decenija i nastojanjima generacija. Ali smiju se, mislim, nadati da su svojom velikom ljubavi za svoju operu općim zalaganjem i naporom opet zabilježili jedan, barem mali uspon.« [V. R., *Cavalleria rusticana* i *Dužijanca*, *Naša pozornica*, 29. travnja 1953.]

Izvedba *Dužijance* naišla je na zamjetno dobar prijam ne samo kod gledatelja već i kod stručne kritike. Tako, primjerice, ugledni beogradski glazbenik **Mihajlo Vukdragović** daje opširan i naglašeno pohvalan prikaz ove opere u tada visokotiražnom dnevnom listu *Borba*. Po njegovom sudu dr. J. Andrić je dosljedni folklorist koji je glazbenu okosnicu *Dužijance*, na sceni i u orkestru, zasnovao na folklornom motivskom materijalu. Tragom ovih motiva »i njihovih ritmičko-melodijskih varijanata kompozitor je izvukao dovoljno bogatu tematsku građu, kojom se poslužio da u tradicijama Wagnerovskog ... orkestarskog toka izgradi celovitu muzičku formu, karakterom doduše dosta jednoličnu, ali ipak logično povezanu. Andrićeve partitura pokazuje lep stepen kompoziciono-tehničke veštine u tretiranju tematskog materijala i u orkestraciji, koja pokazuje znalca osnovnih zakona romantičarskog orkestarskog zvuka... U stilskoj mešavini Andrićevog muzičkog jezika dominuje i intonacija našeg folklornog muzičkog izraza datog u pristupačnoj i pristojnoj tehničkoj formi. S tim osobinama *Dužijanca* predstavlja pozitivan prilog našoj muzici« [*Borba*, 5. svibnja 1953.].

Mihajlo Vukdragović se, nadalje, osvrće na uspješna ostvarenja solista i zbora, a posebno visoku ocjenu daje orkestru koji je se pokazao »solidnom bazom za oper-ska izvođenja«, što je po njegovu mišljenju ponajviše zasluga **Milana Asića**. Također se pohvalno izrazio o režijskoj postavci prof. Vojmila Rabadana i scenografiji **Vladimira Marenica**. Pohvalno se osvrnuo i na premijeru Mascagnijeve *Cavallerie rusticane*.

Na temelju članka 3. Pravilnika o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice za financiranje i sufinanciranje programa i projekata u oblasti osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini (Službeni list APV, br. 6/17), a u svezi s Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2017. godinu (Službeni list APV, br. 69/16), pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice raspisuje

NATJEČAJ

ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE PROJEKATA U OBLASTI PODIZANJA KVALITETE OBRAZOVNO – ODGOJNOG PROCESA SREDNJEG OBRAZOVANJA – TROŠKOVI ORGANIZIRANOG PRIJEVOZA UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA SA SJEDIŠTEM U AP VOJVODINI NA SAJAM OBRAZOVANJA U NOVOM SADU, ZA 2017. GODINU

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice će, u skladu s Financijskim planom i financijskim mogućnostima u proračunskoj 2017. godini, financirati i sufinancirati projekte u oblasti podizanja kvalitete obrazovno-odgojnog procesa srednjeg obrazovanja – troškovi organiziranog prijevoza učenika srednjih škola sa sjedištem u APV na Sajam obrazovanja u Novom Sadu, za 2017. godinu u iznosu od **3.000.000,00 dinara**.

Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju ustanove srednjeg obrazovanja na teritoriju AP Vojvodine, čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave. Navedena sredstva namijenjena su za podizanje kvalitete obrazovno-odgojnog procesa srednjeg obrazovanja - za troškove organiziranog prijevoza učenika srednjih škola sa sjedištem u APV na Sajam obrazovanja, koji će se održati u periodu 6-8. ožujka 2017. godine u Novom Sadu.

Podnositelj prijave, uz prijavu na natječaj, treba priložiti: presliku potvrde o poreznom identifikacijskom broju, nevezanu ponudu - predračun o cijeni prijevoza učenika na Sajam obrazovanja u Novom Sadu sa naznačenim brojem sudionika korisnika usluge.

ODLUČIVANJE O ZAHTJEVIMA I NAČIN APLICIRANJA

O dodjeli sredstava korisnicima odlučuje pokrajinski tajnik nadležan za poslove obrazovanja na prijedlog Povjerenstva za provođenje natječaja, koje razmatra pristigle zahtjeve.

Kriteriji za dodjelu sredstava u skladu s člankom 11. točka 2. alineja 1., 2. i 5. Pravilnika o dodjeli proračunskih sredstava pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice za financiranje i sufinanciranje programa i projekata u oblasti osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini su:

- veličina ciljne skupine,
- stupanj uključenosti ciljne skupine kojoj je projekt namijenjen,
- uključenost partnerskih institucija u realizaciju projekta.

Tajništvo zadržava pravo od podnositelja zahtjeva, po potrebi, zatražiti dodatnu dokumentaciju ili informacije.

Prijava na natječaj se podnosi u pismenoj formi, na jedinstvenom obrascu koji se objavljuje na web-stranici Tajništva.

Jedna pravna osoba može podnijeti jednu prijavu.

Rezultati natječaja se objavljuju na web-stranici Tajništva.

Rok za podnošenje prijave na natječaj je 21. veljače 2017. godine.

Prijave s potrebnom dokumentacijom se podnose na adresu:

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice.

»Natječaj za troškove organiziranog prijevoza učenika na Sajam obrazovanja«

Bulevar Mihajla Pupina 16

21000 Novi Sad

Povjerenstvo neće razmatrati:

- nepotpune prijave
- nepravodobne prijave
- nedopuštene prijave (prijave podnesene od strane osoba koje su neovlaštene i subjekata koji nisu predviđeni natječajem)
- prijave koje se ne odnose na natječajem predviđene namjene
- prijave korisnika koji u prethodnom periodu nisu upravljalici dodeljena sredstva putem financijskih i narativnih izvješća.

Obrazac upitnika se može preuzeti **od 8. veljače 2017. godine** na zvaničnoj web-prezentaciji Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice: www.puma.vojvodina.gov.rs.

Informacije u svezi natječaja mogu se dobiti na telefon: 021/ 487 41 83, 487 41 57.

POKRAJINSKI TAJNIK, Mihály Nyilas

GRAD SUBOTICA

GRADSKA UPRAVA

TAJNIŠTVO ZA GRAĐEVINARSTVO

U skladu sa člankom 45a. Zakona o planiranju i izgradnji (Službeni glasnik RS, br. 72/09, 81/09-ispravka, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US 132/14 i 145/14)

oglašava

RANI JAVNI UVID POVODOM IZRADE

PLANA DETALJNE REGULACIJE ZA DIO PROSTORA MZ ŽELEZNIČKO NASELJE U DIJLOVIMA BLOKOVA 13.1 I 13.2, IZMEĐU MAJŠANSKOG PUTA, ULICE PARTIZANSKIH BAZA I HRASTOVE ULICE U SUBOTICI

Odluka o izradi navedenog plana je objavljena u Službenom listu Grada Subotice broj 58/2016.

Rani javni uvid održat će se u trajanju od 15 dana, od 13. do 27. veljače 2017. godine radnim danima od 8-15 sati, u Gradskoj upravi Subotice, Trg Slobode 1, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202/1.

Tajništvo za građevinarstvo, kao nositelj izrade navedenog plana, organizira rani javni uvid u cilju upoznavanja javnosti s općim ciljevima i svrhom izrade navedenog plana, mogućim rješenjima za razvoj prostornih cjelina, mogućim rješenjima za urbanu obnovu, kao i efektima planiranja.

Pozivaju se tijela, organizacije i javna poduzeća koja su ovlaštena da utvrđuju uvjete za zaštitu i uređenje prostora i izgradnju objekata da daju mišljenje u pogledu uvjeta i neophodnog obima i stupnja procjene utjecaja na životni okoliš.

Pravna i fizička lica mogu dostaviti primjedbe i sugestije u pismenoj formi Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), Trg slobode 1, do 27. veljače 2017. god.

Primjedbe i sugestije pravnih i fizičkih lica koje evidentira nositelj izrade mogu utjecati na planska rješenja.

Danas Hrckov maskenbal

Daje se na znanje: danas,
10. veljače, u 16 sati u velikoj dvorani
HKC-a Bunjevačko kolo okupit će se prijatelji iz
cijele Vojvodine, jer je danas – što?
Četrnaesti Hrckov maskenbal!

Dugo iščekivan, s ljubavlju pripreman, sve nas je razveselio jer će se sresti i družiti djeca iz Srijemske Mitrovice, Petrovaradina, Sonte, Vajske, Plavne, Monoštora, Lemeša, Berega, Đurđina, Male Bosne, Tavankuta, Subotice i da ne ređam dalje... svi su pozvani!
Maske su već spremne, glazba pripremljena, prijevoznici osigurani, uskoro će reduše zakuvati i fanke... samo da dočekamo 16 sati.
Vidimo se!
P. S. Dolazi i HRCKO!

DRŽAVNO NATJECANJE ČITANJEM DO ZVIJEZDA

Plasirala se Emanuela Bošnjak

Prošli tjedan završen je istom aktivnošću kako je i započeo – čitanjem do zvijezda. Kao što smo i najavljivali, održano je regionalno natjecanje kviza znanja i kreativnosti *Čitanjem do zvijezda* za srednje škole u Hrvatskoj, a prvi puta sudjelovali su i subotički srednjoškolci.

Daniel Kujundžić, Petar Huska, Branka Moravčić i Luka Temunović, učenici Gimnazije *Svetozar Marković* pripremali su se

za online kviz dok je **Emanuela Bošnjak** doradila svoj multimedijski uradak. Svi su imali zadovoljavajuće rezultate, ali je Emanuela Bošnjak briljirala i plasirala se na državno natjecanje osvojivši 9,6 bodova što je istodobno i najveći broj bodova za multimedijski uradak. Sada se Emanuela nalazi na prvom mjestu, koje dijeli s još par uradaka iz Zagreba, Koprivnice i Varaždina. Čestitamo!

Čestitamo i sudionicima online kviza koji su se također lijepo pokazali. Oni su osim dosadašnje dvije knjige (**Johann Wolfgang von Goethe** *Patnje mladog Werthera* i anonimna autorica *Pitaj Alicu – Dnevnik jedne narkomanke*) trebali pročitati i djelo **Shermana Alexiea** *Apsolutno istiniti dnevnik Indijanaca na određeno vrijeme*. Za prvu godinu odlično smo se predstavili. Pogledajte fotografije s online testa.

Kviz znanja i kreativnosti *Čitanjem do zvijezda* organiziraju Hrvatska mreža školskih knjižničara, a u Subotici ga provodi Gradska knjižnica Subotica u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem.

Sada nam preostaje da bodrimo našu Emanuelu koja će se svojim multimedijским uratkom predstaviti i na posljednjoj razini, državnom natjecanju koje će biti održano 26. travnja. Želimo joj puno uspjeha.

A svima koji još dvoje vrijedi li čitati ili ne, te zbog čega to treba činiti, naši gimnazijalci potvrđuju da s knjigom doista možete dosegnuti zvijezde. Ne vjerujete im, provjerite sami!

Danas proslava Dana škole Matija Gubec iz Tavankuta

Večeras će, 10. veljače, u 20 sati u subotičkom Dječjem kazalištu biti održana proslava Dana škole **Matija Gubec** iz Tavankuta. U programu sudjeluje zbor škole i klapa *Levanda* iz Samobora.

LUKINO PRELO U TAVANKUTU

I mi djeca
znamo običaje

Da prela nisu samo za odrasle nego i za djecu ukazao je i moj tekst u prošlom broju podlistka *Hrcko*, gdje sam vas detaljno upoznala što vam je činiti ukoliko osobno želite za svoje drugare organizirati ovaj lijepi običaj nas Hrvata Bunjevaca. Po uzoru na moje upute **Luka Vuković** iz Tavankuta, učenik 3. razreda Osnovne škole **Matija Gubec** organizirao je pravo prelo za svoje drugare. Kao dobar domaćin, Luka je izradio pozivnice te pozvao na prelo sestru **Saru**, **Martina Vukovića**, te **Fabijana** i **Bornu Dulića**. Za tu prigodu Luka se svečanije i odjenuo, kao što i priliči događaju što su i ostali sudionici rado prihvatili. Sami su pripremili glazbu, odabrali pjesme za play listu, imali su i DJ Saru, jedinu curu na ovome prelu te stoga nisu birali *najlipču prelju* kad je ona bila bez konkurencije. Svatko je donio mali dar za tombolu, igrali su društvene igre kao »zanimljiva geografija«, ali i neke koje su sami smislili. Bili su veoma kreativni.

Kakvo bi to prelo bilo bez krumpirače i *fanaka*. Tu su imali malu pomoć odraslih, ali su zato sve sami postavili i spremili.

Moglo bi se tu još svašta napisati ali moramo ostaviti mjesta i za fotografije, jer one najviše govore kako je to doista bilo. Dok je nama ovakve djece ne trebamo se bojati da će nestati naši lijepi običaji. Na temelju tradicije koju njegujemo u svojim obiteljima, a sukladno njihovim godinama i interesiranjima ovo je prelo bilo pun pogodak i jako sam ponosna na sve vas koji ste sudjelovali u njemu. Čula sam da im je bilo jako lijepo i da će ga sigurno organizirati i sljedeće godine.

Kako vam se čini ova ideja? Ove godine poklade su nešto duže, još uvijek stignete i vi napraviti svoje prelo. Potičem vas na to i poručujem da nam svakako pošaljete fotografije s vašeg prela baš kao što je to učinio i Luka.

Tko je sljedeći?

Pokladni
oratorij specijal

Poklade su, svugdje su prela, maskenbali, druženja uz pjesmu i igru... uživamo u vremenu kojem se nalazimo, vremenu kada je sve dozvoljeno, naravno što je pristojno i zabavno. Tako je 4. veljače organiziran i *Pokladni oratorij specijal* u župi Svetog Roka u Subotici. Što da Vam kažem? Toliko je bilo zabavno i veselo da nismo sve uspjeli ni fotografirati. Dvadesetak djece vođeni animatorima i u društvu kapelana **Dražena Dulića** igralo se puna tri sata. Potrajalo bi to i duže da nisu morali ići doma. A doma su otišli sretni i zadovoljni, jer su ugodno proveli vrijeme u župi. Je li bilo tako, procijenite i sami na ovim fotografijama.

NOVOGODIŠNJA AKCIJA

-20% **-17%**

SUBOTICA **Toth optika** **024/ 551 045**

**PETAK
10.2.2017.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 Čarolija, serija
10:30 Krašić: Stepinčevo - misa, prijenos
12:00 Dnevnik 1
12:25 Mjesto koje zovem dom
13:12 Informativka
13:21 Veliko putovanje po škotskim otocima: Tako blizu, a tako daleko, dokumentarna serija
13:53 Bonton: Muke po izlazu iz lifta
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Normalan život
15:30 Znanstveni krugovi
16:00 Stepinac živi, Stepinac svetac - dokumentarni film
16:30 Fotografija u Hrvatskoj:
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton: Razmjena poslovnih kontakata
18:10 Manjinski mozaik
18:30 Moj HRT
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Heroji Vukovara: Grad I - Tigrovi - silos, dokumentarna serija
21:15 Hrvatska za 5
22:20 Vijesti iz kulture
22:30 Dnevnik 3
22:50 Eurojackpot
23:00 Fargo, serija
23:55 The Arrival, američki film
01:30 Čarolija, serija
02:20 Imam problem
02:40 Kod doktora, talk-show
03:25 Reprizni program
03:55 Hrvatska uživo
04:40 Tema dana
04:52 Mjesto koje zovem dom

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Džepni djedica, serija
06:46 Džepni djedica, serija
07:00 Juhuhu
08:30 Kronike Matta Hattera
08:56 Prvi koraci, dokumentarna serija
09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
09:25 Školski sat: Tradicija i zadruge
09:55 St.Moritz: Svjetsko prvenstvo u alpskom

skijanju: kombinacija - spust (Ž), prijenos
11:05 Kućni ljubimci Marca Morronea
11:25 Don Matteo, serija
12:21 Kulinarski safari Sare Graham
12:55 St.Moritz: Svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju: kombinacija - slalom (Ž), prijenos
14:25 Točno vrijeme za smrt, kanadski film
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Veličanstvena priroda: U nepoznato - Ledene špilje na Grenlandu, dokumentarna serija
17:35 Dobre namjere, serija
18:15 Sve će biti dobro, serija
19:00 Ljubav u zaleđu, serija
19:45 Glazbeni spotovi
20:00 Umorstva u Midsomeru
21:40 Zagrizi metak, američki film
23:50 Dva lica siječnja, američko-francusko-britanski film
01:25 Točno vrijeme za smrt, kanadski film (R)
02:55 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas, (R)
07:00 Sve u šest, magazin (R)
07:35 Lego Nexa Knights, (R)
08:20 Lovci na nekretnine
09:30 Pet na pet - (R)
10:40 Šef na tajnom zadatku, reality show
11:35 Lovci na nekretnine, lifestyle emisija
12:35 Kućice iz snova, lifestyle emisija
13:00 Prava žena, serija (R)
13:55 Tri, dva, jedan - kuhaj! R
15:30 Ludi Guinnessovi rekordi, zabavna emisija R
16:00 Ludi Guinnessovi rekordi, (R)
16:30 RTL Vijest
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:20 Pet na pet - kviz
20:00 Pirati s Kariba: Mrtvačeva škrinja, film
22:50 Knjiga isкупljenja, film
01:10 Maksimalan nadzor, igrani film, akcijski
03:00 RTL Danas, (R)
03:50 Kraj programa

**SUBOTA
11.2.2017.**

05:52 Klasika mundi
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti

07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:10 Desperadosi, američki film - ciklus klasičnog vesterna
11:05 Kućni ljubimci
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:15 Duhovni izazovi
13:50 Prizma - multinacionalni magazin
14:40 Čuvari neba: Priča o uzletištu Tangmere, dokumentarna serija
15:25 Village Folk: Hrana budućnosti (R)
15:40 Slatka kuharica: Ivanić-Grad
16:05 Zdrav život
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kulturna baština
17:40 Lijepom našom: Malinska (2. dio)

19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 LOTO 7/39
20:05 Jump Street 21, američki film
22:03 Dnevnik 3
22:30 Prljavi plavci, američki film
00:30 Otkrivamo: Johnny Cash, glazbeno-dokumentarni film
01:15 Desperadosi, američki film - ciklus klasičnog vesterna
02:40 Reprizni program
05:13 Čuvari neba: Priča o uzletištu Tangmere, dokumentarna serija
05:58 Tema dana
06:10 Veterani mira
06:55 Prizma

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Džepni djedica, serija
06:46 Džepni djedica, serija
07:00 Juhuhu
08:30 Kronike Matta Hattera
08:56 Prvi koraci
09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
09:30 Farscape - Bijeg u svemir, serija
10:25 Pite i pudinzi Paula Hollywooda, dokumentarna serija
11:15 Vrtlarica
11:55 St.Moritz: Svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju - spust (M), prijenos
13:20 Auto Market Magazin - sponzorirani program
13:50 Luka i prijatelji
14:20 Umorstva u Midsomeru
16:00 Regionalni dnevnik
16:28 Sjedni, odličan
16:58 Magazin Europske lige

17:25 Rukomet, LP (M): Vardar - PPD Zagreb, prijenos
19:05 St.Moritz: Svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju - spust (M), snimka
20:00 Premradi za smrt: Kurt Cobain, dok serija
21:00 Zemlja kartela, dokumentarni film
22:40 Carstvo poroka, serija
23:35 Graham Norton i gosti, talk-show
00:20 Dva i pol muškarca
00:45 Ludnica u Clevelandu, humoristična serija
01:05 Pa to je fantastično
01:35 Noćni glazbeni program

06:05 RTL Danas, (R)
06:55 Jezikova juha
07:50 Legenda o Tarzanu
09:20 Naša mala klinika, (R)
10:30 Ranjena ljubav, serija
11:45 Dynamo: Majstor nemogućega, zabavna emisija
12:40 Troy, zabavna emisija
13:45 Pirati s Kariba: Mrtvačeva škrinja, film, avanturistički (R)
16:20 Nikad nije kasno, (R)
16:30 RTL Vijesti
16:45 Nikad nije kasno, glazbeno-natjecateljski show (R)
18:30 RTL Danas
19:20 Galileo, zabavno-obrazovna emisija
20:00 Ledeno doba, igrani film, animirani
21:40 Sumrak saga: Mladi mjesec, film, romantični/fantazija/ avanturistički
00:05 Knjiga isкупljenja, igrani film, znanstveno-fantastični/ akcijski (R)
02:15 Astro show, emisija uživo
03:15 RTL Danas, (R)
03:55 Kraj programa

**NEDJELJA
12.2.2017.**

07:50 Crvena pustinja, talijansko-francuski film - Zlatna kinotek
09:48 Biblija
09:58 Zagreb - Stenjevec: Misa, prijenos
11:03 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro

15:48 Ovo je opera: Kralj opere u Londonu - Georg Friderich Handel
17:00 Vijesti u 17
17:15 Halo, halo, gledate Radio Zagreb! - Elza Hlavač o skladatelju Sigmundu Rombergu
17:20 Village Folk: Poljoprivreda na moru (R)
17:35 Sve zbog jednog dječaka, humoristična serija
18:00 #volimnedjelju
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 LOTO 6/45
20:10 Majstori, hrvatski film
22:13 Dnevnik 3
22:40 City Folk 2016.: Zagreb
23:05 Imigrantica, američki film
01:05 Nedjeljom u dva
02:05 Crvena pustinja, talijansko-francuski film - Zlatna kinoteka
04:00 Reprizni program
05:03 Plodovi zemlje
05:53 Tema dana
06:05 Split: More

06:08 Regionalni dnevnik
06:35 Džepni djedica, serija
07:00 Juhuhu
08:30 Merkati - tajne zvijezda među životinjama, dokumentarni film
09:20 Detektiv Murdoch, serija
10:05 Detektiv Murdoch, serija
10:55 Vrtlarica
11:25 Magazin Lige prvaka
11:55 St.Moritz: Svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju - spust (Ž), prijenos
13:25 Veličanstveni kolači Fione Cairns, dokumentarna serija
14:20 Lidijina kuhinja: Omiljena regionalna jela, dokumentarna serija
14:50 (Re)kreativac
15:25 Začaraj me, američki film
16:55 Košarka, PH (M): Split - Zadar, prijenos
18:50 Dnevnik jedne ljubavi, Josipa Lisac (1. dio)
20:00 Pakleni toranj, američki film - Filmovi s 5 zvjezdica
22:45 Vikinzi, serija
23:30 Crna Guja, serija
00:00 Sinovi anarhije, serija
00:55 Pa to je fantastično, humoristična serija
01:25 Gospodin Sloane, serija
01:50 Detektiv Murdoch, serija
02:35 Detektiv Murdoch, serija
03:25 Začaraj me, američki film
04:50 Noćni glazbeni program

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Spremni za put...

Najbrže i najjednostavnije
do polise putnog osiguranja

FILIJALA SUBOTICA - Karađorđev put 38, tel. 024 555 867

MILENIJUM®
OSIGURANJE

www.webshop.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA
I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

06.15 RTL Danas, (R)
07.00 Jezikova juha
07.50 Jezikova juha
08.50 Lego Nexo Knights
09.55 Naša mala klinika
11.10 Ranjena ljubav, serija
12.20 Golf klub, igrani film, komedija
14.15 Ledeno doba, igrani film, animirani (R)
15.50 Sumrak saga: Mladi mjesec, film, romantični/fantazija/avanturistički (R)
16.30 RTL Vijesti
16.50 Sumrak saga: Mladi mjesec, film, romantični/fantazija/avanturistički (R)
18.30 RTL Danas
19.15 Galileo, emisija
20.00 Nikad nije kasno, show
22.00 Zgodna žena, igrani film
00.15 Gospodar zločina, film
02.05 Astro show, emisija uživo
03.05 RTL Danas, (R)
03.50 Kraj programa

PONEDJELJAK 13.2.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 Čarolija, serija
10:17 Plodovi zemlje
11:12 Treća dob
12:00 Dnevnik 1
12:20 Mjesto koje zovem dom
13:12 Informativka
13:21 Veliko putovanje po škotskim otocima: Sve na jednom mjestu, dokumentarna serija
13:53 Bonton: Razmjena poslovnih kontakata
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža - medicina
16:00 Dokumentarni film
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton: Naručivanje dostave
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Labirint
20:40 Stambeno pitanje: Rat za portun, dokumentarna serija
21:30 Projekt Carmen, dokumentarni film
22:00 Otvoreno
22:45 Vijesti iz kulture

23:00 Dnevnik 3
23:25 Mali noćni razgovori
00:10 Obiteljsko breme, serija
01:10 Čarolija, serija
01:55 Imam problem
02:20 Kod doktora, talk-show
03:05 Reprizni program
03:36 Hrvatska uživo
04:21 Otvoreno
05:06 Labirint
05:41 Tema dana
05:53 Mjesto koje zovem dom, serija

06:03 Riječ i život
06:35 Pipi i prijatelji otkrivaju svijet, serija za djecu
07:00 Juhuhu
08:52 Prvi koraci, dokumentarna serija
08:56 Ubojice između polova, dokumentarna serija
09:25 Školski sat: Zanemarena baština - Pokretna baština
09:55 St.Moritz: Svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju: kombinacija - spust (M), prijenos
11:05 Sjedni, odličan
11:35 Don Matteo, serija
12:30 Kulinarski safari Sare Graham, dokumentarna serija
12:55 St.Moritz: Svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju: kombinacija - slalom (M), prijenos
14:05 Izgubljeni sin, američki film
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 St.Moritz: Svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju: kombinacija (M), snimka
17:45 Dobre namjere, serija
18:32 Sve će biti dobro, serija
19:15 Ljubav u zaleđu, serija
20:00 Stadion
21:00 TV Bingo
21:45 Nijanse plave, serija
22:35 Mučke, serija
23:05 Zločinački umovi, serija
23:50 Izgubljeni sin, američki film
01:20 Noćni glazbeni program

06.35 RTL Danas, (R)
07.20 Sve u šest, magazin
07.55 Legenda o Tarzanu
08.35 Lovci na nekretnine
09.50 Pet na pet - (R)
11.00 Wipeout, game show
11.55 Šef na tajnom zadatku, reality show
12.45 Lovci na nekretnine
13.45 Kućice iz snova
14.15 Zgodna žena, (R)

16.30 RTL Vijesti
17.00 Najbolji ninja ratnici
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.20 Pet na pet - kviz
20.00 Samo nebo zna, dokumentarna sapunica
21.15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22.15 RTL Direkt
22.50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
23.25 Prava žena, serija
00.20 Samo nebo zna, (R)
01.20 Tri, dva, jedan - kuhaj! R
02.40 Astro show, emisija uživo
03.40 RTL Danas, (R)
04.30 Kraj programa

UTORAK 14.2.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 Čarolija, serija
10:22 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Čile - Osvajači vulkanskog ledenjaka, dokumentarna serija
11:17 Glas domovine
12:00 Dnevnik 1
12:20 Mjesto koje zovem dom
13:12 Informativka
13:21 Veliko putovanje po škotskim otocima: Atlantski blizanci, dokumentarna serija
13:53 Bonton: Naručivanje dostave
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
16:01 Razgovorna emisija (od ponedjeljka)
16:37 Informativka: Tehnološki parkovi
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton: Ured nije samoposluga
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Hrvatski velikani: Stjepan Radić, dokumentarna serija
21:00 Global
22:00 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Čile - Osvajači vulkanskog ledenjaka, dokumentarna serija
00:20 Obiteljsko breme, serija
01:20 Čarolija, serija
02:05 Imam problem
02:30 Kod doktora, talk-show

03:31 Hrvatska uživo
04:16 Otvoreno
04:56 Global
05:41 Tema dana
05:53 Mjesto koje zovem dom

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Pipi i prijatelji otkrivaju svijet, serija za djecu
07:00 Juhuhu
08:56 Prvi koraci
09:02 Ubojice između polova
09:30 Školski sat: Kina - put svile
10:00 Ciak junior: Oslobodite čaroliju u sebi
10:15 Notica: Neobične udaraljke
10:30 Sadie J., serija za mlade
11:05 (Re)kreativac
11:35 Don Matteo, serija
12:30 Slatkica: Bečko slastičarsko umijeće osim Sacher torte, dokumentarni film
12:55 Francuska arhitektura: Bordeaux - Échoppeovi i skladišta: nov dašak života, dok. serija
13:35 Spoj za Valentinovo, američki film
15:05 Novo ruho stare kuće
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Stadion
17:40 Dobre namjere, serija
18:25 Sve će biti dobro, serija
19:10 Ljubav u zaleđu, serija
20:00 Supruga astronauta
20:45 Što je muškarac bez brkova, hrvatski film
22:40 Preljub, serija
23:40 Mučke, serija
00:10 Zločinački umovi, serija
00:55 Spoj za Valentinovo, američki film
02:20 Noćni glazbeni program

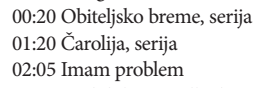
06.15 RTL Danas, (R)
07.00 Sve u šest, magazin (R)
07.35 Lego Nexo Knights, (R)
08.20 Lovci na nekretnine,
09.30 Pet na pet - (R)
10.40 Šef na tajnom zadatku
11.35 Lovci na nekretnine
12.35 Kućice iz snova
13.00 Prava žena, serija (R)
13.55 Tri, dva, jedan - kuhaj!
15.25 Samo nebo zna, (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Najbolji ninja ratnici
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.20 Pet na pet - kviz
20.00 Samo nebo zna
21.15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22.15 RTL Direkt
22.50 Tri, dva, jedan - kuhaj!

23.25 Prava žena, serija
00.20 Samo nebo zna, (R)
01.20 Tri, dva, jedan - kuhaj!
02.40 Astro show, emisija uživo
03.40 RTL Danas, (R)
04.30 Kraj programa

SRIJEDA 15.2.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 Čarolija, serija
10:17 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Debelokošci ruše granice, dokumentarna serija
11:17 Eko zona
12:00 Dnevnik 1
12:20 Mjesto koje zovem dom
13:12 Informativka: Tehnološki parkovi
13:21 Raskošna paleta života: Gondola za Veneciju, dok. serija
13:53 Bonton: Ured nije samoposluga
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
16:01 Global
16:33 Informativka
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton: Na ulici
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 LOTO 7/39
20:05 Potrošački kod
20:40 Pola ure kulture
21:15 Iza zavjese, politički talk show
22:00 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Debelokošci ruše granice

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Pipi i prijatelji otkrivaju svijet
07:00 Juhuhu
08:56 Prvi koraci
09:02 Ubojice između polova

09:30 Školski sat: Genijalci sisavci i ptice
 10:00 Brlog
 10:15 Jezični crtići: Spam
 10:16 Navrh jezika: Misli
 10:30 Sadie J., serija za mlade
 11:05 Luka i prijatelji
 11:35 Don Matteo, serija
 12:30 Okusi Beča, dok. film (R)
 12:55 Francuska arhitektura: Bordeaux arhitektonski preporod, dok. serija
 13:30 Kankerlijers, danski film
 15:05 Novo ruho stare kuće
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Veličanstvena priroda: Aurora - Kanadski spektakl svjetlosti, dok. serija
 17:35 Dobre namjere, serija
 18:15 Sve će biti dobro, serija
 19:00 Ljubav u zaleđu, serija
 19:45 Glazbeni spotovi
 20:00 Nogomet, LP - emisija
 20:35 Nogomet, LP: Real M - Napoli, prijenos
 22:35 Nogomet, LP - emisij
 23:25 Mučke, serija
 23:55 Zločinački umovi, serija
 00:40 Kankerlijers, danski film
 02:10 Noćni glazbeni program

06.15 RTL Danas, (R)
 07.00 Sve u šest, magazin (R)
 07.35 Lego Nexa Knights, (R)
 08.05 TV prodaja
 08.20 Lovci na nekretnine
 09.30 Pet na pet - kviz
 10.40 Šef na tajnom zadatku, R
 11.35 Lovci na nekretnine
 12.35 Kućice iz snova, lifestyle emisija

13.00 Prava žena, serija (R)
 13.55 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 15.25 Samo nebo zna, (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Najbolji ninja ratnici
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.20 Pet na pet
 20.00 Samo nebo zna
 21.15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 23.25 Prava žena, serija
 00.20 Samo nebo zna, (R)
 01.20 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 02.40 Astro show, emisija uživo
 03.40 RTL Danas, (R)
 04.30 Kraj programa

ČETVRTAK 16.2.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Imam problem
 09:27 Čarolija, serija
 10:12 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Esaura - grad vjetrova, dokumentarna serija
 11:12 Privatne etnozbirke, emisija pučke i predajne kulture
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Mjesto koje zovem dom
 13:12 Informativka
 13:21 Raskošna paleta

života: Vodenim taksijem do kraljevskoga grada Luang Prabanga, dokumentarna serija
 13:53 Bonton: Na ulici
 14:00 Kod doktora, talk-show
 14:45 Društvena mreža
 15:35 Prometej
 16:00 Pola ure kulture
 16:30 Jezik za svakoga
 17:00 Vijesti u 17
 17:20 Hrvatska uživo
 18:05 Bonton: Javni govor
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Šifra, kviz
 20:55 Noćna smjena, dokumentarni film
 22:00 Otvoreno
 23:00 Dnevnik 3
 23:25 Romano Bolković - 1 na 1, talk show
 00:10 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Esaura - grad vjetrova, dokumentarna serija
 01:05 Obiteljsko breme, serija
 02:05 Čarolija, serija
 02:50 Imam problem
 03:10 Kod doktora, talk-show
 03:55 Hrvatska uživo
 04:40 Otvoreno
 05:20 Reprizni program
 05:41 Tema dana
 05:53 Mjesto koje zovem dom
 05:53 Regionalni dnevnik
 06:35 Pipi i prijatelji otkrivaju svijet, serija za djecu

07:00 Juhuhu
 08:56 Prvi koraci, dokumentarna serija za djecu
 09:05 Školski sat: Scenarij
 09:40 St.Moritz: Svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju: veleslalom (Ž), prijenos 1. vožnje
 11:00 Pozitivno
 11:30 Don Matteo, serija
 12:25 Francuska arhitektura: Lyon - Prenamjena obrtničke četvrti Croix-Rousse, dokumentarna serija
 12:55 St.Moritz: Svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju: veleslalom (Ž), prijenos 2. vožnje
 14:10 Sechs Tage Angst, njemački film
 15:40 Kratki dokumentarni film
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 St.Moritz: Svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju: veleslalom (Ž), snimka
 17:35 Dobre namjere, serija
 18:15 Sve će biti dobro, serija
 19:00 Ljubav u zaleđu, serij
 19:45 Glazbeni spotovi
 20:05 Majmuni i njihove tajne: Čari obiteljskoga života, dokumentarna serija
 21:00 Nogomet, EL: Manchester UTD - Saint Etienne, prijenos
 23:00 Nogomet, EL - sažeci
 23:25 Mučke, humoristična serija
 23:55 Zločinački umovi, serija

00:40 Sechs Tage Angst, njemački film
 02:10 Noćni glazbeni program

06.15 RTL Danas, (R)
 07.00 Sve u šest, magazin (R)
 07.35 Lego Nexa Knights, (R)
 08.05 TV prodaja
 08.20 Lovci na nekretnine
 09.30 Pet na pet - (R)
 10.25 TV prodaja
 10.40 Šef na tajnom zadatku, reality show
 11.35 Lovci na nekretnine
 12.35 Kućice iz snova
 13.00 Prava žena, serija (R)
 13.55 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 15.25 Samo nebo zna, (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Najbolji ninja ratnici
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.20 Pet na pet - nove epizode, kviz
 20.00 Ludi Guinnessovi rekordi, zabavna emisija
 20.40 Ludi Guinnessovi rekordi, zabavna emisija
 21.15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 23.25 Prava žena, serija
 00.20 Ludi Guinnessovi rekordi, (R)
 00.50 Ludi Guinnessovi rekordi, (R)
 01.20 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 02.45 Astro show, emisija uživo
 03.45 RTL Danas, (R)
 04.35 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjetonik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatne emisije emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati na Trećem programu Radija Novi Sad.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKE EMISIJE NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro-info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijerom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 20.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. *Zlatna škatulja* emisija posvećena tradicijskoj kulturi bačkih Hrvata, emitira se nedjeljom u 10, a reprizira se utorkom u 9.30 sati.

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT1 utorkom od 11.17 sati. Radijski program *Glasa Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelome svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 20.15, koju prenosi i Prvi program Hrvatskoga radija.

Pomoću nove multimedijске usluge HRTi u stvarnome se vremenu u cijelome svijetu može

gledati i cjelokupni Četvrti program HTV-a. Taj se televizijski program sve više profilira kao program namijenjen međunarodnoj javnosti i Hrvatima izvan Hrvatske.

U NEKOLIKO SLIKA

S Velikog prela

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Ogranilo

Piše: Branko Ivković

Av, čeljadi, jedva sam dočeko da već malo ode ova zimetina. Dosadna je već bila kugod čičak u čakčirama, ni nos čovik pomolit iz kujne a šupa se prazni li prazni... Al kad se smilovalo lipče vrime eto meni nove nevolje. Voda nije mogla naglo otić doli u

zemlju neg mi se slila u volaricu, pa u litnju kujnu... Ova moja rondza kugod da je izgubila poslaničko misto, jedva sam je istrpijo, a čerez to malo vode u kujni, moš mislit, uzo korovsku metlu i izmeo i gotovo. Kad bi se sve nevolje mogle tako rišit... Lipo čovik kad mu dojadi uzme korovsku metlu i sve odmete dalje od salaša. Al bome ne mož, dogoriva do nokata lagano. Veli mi Joso jutros kad je bio na kafi da su i naše pridstavnike zvali tamo u Ameriku da i oni izdivane naše nevolje. Mislim se ja već jedared da se i nas kogod sitio, a ne furtom naše brige turat pod krpere. Ne mož ni tamo tušta stat, jedared se već i iz krpara praši. Lipo će to bit ako se naši site i običnog svita a ne samo oni što su blizo vatre, pa ajd nek bude za me a za drugog me baš svrbi livo uvo. Joso kaže, a on je uvertaniji u te divane, doduše i stariji dvajst lita od mene, da će tamo samo divanit o kulturi. Slažem se ja, čeljadi moja, da i o kulturi triba divanit, brez nje nema ni čestitog svita, al triba makar s vrata spomenit i gazdovanje, jel brez dobrog gazdovanja nema ni kulture, nema ko platit ni biletu za kojikaku pristavu a ne drugo štogod. Doduše, ima kulture, ne mož čovik kast da nema. Eto, malo-malo pa digod prelo; lipce cure se oblače u našu nošnju, biraju se najlipče prelje, pivaju se pisme... Prelo je borme zdravo velik događaj kod nas Bunjevaca. Doneli su ga još naši didovi i majke iz starog kraja i dan danas se održava, al nisam čuo da se baš na njem zdravo divani bunjavački, osim u Tavankutu. Ni pripovidaka veseli i šaljivi nema kugod što je kadgod bilo, a borme je bilo i veseli šala kadgod, pa čak i kojikaki sitni podvala...No, možda to tako triba. Prela kod nas u selu, a ni Ivković kraju već odavno nema. Sva se prela priselila u varoš, varoščani kandar bolje znadu prelit od nas. Joso mi se borme baš niki vidno izživciro. Veli da kod nas nema više ni ambulanta u selu. Ukinili je, kažu, do daljnog. Kandar i to spada u onu brigu o rvackoj manjini što su je tako obećavali vodeći u obadvi države. Zbog te brige se skupljali već sto puta, izrukovali se i izdivanili pa opet ništa... Opravili par sto meteri uskog sokaka, biće eto i knjiga na našim jeziku za škulu. Al ne mož knjigu poist, ne mož se snjom ugrijat. Baš sam bio bisan kugod moj Roko kad ne mož iščeprkat jaje iz kamare. Toliko divana, a svit nema di kod doktora. Nema, doduše, ni cocijalno puno naši. Valjdar kad nam pročitaju ime vide ko smo pa za nas izmisle novo pravilo, šta li, pa nas keče nuz kraj da čekamo. Ko nema da plati, taj se jadan pati. Neće valjat, čeljadi. I Braniša će kandar morat ovog prolića tražit mista glavi u bilim svitu. Ajd, zbogom.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Izbira se kako prvi oće

Bač Iva odjutros sam doma. Taman fruštukovo, na vrata unišo kum Tuna. Čudno, nit se čula vraga, nit zalajo Taksa. A baš uvik, ako ga samo nameriš, da se pokida. Sijo zastal i ni pet ni šest, oma pita di kuma. »Eto, naši doveli nikake stranke što će u komšijcke varoši gradit veliku fabriku, pa će na godinu iz našega sela zaposlit jedno tris-četrdes žena. Mislim se, kuma vamo di radi ne dobija nadnice baš na vrime. To znadem cigurno, jel i njev gazda daje novaca moje partije, pa za rabadžije baš ni nema uvik dosta. Zoto ga moji i puščaju da radi tako kako radi. Bolje bi je bilo da se mane takoga. Znaš kako je, u partije sam nikaka guka, pa vada ću se i ja štogoda pitat ka se budu izbirale nadničarke. A komu ću učinit, neg rođene kume«, veli kum Tuna, a bač Iva mu nalje polučak, znade da zoto i volji nait pri njegovoga fruštuka. »Ne znam, kume, to ti mora kazat ona. A ne znam ni koliko bi je tako štogoda koštalo. Znadem samo da tvoji baš i nisu majke Tereze, pa da komugod štogod dadu samo tako, a da ništa zoto ne išću«, veli bač Iva i odmane rukom. Kum Tuna istrese polučak, pa sam nalje drugi. »Neka tako, kume, pa vada smo svoji! A ko će komu, neg svoj svojem? Nego, znaš, jedino ako bi tila dat krsta na jedan papirić, pa da noto udarimo štambir, jel brzo će izbiranje. Uvik voljimo unaprid znat ko će bit za nas«, veli kum Tuna. »A otkud znadete da ona na izbiranju neće zaokružiti kakoga drugoga, neg baš vašega?« pita i obešenjački ga pogleda bač Iva. »A, davno smo mi prošli tu škulu. Ne može nas više niko uzvarat, baram ne na izbiranju. Mi lipo sa svakim podivanimi unaprid, pa ćemo i š njom. I onda ka ide izbirat, mi ćemo je već dat ispunitu cidulju, pa ona tamo nek uzme praznu, kako već i triba, pa ka otiđe za firangu, iz džepa izvadi ispunitu, a u džep strpa praznu i naskaku je dade našem čeljadetu. A u škatulju nek ubaci nu što dobila o nas«, veli kum Tuna. »A čujem da je sad skoro tribalo izbirat i selcke oce, šta će o toga bit?« pita mu bač Iva. »E, kume, mudri su vi naši gore. Nećemo ji ni izbirat ima, pa kad vima projde rok, selo neće imat ko vodit. Onda će se postaviti nji pet da gospodaru dok ne bude izbiranje za nove. Vada znadeš da će o pet baram troj bit naši. A izbiranje ćemo nadesiti za četvrti-peti misec, onda će frtalj sela već otit u Švapcku, u Italiju i u matrnu trbuvom za kruvom. A ti i nako ne bi nikada izbirali nas. Vako ćemo najlakše zadobit«, veli i zadovoljno se naškobi kum Tuna. Istreso polučak i ošo. Bač Iva ga ni ni ispratijo. Samo duboko izdanijo i trisnijo šakom po astalu.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **F. M. Dostojevski:** Kada glupan shvati da je glupan, on onda više nije glupan.
- **Ovidie:** Zemlja ne može stvoriti ništa gore od nezahvalnog čovjeka.
- **Long:** Čovjek pamti ako hoće, a zaboravlja ako može.

KVIZ

Dragutin Boranić

Koje je godine i gdje rođen hrvatski jezikoslovac Dragutin Boranić?

Kada je diplomirao, a kada i gdje doktorirao?

Od kada predaje na fakultetu u Zagrebu?

Koje godine postaje dopisni član JAZU?

Kako se zove njegovo najpoznatije jezikoslovno djelo?

Kada je i gdje umro?

Rođen je 19. prosinca 1870. godine u Marji Gorici. Diplomirao je 1897. godine, a doktorirao 1890. godine u Zagrebu. Od 1906. godine sjedeća četiri desetljeća. 1907. godine. Privopis. 1. rujna 1955. godine u Zagrebu.

FOTO KUTAK

Veseli prelaši

VICEVI

Svađaju se muž i žena:

- Ti sve pare potrošiš na piće!
- Ma što hoćeš, ti kupuješ maskaru od 50 eura!
- Ali ja je kupujem da ti budem lijepa!
- Pa i ja pijem da mi budeš lijepa!

Došao Petar u ured za zapošljavanje:

- Što ste po zanimanju? - Upita službenica na šalteru.
- Pomoćni bagerist.
- Kakvo vam je to zanimanje?
- Ono što ne može bager, ja uradim lopatom.

MALI OGLASI

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com
Prodaje se trosoban stan od 73 m ² , dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.
Prodaje se dvosoban stan (51 m ² + teras) s odličnim rasporedom prostora na Proizivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.
Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.
Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.
Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369
Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.
Prodaje se apartman od 36 m ² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.
Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.
Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetinom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.
Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.
Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.
Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m ² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.
Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.
Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.
Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.
U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.
Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupao, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupao) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.
Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m ² , topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.
Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metar po jutru. Tel.: 064 305 14 88
Povoljno prodajem protočni bojler sa 4 grejača od 24 kilovata i limene radijatore s 200 rebara različitih dimenzija. Tel.: 062 8687964.
Prodaje se veći i manji (skoro nekorišten) trajno žareći štednjak. Tel.: 024 528682.
Prodajem lijepu komfornu kuću s etažnim grijanjem na čvrsto gorivo na placu od 2 motike i 5 motika bagremove šume u produžetku placa. Treba pogledati. Može i zamjena za dvosoban stan uz dogovor. Tel.: 064 1759512.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kunice. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Potrebno udomljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepjene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupič.

Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tereta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.

Naprodaj IMT sijačica za žito 23 reda i OLT sijačica GAMA-18 s lulama širine 2,25 m, sadilica za kukuruz OLT sa 4 reda, dvobrazni plug LEOPARD 12 coli u vrlo dobrom stanju i prikolica čutaka. Tel.: 532-570 ili 528-682.

PRODAJEM sitno rađene neuramljene vilerove goblene: Dan-noć i Monaliza, kao i kompletan materijal za Pastirsku idilu. Tel.: 024-730-270 ili 063-713-1828.

Prodajem crjevanu kaljavu peć, braon boje 136/82 cm i šivači stroj bagat *singericu*. Tel.: 024 4527499, mob.: 064 1839591.

Tražim kupca za vikendicu u Vrboskoj, otok Hvar, prizemnica pod pločom, 52 m², suvlasništvo parcele 500 m² prilaznog puta 105 m². Papiri uredni. Cijena: 65.000 eura. Tel./viber: 063 7139337, e-mail: meridijan12@gmail.com.

Ozbična žena 50-tih godina primila bih na dvorbu stariju osobu za plaću. Može i u Hrvatskoj. Tel.: 064 0730793.

Ozbična žena, Hrvatica 50 godina želi upoznati muškarca do 65 godina. Može i iz Hrvatske. Samo ozbiljni. Tel.: 064 0730793.

Prodajem razna bunjevačka ruva od paje, sukna, sefiri, rojtoš, peržijan, plišane i druge marame, muške čizme, čakšire i šubaru, kaput s peržijanom i slično. Naprodaj pregače ponjave, astal i stolice, tepisi i slično. Kalajsane kačice za mast i mesnate svinje. Tel.: 024 528682.

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi

VAŽI DO 17. 2. 2017.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA
KARADORDEV PUT 2
TEL: 024/555765
WWW.TIPPNET.RS

POGLED S TRIBINA

Davis Cup

Danas već davne 1899. godine, četiri studenata sa sveučilišta *Harvard* poželjela su teniski izazvati Britance, rivale iz zemlje nastanka bijeloga sporta. Jedan od njih **Dwight F. Davis** osmislio je format natjecanja i pobjedniku namijenio srebrni pokal u vrijednosti tadašnjih 1.000 \$.

Prvi susret *Davis Cupa*, kako je ovo natjecanje poslije dobilo svoj službeni naziv, odigran je godinu dana kasnije (1900.) u *Longwood Cricket Clubu* u *Bostonu (Massachusetts)* i završio je pobjedom domaćina. Stotinu i sedamnaest godina kasnije, u Osijeku (Hrvatska), u prvom kolu sezone 2017. Svjetske skupine (najjače skupine među 135 zemalja sudionica ovog najmasovnijeg momčadskog natjecanja u tenisu) susreli su se Hrvatska i Španjolska. U susretu koji je u najljepšem prikazao i pokazao svjetskoj teniskoj javnosti smisao i vrijednost ovog natjecanja.

Hrvatska je spletom okolnosti nastupila s tzv. B momčadi (otkazi sva četiri najbolja tenisača: **Čilić, Ćorić, Dodig, Karlović**) za koju su zaigrali tenisači koji nisu niti među 200 najboljih na svijetu.

Ali **Franko Škugor** (220.), **Nikola Mektić** (321.), **Ante Pavić** (488.) i **Marin Draganja** (113. u igri parova) nisu se unaprijed predali pred favoriziranim Španjalcima predvođenim 16. tenisačem svijeta **Bautistom Agutom**.

Nitko nije vjerovao u njih, u najoptimističnijim prognozama tražio se samo jedan utješni set, a pobjeda u jednom od pet susreta gotovo nitkom nije niti padala na pamet.

Izuzev Škugoru koji je u partiji života svladao **Carena Bustu** (26. igrač svijeta), te Mektiću i Draganji koji su, također u najboljem susretu svojih karijera, svladali pobjednike **Roland Garrosa Marca** i **Felicianu Lopeza**.

Na koncu, Hrvatska je ipak poražena od za dvije klase bolje i snažnije španjolske selekcije i svoj ostanak u Svjetskoj skupini tražit će na jesen u baražu.

Do tada će se odigrati i četvrtfinale ovogodišnje sezone (Srbija će igrati protiv Španjolske na domaćem terenu), kao i mnoštvo susreta u svim natjecateljskim kategorijama ovoga momčadskog teniskog formata nastalog kao plod entuzijazma nekoliko američkih studenata.

Zahvaljujući njihovoj ideji cijeli sportski svijet je ponovno čuo za Hrvatsku, jer su senzacionalne vijesti o uspjesima outsidersa iz B hrvatske momčadi dva dana bile u gotovo svim medijima.

Samo par mjeseci prije (konac studenoga), zahvaljujući istom natjecanju Hrvatska je kao finalist i domaćin velikog finala danima bila u žiži svjetske javnosti.

Isto kao i 2005. godine kada je po prvi puta (i jedini) u svojoj teniskoj povijesti osvojila prijestolni srebrni pokal Dwighta F. Davisa.

D. P.

RUKOMET

Vardar – Nexe 37:29

Unastavku natjecanja Regionalne SEHA lige, u 18. kolu susreli su se *Vardar* i *Nexe* iz Našica, a slavio je makedonski prvak s

uvjerljivih 37:29. Hrvatski prvak *Zagreb PPD* je dosada odigrao 13 susreta nalazi se na četvrtom mjestu s 28 osvojenih bodova, dok su Našičani sedmi s 12 bodova.

10. veljače 2017.

KOŠARKA

Cedevita uspješna

Košarkaši hrvatskog prvaka *Cedevite* jedini su uspjeli zabilježiti pobjedu (protiv *Mornara* 79:74) u 21. kolu Regionalne košarkaške lige. Ostala dva hrvatska predstavnika *Cibona* i *Zadar* pretpjeli su poraze od *Budućnosti* (87:94) odnosno *Igokee* (77:78). Na tablici ABA lige *Cedevita* dijeli treće mjesto sa skorom 15-6, *Cibona* je peta (11-10), a *Zadar* je posljednji četrnaesti (6-15).

SKIJANJE

SP u Saint Moritzu

Na 44. Svjetskom prvenstvu u Alpskom skijanju u St. Moritzu Hrvatsku će predstavljati 12 natjecatelja koje će predvoditi, u svom vjerojatno posljednjem nastupu, legenda hrvatskog skijanja **Ivica Kostelić**.

DAVIS CUP U OSIJEKU

Pobjednici u porazu

Iako potpuni outsider, sastav Hrvatske bio je nadomak velikog iznenađenja

Iz Osijeka: Dražen Prčić, Photo: Borisav Žunić

Kada je hrvatska i svjetska teniska javnost bila upoznata sa činjenicom kako će prošlogodišnji finalist u duelu protiv Španjolske biti lišen usluga svojih najboljih tenisača (Čilić, Čorić i Dodig, uz već za reprezentaciju umirovljenog Karlovića), igračima koje je odabrao izbornik **Željko Krajan** nisu davane apsolutno nikakve šanse. Čak niti za koji osvojeni set protiv Roberta Bautiste Aguta (16. igrač svijeta), **Pabla Carena Buste** (26.), te jednog od najboljih svjetskih dublova **Marc i Feliciano Lopez** (pobjednici Roland Garrosa 2016.). Čak niti odustajanje najboljeg špa-

njolskog tenisača svih vremena **Rafaela Nadala**, nije ništa značilo glede potencijalnog i svima predvidljivog rezultata uvjerljive gostujuće pobjede od maksimalnih 0:5. Ali, proteklog vikenda u osječkoj dvorani Gradski vrt nije sve baš bilo tako...

IZNENAĐENJE BROJ 1: FRANKO ŠKUGOR

U duhu gornjih redova i unaprijed presuđene sudbine (vidjeti brojne napise u najavama hrvatskih medija), otvarajući susret između **Franka Škugora** (220.) i **Pabla Carena Buste** (26.) duela prvog kola Svjetske skupi-

ne *Davisova kupa* u sezoni 2017 između Hrvatske i Španjolske trebao je donijeti rutiniranu pobjedu gotovo 200 mjesta bolje rankiranog Španjolca. Nadanja

1:0. Ne zaboravimo, pritom je kršni Šibenčanin spasio break u petom setu i tri meč lopte.

»Bio sam opušten i vjerovao sam u sebe. Nisam se optere-

Ante Pavić

IZBORNIK ŽELJKO KRAJAN

»Realno, vodili smo 2-1, ali na papiru nije i dalje izgledalo dobro za nas. Morali smo se nadati čudu. Dva dana su se događala, ali ne i treći dan. Nemamo za čim žaliti. Dečki su dali sve od sebe. Pokazali su da su vrijedni dresa, vrijedni reprezentacije koja je treća na svijetu.«

onih najzagriženijih domaćih navijača tražila su barem jedan utješni set od Škugora. A on im je i svima koji nisu niti malo vjerovali u njega, donio nevjerovatnu pobjedu u pet setova (3:6, 6:3, 6:4, 4:6, 7:6) i vodstvo od

ćivao rezultatom i sve vrijeme sam uživao u igri«, skromno je izjavio 29-godišnji Škugor na tiskovnoj konferenciji nakon susreta koji mu je donio najveću pobjedu u karijeri. Uz njega uživali su svi hrvatski navijači u

Franko Škugora

dvorani, Hrvatskoj i cijeloj dijaspori koja je pratila ovaj susret.

IZNENAĐENJE BROJ 2: NIKOLA MEKTIĆ I MARIN DRAGANJA

Nakon što je prvi dan završio s neodlučnih 1:1, Ante Pavić (328.) ipak nije mogao ništa više od 4:6, 2:6, 3:6 protiv prejakog Bautiste Aguta, u duhu prijašnjih razmišljanja, ponovno nitko nije davao ama baš nikakve izgleda hrvatskoj kombinaciji parova **Nikola Mektić** (64.) i **Marin Draganja** (113.) u srazu protiv Marca Lopeza (10) i Feliciana Lopeza (12). Najbolje plasirani španjolski igrači parova

trebali su imati laganu zadaću i donijeti važan bod momčadi koju predvodi proslavljena Conchita Martinez. Ali nisu...

I ponovno je uslijedio osječki triler u pet setova, triler koji je ponovno otišao u ruke apsolutnih outsidersa. Krajnje motiviranih i tijekom cijeloga subotnjeg susreta izuzetno fokusiranih Mektića i Draganje koji su na koncu slavili, baš poput svog reprezentativnog kolege Škugora dan ranije, najveću pobjedu svoje karijere (6:7, 7:6, 7:6, 2:6, 6:4).

»Ne, nisam se uplašio. Zapravo, pitao sam se tijekom meča zašto se uopće ne plašim?« – posve pribrano je Mektić komentirao veliku pobjedu.

Marin Draganja i Nikola Mektić

Malo tko bi stavio i 1 kunu da će rezultat dvoboja Hrvatske i Španjolske u subotu navečer glasiti spektakularnih 2:1 za domaću momčad.

NEDJELJA BEZ IZNENAĐENJA

Osječki san, koji je trajao dva prekrasna dana, ipak se snagom realnosti i kvalitete španjolskih rivala, potpuno rasprsnuo u nedjelju, kada su na programu bila preostala dva pojedinačna susreta.

Kada je Škugor izjednačio na 1:1, nada je ponovno živnula, no onda je Bautista Agut podigao razinu svoje igre i rutinirano do-

bio preostala dva seta (6:1, 6:7, 6:3, 7:6), izjednačujući skor na 2:2.

Izbornik Krajan se u posljednjem, odlučujućem susretu odučio za i jednog od heroja subotnje igre parova Nikolu Mektića, ali 29-godišnji Zagrepčanin nije mogao pružiti ništa više od časnog poraza i zaslužene, konačne pobjede Španjolaca u srcu slavonske ravnine.

Hrvatska *Davis kup* reprezentacija je porazom od Španjolske ispala iz Svjetske skupine i predstoji joj na jesen susret baraža za plasman među 16 najboljih teniskih reprezentacija.

Tko će biti protivnik i tko će biti na raspolaganju izborniku Krajanu (ukoliko do tada još uvijek bude na ovoj funkciji) ostaje nam vidjeti.

Ali ono što je viđeno tijekom tri dana ovog susreta 1. kola Davis kupa, kako na terenu tako i na tribinama dvorane Gradski vrt ostaje nezaboravno.

Franko Škugor, **Ante Pavić**, Nikola Mektić i Marin Draganja najzaslužniji su za tako nešto.

Unatoč rezultatskom porazu, oni su veliki pobjednici a njihove dosadašnje karijere stigle su do vrhunca.

Fantastična publika

PREMUNDURENI PESIMAI

Pokade su da se veselimo 'qj
a korruma da se lidosimo 'qj

'ajde surna leri sara da pijemo vira

Mečlare su i ludi su dani 'qj
Mera nana na sokaci breva 'qj

'ajde beba vešt lera provodi švalera
'ajde beba vešt lera provodi švalera

Dura hula troje dece hula 'qj
Pa se smje još qj dosti nje 'qj

na kraj bare kera lije msi zora je

S'ore surne ide moja lere 'qj
A sa druge idu nje druge 'qj

'ajde beba pusti lera ceteraj švalera

Mačlare su i ludi su dani 'qj
Ju se nade i lera pira 'qj

Ma kraj šore tri javora qj duso moja

PREMUNDURENI dani
MAČKARA

MAČKARA

premundureni dani

Ministritë e Kulturës dhe Mirënjohësisë

Komuna e Gjakovës

Komuna e Gjakovës